ADALET İSTANBUL DERGİSİ

Yıl: 13 Sayı: 27 İstanbul Adliyesi Dergisi Temmuz 2026

İbrahim ÇİÇEK
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

GAZETECİ ZEKİ BEY CİNAYETİ

Doç. Dr. Anıl KÖROĞLU / Öğretim Üyesi

GÜNCEL YARGI KARARLARINDA UYGUNSUZ DİLEKÇE (HMK M. 32) VE YAPTIRIMI

Muhsin AYLİM / İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı

ÇEK İPTALİ DAVALARINDA VERİLEN 'ÖDEMEDEN MEN' TEDBİRİNİN MENFAATLER DENGESİNE ETKİSİ

KALKINMA ODAKLI DEĞER BANKACILIĞI İLE TÜRKİYE'YE GÜÇ KATIYORUZ

VakıfBank olarak köklü kalkınma misyonumuzu, daha güçlü ve bütüncül bir stratejik bankacılık modeliyle ileriye taşıyoruz. Kadına, gence, girişimciye, üretime, ihracata, istihdama, yeşil ve dijital dönüşüme verdiğimiz destekle; Türkiye'nin ekonomik büyümesine, sürdürülebilir gelişimine ve geleceğine yön veren öncü bankacılık yaklaşımını hayata geçiriyoruz.

VakıfBank, daima seninle.

Kalkınmaya Değer

VakıfBank

DÜNYADA

67 yıldır otomobiller Ziebart® ile korunuyor

- Araç Folyo Kaplama
- Cam Filmi
- Seramik Kaplama
- Detaylı İşlemler
- Dezenfeksiyon

DESTEK HATTIMIZ
0506 640 32 38
www.ziebart.com.tr

Ziebart Est. 1959

THE WORLD LEADER IN APPEARANCE AND PROTECTION SERVICE

Ziebart 67 YEARS

Ziebart'tan Hediye Çeki

1.500 TL

ziebart_turkiye | ziebart.turkiye | Ziebart Türkiye | ziebartTR

Kazanılan ödül çekini 01 Temmuz 2026 - 31 Aralık 2026 tarihleri arasında **0532 327 00 74** Destek Hattımızdan randevu alarak kullanabilirsiniz. Hediyeçekleri tüm istasyonlarımızda geçerlidir.

DÜNYA EKONOMİSİNİ DÜNYA'DAN TAKİP EDİN

- Dünya ekonomisi nereye gidiyor?
- İş dünyası ne düşünüyor?
- En çok ne kazandırdı?
- Uzmanlar ne diyor?

Aklınızdaki bütün soruların cevapları Türkiye'nin ilk günlük ekonomi gazetesi DÜNYA'da

www.dunya.com

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

@dunyagazetesitv

Kıymetli Adalet İstanbul Dergisi Okurları;

Adaletin tesisi yolunda yürütülen çalışmaların yanı sıra, hukuk ve yargı alanındaki bilgi birikimin paylaşılması ve gelecek nesillere aktarılması da büyük önem taşımaktadır. Bu anlayışla hazırlanan Adalet İstanbul Dergisi, mesleki tecrübeyi, akademik birikimi ve güncel gelişmeleri bir araya getirerek yargı camiamıza katkı sunmaya devam etmektedir.

Dergimizin her sayısına gösterilen ilgi ve destek, bizlere daha nitelikli çalışmalar ortaya koyma konusunda ilham vermektedir. Bu vesileyle, birbirinden değerli makale ve incelemelerin yer aldığı Adalet İstanbul Dergisi'nin 27. sayısını siz kıymetli okurlarımızla buluşturmanın memnuniyetini yaşıyoruz.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı iken Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 11 Şubat 2026 tarihli ve 2026/51 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı olarak atanan Sayın Akın GÜRLEK'e, bugüne kadar adliyemize yaptığı katkılardan dolayı teşekkür ediyor, yeni görevinde başarılar diliyorum.

Adalet Bakan Yardımcısı olarak atanan kıymetli meslektaşlarım Sayın Can TUNCAY'a, Sayın Burak CEYHAN'a, Sayın Abdullah AYDOĞDU'ya ve Sayın Sedat AYYILDIZ'a, yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken Hakimler ve Savcılar Kurulu 1. Dairesi tarafından açıklanan kararnamelerle Ankara Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Aykut ÇELİK'e ve Mardin Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Hakan HANAY'a yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi tarafından, Adli ve İdari Yargı 2026 Yılı Ana Kararnamesi ile Adliyemizden ayrılan ve Adliyemize gelen tüm değerli Başsavcı Vekillerimize, Hakimlerimize ve Cumhuriyet Savcılarımıza yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Hukukun gelişimine katkı sunmayı amaçlayan dergimizin bu sayısının da meslektaşlarımız, akademisyenlerimiz ve tüm okuyucularımız için faydalı bir kaynak olmasını diliyor; hazırlanmasında emeği geçen Yayın Kurulumuza ve birbirinden kıymetli eserleriyle destek veren Tüm Hâkim, Cumhuriyet Savcılarımız, Avukatlarımız, Akademisyenlerimiz ve personelimize teşekkür ediyor, tüm okurlarımıza sağlık, huzur ve başarılar diliyorum.

Fatih DÖNMEZ
İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı

Nazmi Arıkan
FEN BİLİMLERİ
Kağıthane Kampüsü

SOLICITUD · IN CANDIDACY · CANDIDATURE ®

Eğitim Ciddi Kurumların İşidir

Bugün Özel Kağıthane Nazmi Arıkan Fen Bilimleri Okulları'nda uyguladığımız tüm programlar, yalnızca belirli yaş gruplarına yönelik eğitim modelleri değil; okul kültürümüzün temelini oluşturan ortak bir eğitim anlayışının parçalarıdır.
Anaokulunda oyunla keşfeden, ilkokulda merak eden ve sorgulayan, ortaokulda sorumluluk alan ve gelişimini yönetebilen, lisede ise akademik yetkinliği yüksek, disiplinli ve dünyaya açık bireyler yetiştirmeyi hedefliyoruz.

Çünkü biz biliyoruz ki; güçlü bir gelecek, merak eden, sorgulayan, düşünen, sorumluluk alan ve öğrendikleriyle dünyaya değer katan bireylerle mümkündür.

Telefon:
0 549 836 80 64

Adres:
Merkez Mahallesi Çendere Caddesi, Erseven Sk No:5,
34480 Kağıthane/İstanbul, Türkiye

İSTANBUL ADALET SARAYI ÇALIŞANLARINA VE AİLELERİNE ÖZEL %30 İNDİRİM

Adalet İstanbul Dergisi'nin Değerli Okurları;

Adalet hizmetlerinin niteliğinin arttırılmasında, hukuk alanındaki bilgi ve tecrübenin paylaşılması kadar, bu birikimin kayıt altına alınarak gelecek nesillere aktarılması da önemli bir yere sahiptir. Adalet İstanbul Dergisi, bu sorumluluk bilinciyle hazırlanan ve hukuk dünyasına katkı sunmayı amaçlayan bir çalışma olarak yayın hayatını sürdürmektedir.

Meslektaşlarımızın, akademisyenlerimizin ve hukuk camiasının değerli katkılarıyla zenginleşen dergimiz, her sayısında farklı bakış açılarını ve güncel değerlendirmeleri bir araya getirmektedir. Bu kapsamda hazırlanan Adalet İstanbul Dergisi'nin 27. sayısını siz kıymetli okurlarla buluşturmanın memnuniyetini yaşıyoruz.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Akın GÜRLEK ; Sayın Cumhurbaşkanımızın atama kararı ile Adalet Bakanlığı görevine getirilmiştir. Kendilerini Hakim, Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı, Adalet Bakan Yardımcılığı ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı yaptığı dönemler içerisinde tanıma imkanı buldum. Görevleri süresince sergiledikleri mesleki duruşu, çalışkanlığı ve insani yaklaşımları ile yargı camiasına ve adliyemize önemli katkılar sunmuştur. Kendileri ile gurur duyduğumuzu belirterek adliyemize katkıları ile emekleri için teşekkürlerimizi arz ederim.

Adalet Bakan Yardımcısı olarak atanan Sayın Can TUNCAY'a, Sayın Burak CEYHAN'a, Sayın Abdullah AYDOĞDU'ya ve Sayın Sedat AYYILDIZ'a, yeni görevlerinde saygılarımla başarılar dilerim.

Adalet Bakan Yardımcısı olarak atanan Sayın Can TUNCAY ve Sayın Burak CEYHAN'ı adliyemizde başsavcı vekilliği yaptıkları dönem içerisinde tanıma imkanı buldum. Görev süreleri boyunca adalete ve adliyemize önemli katkılar sunmuşlardır. Sayın Bakanımız Akın GÜRLEK'in çalışma arkadaşı olarak tüm yargı teşkilatına katkı sağlayacaklarına inancım tamdır. Kendileri ile gurur duyduğumuzu belirterek adliyemize katkıları ve emekleri için teşekkür ediyorum. Yeni görevlerinin hayırlı olmasını dilerim.

Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi tarafından düzenlenen kararnameler ile yeni görevlere atanan ve adliyemizden ayrılan kıymetli meslektaşlarımıza adliyemize yapmış oldukları katkılardan dolayı teşekkür ediyor yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Dergimizin hazırlanmasında emeği bulunan Yayın Kurulumuza, bilgi ve tecrübelerini kaleme alarak katkı sağlayan tüm yazarlarımıza teşekkür ediyor; okurlarımıza sağlık, huzur ve başarı diliyorum.

Ahmet Önder KOCADEMİR
İstanbul Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi
Adalet Komisyonu Başkanı

ADALET İSTANBUL DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi Fatih DÖNMEZ
İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı adına Cumhuriyet Başsavcısı

Genel Yayın Yönetmeni İbrahim BOZKURT
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

Yayın Kurulu Başkanı İbrahim BOZKURT
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

Yayın Kurulu Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI
Cumhuriyet Başsavcı Vekili
Emin AYDİNÇ
Cumhuriyet Savcısı
İbrahim ÇİÇEK
Cumhuriyet Savcısı
Nursel BEDİR
Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Kaan ÖZKUBAT

Editör Hüseyin YILMAZ, Gökçin BOZAN

Fotoğraf Hüseyin YILMAZ

Grafik Tasarım Seçkin DELİGÖZ

Yayın Hazırlık Maya Basın Yayın ve Matbaacılık
Davutpaşa C. Güven İş Merkezi
No: 83 A Blok - 56
Topkapı / İstanbul

Baskı Ümit Matbaacılık
Litros Yolu 2 Matbaacılar Sitesi
D:ZA/6 Zeytinburnu 34010 İstanbul

Baskı Tarihi Temmuz 2026

Yayın Türü 6 ayda bir / Yerel süreli yayın

Dergimize katkıda bulunmak isteyen okurlarımız aşağıda verilen iletişim bilgilerini kullanarak irtibata geçebilirler. Saygıyla duyurulur.

İstanbul Adalet Sarayı
Sosyal İşler Müdürlüğü

3. Kat, C1 Blok

Tel: 0 (212) 375 75 75

Dahili: 52561 - 52569

adaletistanbuldergisi@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Sayı: 27 Yıl: 13 TEMMUZ 2026 ISSN: 2148-788X

11 BİZDEN SİZE

12 ÇEK İPTALİ DAVALARINDA VERİLEN 'ÖDEMEDEN MEN' TEDBİRİNİN MENFAATLER DENGESİNE ETKİSİ
Muhsin AYLİM
İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı

18 DOĞU FELSEFESİNDE ADALET ANLATISI
Tuğba KEPENEK
İstanbul Hakimi

20 ÖĞRENCİ İLE ÖĞRETMEN... - ŞİİR
Yücel ÖZDEMİR
İstanbul İcra İflas Başmüdürü

22 TAHLİYE DAVALARINDA MAKUL SÜRE, YARGISAL ETKİNLİK
Ömer GÜVEN
Samsun BAM Hakimi

26 GAZETECİ ZEKİ BEY CİNAYETİ
İbrahim ÇİÇEK
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

30 FOTOĞRAF
Duygu AKKURT
İstanbul Hakimi

32 TÜRK HUKUKUNDA KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ
Nuh ŞAHİN
İstanbul Hakim Yardımcısı

42 6 ŞUBAT ANISINA
Rüveyda YAŞAR
İstanbul Hakimi

44 GÜNCEL YARGI KARARLARINDA UYGUNSUZ DİLEKÇE (HMK M. 32) VE YAPTIRIMI
Doç. Dr. Anıl KÖROĞLU
Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

49 ADALETİN GÖLGESİNDE ÇOBAN YILDIZI - ŞİİR
Funda Aylin CÖMERT
İstanbul Adliyesi Memur

50 İSTANBUL; HÜSN-İ HATTIN PAYİTAHTI
Mehmet Fatih DEMİR
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

52 ARKEOLOJİ MÜZESİ
Tuğçe TORUN
İstanbul Adliyesi Zabıt Katibi

56 UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARINDA ETKİN PİŞMANLIK
Ayşe Neslihan YAĞIZ
İstanbul Hakim Yardımcısı

66 BOŞLUĞUN HAFIZASI
Gül TÜRKMEN
İstanbul Adliyesi Memur

68 KABULE GÖRE BOZMA KARARI
Dr. Öğr. Üyesi Mikail Bora KAPLAN
Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

72 MAKEDONYA: GEÇMİŞLE BUGÜNÜN KUCAKLAŞTIĞI ÜLKE
Merve İSTİL
İstanbul Adliyesi Zabıt Katibi

76 ŞEHADETİNİN 11. YILINDA ŞEHİT CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ ANILDI

82 HABER VE ETKİNLİKLER

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı iken
11 Şubat 2026 tarihli ve 2026/51 sayılı
Cumhurbaşkanı Kararı ile
Adalet Bakanı olarak atanan
Sayın Akın GÜRLEK'e
Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak,
yeni görevinde başarılar diliyoruz.

ADALET İSTANBUL DERGİSİ YAYIN KURULU

Can TUNCAY

Burak CEYHAN

Abdullah AYDOĞDU

Sedat AYYILDIZ

20 Şubat 2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile
Adalet Bakan Yardımıcısı olarak atanan
Sayın Can TUNCAY'a,
Sayın Burak CEYHAN'a,
Sayın Abdullah AYDOĞDU'ya,
Sayın Sedat AYYILDIZ'a,
Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak,
yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

ADALET İSTANBUL DERGİSİ YAYIN KURULU

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken
Hakimler ve Savcılar Kurulu Kararnamesi ile
Ankara Cumhuriyet Başsavcısı
olarak atanan
Sayın Aykut ÇELİK'e
Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak,
yeni görevinde başarılar diliyoruz.

ADALET İSTANBUL DERGİSİ YAYIN KURULU

DEĞERLİ ADALET İSTANBUL DERGİSİ OKUYUCULARI;

Adalet İstanbul Dergisi'nin 27. sayısıyla bir kez daha siz değerli okurlarımızla buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. İlk günkü heyecan ve sorumluluk bilinciyle hazırladığımız bu sayımızda da hukuk dünyasına katkı sunacak; mesleki tecrübeyi, akademik birikimi ve güncel gelişmeleri bir araya getiren nitelikli bir içerik oluşturmak için büyük bir özen ve titizlikle çalıştık.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı iken 11 Şubat 2026 tarihli ve 2026/51 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Adalet Bakanı olarak atanan Sayın Akın GÜRLEK'e, Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak, yeni görevinde başarılar diliyoruz.

20 Şubat 2026 tarihli Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile Adalet Bakan Yardımcısı olarak atanan Sayın Can TUNCAY'a, Sayın Burak CEYHAN'a, Sayın Abdullah AYDOĞDU'ya ve Sayın Sedat AYYILDIZ'a, Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak, yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

Dergimizin yeni sayısının hazırlanmasına hukuki, tarihi ve sanatsal çalışmalarıyla değerli katkılar sunan tüm hâkimlerimize, cumhuriyet savcılarımıza, akademisyenlerimize ve adliye personelimize teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bilgi ve tecrübelerini paylaşarak dergimizin içeriğine değer katan tüm yazarlarımızın emekleri, Adalet İstanbul Dergisi'nin yayın hayatına güç katmaya devam etmektedir.

İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı Sayın Muhsin AYLİM'in "Çek İptali Davalarında Verilen 'Ödemeden Men' Tedbirinin Menfaatler Dengesine Etkisi" adlı makalesini, İstanbul Hâkimi Sayın Tuğba KEPENEK'in "Doğu Felsefesinde Adalet Anlatısı" adlı denemesini, İstanbul İcra İflas Başmüdürü Sayın Yücel ÖZDEMİR'in "Öğrenci ile Öğretmen..." adlı şiirini, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi Hâkimi Sayın Ömer GÜVEN'in "Tahliye Davalarında Makul Süre, Yargısal Etkinlik" adlı makalesini, İstanbul Cumhuriyet Savcısı Sayın İbrahim ÇİÇEK'in "Gazeteci Zeki Bey Cinayeti" adlı makalesini, İstanbul Hâkimi Sayın Duygu AKKURT'un kadrajından fotoğrafları, İstanbul Hâkim Yardımcısı Sayın Nuh ŞAHİN'in "Türk Hukukunda Küçüklerin Evlat Edinilmesi" adlı makalesini, İstanbul Hâkimi Sayın Rüveyda YAŞAR'ın "6 Şubat Anısına" adlı denemesini, Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Doç. Dr. Anıl KÖROĞLU'nun "Güncel Yargı Kararlarında Uygunsuz Dilekçe (HMK M. 32) ve Yaptırımı" adlı Makalesini, İstanbul Adliyesi Memuru Sayın Funda Aylin CÖMERT'in "Adaletin Gölgesinde Çoban Yıldızı" adlı şiirini, İstanbul Cumhuriyet Savcısı Sayın Mehmet Fatih DEMİR'in "İstanbul; Hüsn-i Hattın Payitahtı" adlı denemesini, İstanbul Adliyesi Zabıt Katibi Sayın Tuğçe TORUN'un "Arkeoloji Müzesi" adlı denemesini, İstanbul Hâkim Yardımcısı Sayın Ayşe Neslihan YAĞIZ'ın "Uyuşturucu Veya Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık" adlı makalesini, İstanbul Adliyesi Memuru Sayın Gül TÜRKMEN'in "Boşluğun Hafızası" adlı denemesini, Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mikail Bora KAPLAN'ın "Kabule Göre Bozma Kararı" adlı makalesini, İstanbul Adliyesi Zabıt Katibi Sayın Merve İSTİL'in "Makedonya: Geçmişle Bugünün Kucaklaştığı Ülke" adlı gezi yazısını, dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Bununla birlikte adliyemizde misafir ettiğimiz ve ziyaretlerde bulunduğumuz etkinliklerimizi de dergimizin sayfalarında ilgiyle okuyacağınıza eminiz.

Saygılarımızla...

Yayın Kurulu

ÇEK İPTALİ DAVALARINDA VERİLEN ‘ÖDEMEDEN MEN’ TEDBİRİNİN MENFAATLER DENGESİNE ETKİSİ

Muhsin AYLİM
İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı

Uygulamada “çek iptali ve ödemeden men yasağı” müessesesi, ne yazık ki dürüst hamilleri mağdur etmek ve borcu ertelemek amacıyla kötü niyetli kişiler tarafından sıkça kullanılıyor. Aslında vade içermeyen ve sadece bir ödeme aracı olan çekin, amacına uygun kullanılması şarttır. Muhatabı bir banka olmak zorunda olan çekin rıza dışında hamilin elinden çıkması halinde bankadan parasını alması için çekin iptaline dair mahkeme kararı ibraz etmesi gerekir.

Çek, bir ödeme aracı olarak ticari hayatta çokça öneme ve kamu güvenine mazhar, herkesin güvenmek zorunda olduğu bir senettir. Bu amaçla çek ilişkisinde sadece bir bankanın muhatap olabileceği yasada emredici şekilde belirtilmiştir. Bu kadar önemli bir ticari enstrümanın, meşru hamilin rızası dışında elinden çıkması halinde çekten kaynaklı başvuru haklarını kullanabilmesi için iptal davası açmaktan başka bir yol görünmemektedir. İptal kararı ile borçluya karşı başvuru hakkı kazanacak olan hamilin davası kesinleşene kadar, çekin kötü niyetli kişilerin eline geçmesi ve bankaya ibraz ile tahsilini sağlama ihtimali bulunmaktadır. Bu durumun engellenmesi ve meşru hamilin haklarının korunması için açılacak iptal davasında muhatap bankayı ödemeden men yönünde ihtiyati tedbir kararı verilmektedir.

Kimi zaman, çekten kaynaklı borcunu ödememek veya ötelemek isteyen kötü niyetli keşideciler de, gerçekte hamil olmayan kişiler üzerinden iptal davası açarak ödemeden men kararı verilmesini isteyebilmektedirler. Meşru hamilin haklarının korunması ve kötü niyetli kişilerin çek bedelini tahsilinin önüne geçmek amacıyla ödemenden men kararı verilmesi, kötü niyetle dava açarak karşılıksız çek yaptırımlarına maruz kalmak istemeyen ve borcunu ötelemek isteyen kişilerin bu eylemlerinin de engellenmesi gerekmektedir. Bu nedenle verilecek ihtiyati tedbir kararı keşideciyi değil, meşru hamili korumaya yönelik olarak verilmelidir.

TTK’nın 818. Maddesi yollamasıyla çek hakkında uygulanan TTK’nın 757-764 maddeleri uyarınca verilen “çek iptali ve ödemeden men kararları”, uygulamada borçlu keşideciler veya kötü niyetli cirantalar tarafından bir “zaman kazanma ve borçtan kaçma” aracına dönüştürülebilir. Bu Makalenin amacı, iyiniyetli hamillerin mağduriyetini önleyecek ve çekin tedavül kabiliyetini koruyacak olan “Bloke / Karşılıksızdır İşleminin” hukuki zeminini ve çekte ödemeden men yönünde ihtiyati tedbir kararlarının mahkemelerce hangi kapsamda verilmesi gerektiğini ortaya koymaktır. Bunun için öncelikle genel olarak ihtiyati tedbiri, özelde ise çekte ödemeden men kararına ilişkin hususları incelemek gerekir.

Bir geçici hukuki koruma olan ihtiyati tedbir, genel olarak Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK)’da düzenlenmiştir. İcra ve İflas Kanunu (İİK) ile Türk Ticaret Kanunu (TTK) gibi kanunlarda ise özel olarak düzenlenmiş ihtiyati tedbir türleri bulunmaktadır.

İhtiyati tedbir talebinin mahkemeye sunulması, tedbir şartları, tedbir kararının içeriği, teminat gösterilmesi ve tedbirin uygulanması gibi düzenlemeler genel olarak HMK’nın 389 ve devamındaki maddelerde düzenlenmiştir.

6100 sayılı HMK’ya göre ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için; Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi gerekir. Bir davada sadece uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir. Netice ve talebe konu edilmemiş bir şey üzerinde kural olarak ihtiyati tedbir kararı verilemez.

Tedbir talep eden taraf, dilekçesinde dayandığı ihtiyati tedbir sebebini ve türünü açıkça belirtmek ve davanın esası yönünden kendisinin haklılığını yaklaşık olarak ispat etmek zorundadır. Bu şartları taşıyan bir talep ile karşılaşan mahkeme, tedbire konu olan mal veya hakkın muhafaza altına alınması veya bir yediemine tevdii ya da bir şeyin yapılması veya yapılmaması gibi, sakıncayı ortadan kaldıracak veya zararı engelleyecek her türlü tedbire karar verebilir. Kanun, verilecek tedbirin türünü sınırlandırmamış, işin niteliğine göre her türlü tedbire karar verilebileceği düzenlenmiştir.

İhtiyati tedbir talep eden, haksız çıktığı takdirde karşı tarafın ve üçüncü kişilerin bu yüzden uğrayacakları muhtemel zararlara karşılık teminat göstermek

zorundadır. Talep, resmî belgeye, başkaca kesin bir delile dayanıyor yahut durum ve koşullar gerektiriyorsa, mahkeme gerekçesini açıkça belirtmek şartıyla teminat alınmamasına da karar verebilir.

2004 sayılı İİK'nun menfi tespite ilişkin 72. Maddesinde özel ihtiyati tedbir türleri düzenlenmiştir. Buradaki yasal düzenlemeye göre borçlu, icra takibinden önce veya takip sırasında, borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açarak, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verilmesini isteyebilir. İcra takibinden sonra menfi tespit davası açılması halinde ise ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Sadece, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir. Buradaki tedbirler, bir icra takibi nedeniyle istenebilecek tedbirler olup takip hukukuna ilişkindir. Her iki durumda da teminat alınması zorunlu olup, HMK'da düzenlenen genel ihtiyati tedbirden farklı olarak adli yardımdan faydalanan veya yasal olarak teminattan muaf olan kişiler dışında teminat alınması şarttır. Teminat miktarı alacağın yüzde %15'inden aşağı olamaz.

Borçlunun açacağı menfi tespit davası çekten kaynaklanmaktaysa, burada keşidecinin de ihtiyati tedbir yoluyla muhatabın çeki ödemekten men edilmesini mahkemeden isteyebilir. Bu konuda verilecek ihtiyati tedbir kararı çekin kaybolduğuna ilişkin bir iddiadan değil, bedelsiz olduğu iddiasına dayanmaktadır. Burada ihtiyati tedbire ilişkin HMK'nın hükümleri uygulanacaktır. Böyle bir durumda mahkemece HMK'nın 389. ve devamı maddelerine göre ihtiyati tedbir yoluyla çekin davalıya ödenmemesi kararı vermesi ve ayrıca çekin İİK'nın 72. Maddesi uyarınca icraya konu edilmemesi veya icra veznesine yatacak paranın alacaklıya ödenmemesine karar verilmesi mümkündür.

Bu yazımızın asıl konusu ise, kambiyo senetlerinde iptal davası içinde ihtiyati tedbire ilişkin özel düzenleme olan 6102 sayılı TTK hükümleridir. TTK'ya göre kambiyo senetlerinin rıza dışında hamilin elinden çıkması halinde, hamilin talebi üzerine mahkemece muhatabın ödemeden yasaklanması şeklinde ihtiyati tedbir kararları verilmektedir.

Çekin zayi olması, iptali ve ödemeden men kararı uygulamada sık karşılaşılan durumlardır. Zayi, yani çekin rıza dışı elden çıkması (kayıp, hırsızlık vb.) durumunda açılacak iptal davası, hak sahibinin korunmasını sağlamaktadır. Bu koruma, TTK'nın 757. maddesi uyarınca mahkemenin vereceği İhtiyati Tedbir yoluyla Ödemeden Men Kararının muhatap bankaya gönderilerek çek bedelini ödememesi için verilen talimatla sağlanmaktadır. Bu kararın amacı, paranın kötü niyetli zilyede (bulana/çalana) ödenmesini engellemektir. Ancak kötü niyetli keşidecinin oyununun önüne de geçilmelidir. Çeki düzenleyen kişinin, ödeme günü gelen çeki ödememek için sanki çeki kaybetmiş gibi numara yaparak mahkemeden hızlıca ödemeden men kararı alması maalesef sıklıkla başvurulan bir yol olmuştur. Böyle bir karar nedeniyle, çeki ticari bir ilişkide dürüstçe devralan ve bankaya giden iyi niyetli hamilin, arkasında "mahkeme kararı var" denilerek eli boş dönmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Klasik ödemeden men kararları nedeniyle hamilin "karşılıksız çek" şikayetinde bulunamaması, böylece çekin güvence fonksiyonunun sarsılması da gündeme gelmektedir.

TTK'da genel olarak kıymetli evrak, türlerine göre anlatılmıştır. En geniş düzenleme, uygulamada hiç yeri olmayan poliçe üzerinden yapılmıştır. Bono ve çeke ilişkin tek tek özel düzenleme yapılmak yerine poliçeye ilişkin hükümlere çok sayıda atıf yapılmıştır. Poliçenin tarafları ve niteliği ile çek veya bononun tarafları ve niteliği farklıdır. Poliçe için yapılmış yasal düzenlemelere olan atıf, çek veya bono yönünden uygulanmaya çalışıldığında kimi zaman hatalı değerlendirmelere neden olmaktadır.

TTK'nın 645 ve devamı maddelerine göre; genel olarak kıymetli evrakın içerdiği hak, senetten ayrı olarak ileri sürülemediği gibi başkalarına da devredilemez. Kıymetli evrakın borçlusu, ancak senedin teslimi karşılığında ödeme ile yükümlüdür. Hile veya ağır kusuru bulunmadıkça borçlu, vade geldiğinde, senedin niteliğine göre alacaklı olduğu anlaşılan kişiye ödemede bulunmakla borcundan kurtulur.

Mülkiyet veya sınırlı bir ayni hak kurulması amacıyla kıymetli evrakın devri için her hâlde senet üzerindeki zilyetliğin devri şarttır. Bundan başka emre yazılı senetlerde ciroya, nama yazılı senetlerde yazılı bir devir beyanına da gerek vardır. Bu beyan kıymetli evrakın veya ayrı bir kâğıdın üzerine yazılabilir.

Bütün hâllerde ciro, poliçenin cirosuna ilişkin hükümler uyarınca yapılır. Devir için ciro ve senedin zilyetliğinin geçirilmesi yeterlidir. Devredilebilen bütün kıymetli evrakın, senedin içeriğinden veya niteliğinden aksi anlaşılmadıkça, ciro edilmesi ve zilyetliğin geçirilmesiyle cirantanın hakları ciro edilene devrolunur.

Kıymetli evrak zayi olduğu takdirde mahkeme tarafından iptaline karar verilebilir. Kıymetli evrakın zayi olduğu veya zıyaın ortaya çıktığı anda senet üzerinde hak sahibi olan kişi, senedin iptaline karar verilmesini isteyebilir. İptal kararı üzerine hak sahibi hakkını senetsiz olarak da ileri sürebilir veya yeni bir senet düzenlenmesini isteyebilir. Mahkeme kararıyla ödemeden menedilen borçlunun ödemesi geçerli olmaz. Dilekçe sahibinin istemi üzerine mahkeme, senedin borçlusunu, aksine hareket ettiği takdirde iki defa ödemek zorunda kalacağını ihtar ederek bedelini ödemekten yasaklar. Bu durum, "kötü ödeyen iki kez öder" ilkesiyle uygulamada formülize edilebilir.

TTK'da kıymetli evrak kitabının dördüncü kısmı özel olarak kambiyo senetlerine ayrılmıştır. TTK'nın 671 ile 775. Maddeleri poliçeye ayrılmış iken, bonoya 776 ila 779. Maddeler, çeke ise 780 ila 823. Maddelerde yer vermiştir. Oysa kıymetli evrak olarak poliçenin uygulamasına ülkemizde hiç rastlanmazken kambiyo senetlerinin ana omurgasını oluşturacak şekilde ayrıntılı yasal düzenleme yapılmıştır. Oysa, piyasada sadece bono ve çekle işleyiş vardır. Buna rağmen kambiyo senetlerinin ana mantığı TTK'da poliçe üzerinden verilmeye çalışılmıştır. Bu durum, yasa yapıcı ve mevzuatı hazırlayanların kolaya kaçarak eski Ticaret Kanunu'nu alıntılamasından olsa gerek ve uygulamacılarca tasvip edilir bir durum değildir. Çek ve bononun özelliği poliçeden farklı olduğu için ayrıca ayrıntılı düzenlenmesi faydalı olacaktır.

Çekle ilgili düzenlemede, ihtiyati tedbir türü olarak ödemeden men hususu özel olarak düzenlenmemiştir. Çek konusunda da, TTK'nın 818/1. maddesinin (s) bendinin yollaması ile, poliçenin iptali hakkındaki 757 ilâ 763 üncü maddelerle 764 üncü maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanacaktır. Atıf yapılan bu maddelere göre çek hakkında açılan iptal davasında, talep üzerine mahkemece ödemeden men kararı verilebilecektir.

İradesi dışında senet elinden çıkan kişi, ödeme veya hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinden, muhatabın senedi ödemekten menedilmesini isteyebilir. Mahkeme, ödemeyi meneden kararında muhataba, vadenin gelmesi üzerine senet bedelini tevdi etmeye izin verir ve tevdi yerini gösterir. Burada görüldüğü üzere poliçe ve bonoda da sadece ödemeden men kararı verilemez, aynı kararla senet bedelinin tevdi edileceği yeri de mahkeme kararında göstermek zorundadır. Bu düzenleme poliçe ilişkisi yönünden düzenlenmiş olup, çeke uyarlanarak uygulanması gerekir.

Yasal düzenlemelerden anlaşıldığı üzere, elindeki bir çeki kaybettiğini iddia ederek iptal için mahkemeye başvuran hamil, mahkemeden ayrıca, tedbiren muhatap bankayı ödemeden men kararı verilmesini isteyebilir. Böyle bir talebi değerlendiren mahkeme,

çekin niteliği ve taraflarını dikkate alarak menfaatler dengesini sağlayacak şekilde ihtiyati tedbir kararı vermelidir. Dava konusu bir çek ise sadece muhatabı ödemeden men kararı verilemez. Sadece ödemeden men kararı verilmesi halinde asıl borçlu keşideci borçtan kurtarılmış olur. Oysa ödemeden men yönünde ihtiyati tedbirin amacı keşideciyi korumak değil, rıza dışı çeki elden çıkaran kişinin haklarının korunmasıdır. Burada davacının haklarını korumak isterken üçüncü kişilerin de haklarını korumak ve güvenceye almak, dengeyi sağlamak lazımdır. Bu amaçla mahkemece ödemeden men kararı yanında çekin bedelinin depo edilmesini, yani blokeye almasına da karar verilmelidir. Verilecek ödemeden men kararı ile birlikte, çekin ibrazı halinde bedelinin ibraz edene ödenmeyerek blokeye alınması sağlanmalıdır. Böylece hesapta çek bedelini bulunduran iyi niyetli keşideci edimini ifa etmiş olacak ve borçtan kurtulacak, bedelini hazır bulundurmayan kötü niyetli keşideci ise karşılıksız çek keşide etmekten kurtulamamış olacaktır. Çek bedelini bankada hazır bulundurup edimini yerine getiren keşideci, bundan sonra açılacak icra takibi ve ihtiyati haciz gibi işlemlerde haklılığını savunabilecek. Zira, çekin bankada bedelinin bulunduğu ve blokeye alındığı ancak mahkemenin tedbir kararı nedeniyle ibraz edene ödenmediği şerhini bankanın yazması halinde artık keşideci yönünden ihtiyati haciz karar verilemez ve icra takibi yapılamaz. Bedelin depo/bloke edilmesiyle keşideci borcundan kurtulmuş olacaktır.

TTK'ya göre çekte vade olmaz. TTK'nın 795. Maddesine göre; Çek görüldüğünde ödenir. Buna aykırı herhangi bir kayıt yazılmamış hükmündedir. Yani, düzenlenme günü olarak gösterilen günden önce ödenmek için ibraz olunan çek, ibraz günü ödenir düzenlemesi mevcuttur. Bu açık hükme rağmen çekin amaca uygun kullanılmadığı, ileri tarihli çek düzenlenerek bir nevi vadeli çek uygulamasına geçildiği sıklıkla karşılaşıldığından, kanun koyucu bu konuda piyasa ihtiyaçlarına cevap verebilmek, ileri tarihli çek keşide edenlerle bu çekleri kabul edenlerin uzlaşısına yasal zemin hazırlamak amacıyla Çek Kanunu'nda

düzenleme yapmıştır. Çek Kanunu Geçici 3. Maddesinin 5. Bendinde yer alan bu düzenleme geçici olarak yapılmış ise de, ileri tarihli çek uygulamasına dair bu yasal düzenleme yıllardır uzatıla gelmektedir. Geçici olan 5. Madde, en son 04/12/2025 tarihli ve 7566 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle değiştirilerek, 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmıştır. Bu düzenlemeye göre, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir.

Aslında vade içermeyen çekin, üzerinde yazılı tarihten önce ibrazının geçersiz kabul edilmesi ile vadeli çek uygulamasına geçilmiş olmaktadır. Bu konuda TTK ve Çek Kanunu hükümleri çatışmaktadır. Keşidecilerin ileri tarihli çek düzenleyerek alacaklısına vermesiyle, aslında ödeme aracı olan çekin ciroyla ticari hayatta elden ele dolaşması olağan hale gelmiştir. Böylece elden ele ciroyla gezen çeki elinde bulunduran hamillerden birinin çeki kaybetme ihtimali de artmaktadır. Bu artan ihtimal üzerine piyasada çokça kayıp çek iddiası olmaktadır. Çeki elinde iken kaybeden kişinin haklarını korumak için çekin iptalini istemesi ve kötü niyetli olanların çeki sahte ciro ile tahsil etmesi ihtimalini bertaraf etmek amacıyla da ödemeden men yönünde ihtiyati tedbir kararı istemesi elzemdir. İyi niyetli kaybedenin çeki ibraz edememesi nedeniyle bedelini tahsil edememesi halinde, borcunu ödemek istemeyen keşideciye gün doğacaktır. Açılacak iptal davasında mahkemece sadece ödemeden men tedbirine hükmetmesi ve paranın blokeye alınmasını, karşılığı yoksa karşılıksızdır işlemine tabu tutmasını istemesi gerekir. Mahkemece verilecek sadece ödemenden men kararı nedeniyle kötü niyetli keşidecilere bu şekilde bir kapı aralanınca, aslında kaybolmamış ve meşru hamilinin elinde olan ileri tarihli çekin henüz günü gelmeden kötü niyetli keşideciler, sahte hamiller üzerinden çekin iptali ve ödemeden men yönünde ihtiyati tedbir başvurularını artırmaktadırlar. Elindeki çekle ibraz gününü bekleyen hamil, çekin ibraz günü geldiğinde tedbir kararı nedeniyle tahsil edemediği ve çekin karşılıksız işlemine de tabi tutulmadığı halde menfaatleri kanuna aykırı olarak zedelenmiş olacaktır.

Keşidecilerin yönlendirmesi üzerine kötü niyetle açılan davalarda yatırılan teminat genel olarak %15-20 civarında ve çek bedelinin çok altında kalmaktadır. Hatta kimi kötü niyetlilerce çek bedeli, olduğundan çok düşük gösterilerek çok daha düşük miktarda teminat karşılığında ödemeden men tedbiri alınabilmektedir. Bunun önüne geçmek ve mahkemelerin buna alet edilmesini engellemek amacıyla mahkemelerce tevdi mahallinin mutlaka belirtilmesi veya bloke kararı verilmesi gerekmektedir. Bunun için mahkemelerce çekin iptali davalarında verilecek ihtiyati tedbir kararında; "çekin ibrazında karşılığı yok ise karşılıksızdır işlemine tabi tutulması, sadece karşılığının tam olması halinde ibraz edene ödenmeyerek blokeye alınması" şeklinde belirtmek yeterli olacaktır. Ayrıca bedelin tevdi edilmesi için bir yer göstermek gerekmeyecektir. Zira, çekin muhatabı bir banka olmak zorunda ve bankaların güven kuruluşu olarak parayı nemalandırması mümkün olacaktır.

Ticaret mahkemelerinin matbu ödemeden men kararı vermek yerine, kararın hüküm fıkrasını, kötü niyetli davacının eylemine engel olacak şekilde kurmalıdır. Bankada çekin karşılığı olan para mevcutsa, bu para hamile ödenmemeli ancak mahkeme adına bloke edilmelidir. Davayı açan kişinin iddiası doğruysa para dava sonuna kadar korunur. Hamil iyi niyetli ise, mahkemeye başvurarak bu blokedeki paranın kendisine ödenmesini isteyebilir. Bankada para yoksa, banka doğrudan "ödemeden men var" deyip işlemi durdurmamalı; çekin karşılığı yoktur" şerhini vurmalı, ardından ödemeden men kararı da olduğunu belirtmelidir. Böylece kötü niyetli keşideci, bankada parası olmadığı halde sırf "karşılıksız çek" damgası yemekten ve cezai/hukuki sorumluluktan kaçmak için bu davayı açamayacaktır. Çünkü para yoksa, her halükarda çek yazılacak ve hamil takibi yapabilecek, hakkın kötüye kullanılmasının hukuk düzeni tarafından korunmayacağı görülecek, çekin tedavül güvencesi ilkesi sağlanacaktır.

Kısaca, uygulamada "çek iptali ve ödemeden men yasağı" müessesesi, ne yazık ki dürüst hamilleri mağdur etmek ve borcu ertelemek amacıyla kötü niyetli kişiler tarafından sıkça kullanılıyor. Aslında vade içermeyen ve sadece bir ödeme aracı olan çekin, amacına uygun kullanılması şarttır. Muhatabı bir banka olmak zorunda olan çekin rıza dışında hamilin elinden çıkması halinde bankadan parasını alması için çekin iptaline dair mahkeme kararı ibraz etmesi gerekir. Bu süreçte paranın muhafazası şarttır. Paranın bloke edilmesi veya karşılıksızdır işlemi yapılması yönünde bir ibarenin tedbir kararına yazılması ve bunun bankaya yazılacak müzekkerde belirtilmesi, hem bankacılık pratiğine hem de dürüst hamillerin korunması ilkelerine son derece uygun olacaktır. Böylece hak arama özgürlüğü ile ticari hayatın güvenliği arasındaki dengenin korunması da sağlanacaktır. Yakın bir zamanda ileri tarihli çek düzenlemesine cevaz veren Çek Kanunu'nun Geçici 3. Maddesinin 5. Fıkrasının kaldırılması, çek karnesi verilecek kişilerden orantılı teminat alınmasının zorunlu kılınması ve çekin sadece elektronik olarak düzenlenmesine ve ciro edilmesine olanak tanıyan yasal düzenlemeler yapılması temennimizdir. ■

DOĞU FELSEFESİNDE ADALET ANLATISI

Tuğba KEPENEK
İstanbul Hakimi

İnsan adaleti gerçekten adil midir?

Mahkemeler yalnızca görüneni mi yargılar, yoksa görünmeyenin de bir hesabı var mıdır?

Doğu felsefesinde bütün bu soruların cevabı, mahkeme salonunda değil; ölümün eşiğinde verilir. Bu eşikte karşımıza çıkan figür ise mutlak yargının temsilcisi olan "Yama'dır". Yama figürünün kökeni, en eski Hint metinlerinden biri olan Rigveda'ya kadar uzanır. Bu metinlerde Yama, başlangıçta bir tanrıdan ziyade ölümlülüğü deneyimleyen ilk insan olarak tasvir edilir. Ölümün eşiğini geçen ilk varlık olması nedeniyle, ölüler diyarına giden yolu açan ve bu dünyanın ilk yöneticisi haline gelen bir figürdür. Zamanla bu rolü dönüşmüş; yalnızca ölülerin öncüsü olmayıp, onların kaderini belirleyen ve eylemlerini değerlendiren bir yargıç kimliği kazanmıştır.

Yama'nın yargısı, beşeri yargı düzeninden temelde ayrılır. Bu düzende hiçbir eylem kaybolmaz, hiçbir niyet gizli kalmaz. İnsanların yaşamları boyu gerçekleştirdikleri her bir davranış, yalnızca sonuçları ile değil; ardındaki düşünce ve amaçla beraber değerlendirilir. Bu yargı sürecinde Yama'nın yardımcısı olan Chitragupta, her insanın eylemlerini eksiksiz bir biçimde kaydeden ilahi bir muhasebeci olarak tasvir edilir. Böylece Yama'nın mahkemesinde delil anlayışı yoktur; çünkü her şey olduğu gibi bütünü ile bilinir. Benzer bir anlatıya, R.F.Kuang'ın Katabasis isimli eserinde de yer verilir. Eserde yeraltına iniş, yalnızca fiziksel bir yolculuk değil, bireyin kendi eylemlerinin sonuçları ile yüzleştiği bir süreç olarak kurgulanır. Bu süreçte karşılaşılan Kral Yama, dışsal bir yargıç olmanın ötesinde, kişinin kendi hakikati ile karşılaşmasını da simgeler. Böylece yargı, yalnızca dışarıdan verilen bir hüküm olmaktan çıkar; bireyin kendi varlığı içinde kurulan kaçınılmaz bir hesaplaşmaya dönüşürken; Güney Kore yapımı Along With the Gods: The Two Worlds filminde bu süreç, farklı mahkemeler aracılığı ile çok katmanlı bir yargı düzeni şeklinde tasvir edilir. Yeraltı dünyasında geçilmesi gereken yedi duruşma vardır; İhanet, Şiddet, Saygısızlık, Cinayet, Tembellik, Yalan ve Adaletsizlik. Her iki anlatıda da Kral Yama figürü, yalnızca tekil eylemleri değerlendiren bir yargıç değil; insan davranışının bütününü, niyetleri ile birlikte ele alan bir otorite olarak konumlandırılır. Beşeri yargı düzeni ise sınırlı bilgiye, delillere ve çoğu zaman yorumlara dayanır. Hataya açıktır.

Belki de insan adaletinin amacı kusursuz olmak değil, kusursuzluğun mümkün olmadığı bir dünyada ona mümkün olduğunca ulaşmaya çalışmaktır. Çünkü mahkemeler yalnızca olayları yargılar; fakat insanlığın ortak vicdanında adalet arayışı, görünenin ötesindeki hakikati de sorgulamaya devam eder. ■

DENEME

AKBANK

Avukat, hakim ve savcılara özel ayrıcalıklar Akbank'ta

Size özel "Avukat, Hakim ve Savcılara Özel Fırsatlar Paketi" ile ücretsiz para transferi, kiralık kasa kullanımında %50 indirim ve 1e1 Bankacılık müşterisi olma kolaylığı gibi pek çok ayrıcalıktan yararlanmak için sizi Akbank'a bekliyoruz.

Akbank Mobil

Hemen Akbanklı Ol

Kampanya yalnızca avukat, hakim ve savcı olan müşterilerimiz için geçerlidir. Kampanyadan faydalanabilmek için Akbank Mobil'de yer alan Kampanyalar menüsündeki "Tam Senlik Fırsatlar" programı altındaki "Avukat, Hakim ve Savcılara Özel Fırsatlar"a tıklayıp programa katılınmalıdır. Yeni Akbank müşterisi olanlara, 1 ay içerisinde programa uygunluk tanımlanacaktır. Programa uygunluk tanımlandıktan sonra "Programa Katıl" diyerek kampanyalardan faydalanılabilir. Bu kampanya başka kampanyalarla birleştirilebilir. Akbank T.A.Ş. kampanyayı durdurma ve kampanya şartlarında değişiklik yapma hakkına sahiptir. Detaylı bilgi için: akbank.com/AvukatPaketi

Güveninizin eseri

Öğrenci ile Öğretmen...

Yücel ÖZDEMİR
İstanbul İcra İflas Başmüdürü

Okullar eğitim yuvamız
İnsanlığa açılan kapımız
Sıralarda oturan canlarımız
Öğrenci fidan, öğretmen topraktır

Çocuklar damarımızda dolaşan kandır
Ülkemizin geleceği için birer çınardır
Vatan toprağını koruyan kınalı kuzulardır
Öğrenci nefes, öğretmen oksijendir

Öğretmen ilimdir, irfandır, fendir
Her biri çocuklarımıza birer rol modeldir
Gerektiğinde bedenini öğrencisine siper edendir
Öğrenci su, öğretmen kaynaktır

Okul, öğretmen, öğrenci bir bütün
Her birisi birbirinden üstün
Birlikte el ele vererek hedefleri büyütün
Öğrenci can, öğretmen canandır

TAHLİYE DAVALARINDA MAKUL SÜRE, YARGISAL ETKİNLİK

Ömer GÜVEN
Samsun BAM
Hakimi

Hâkim, yalnızca kanun maddesini uygulayan kişi değil; aynı zamanda sosyal dengeyi gözeten hukuk insanıdır. Hukuk düzeninin amacı, hakkı tutup kaldıran ve hakkın yanında durabilen güçlü bir adalet sistemini kurmak ve yaşatmaktır.

Kiracı ile Mülk Sahibi Arasındaki Uyuşmazlıklarda Güncel Yaklaşımlar

Konut ve çatılı işyeri kiraları, modern şehir hayatının en yoğun uyuşmazlık alanlarından biri hâline gelmiştir. Artan ekonomik dalgalanmalar, yüksek enflasyon, kira bedellerindeki hızlı yükseliş ve taşınmaz arzındaki daralma; kiracı ile mülk sahibi arasındaki hassas dengeyi daha da kırılgan hâle getirmiştir. Özellikle tahliye davaları, yalnızca teknik bir özel hukuk meselesi değil; sosyal huzur, ekonomik güvenlik ve adalete erişim bakımından da önemli bir toplumsal sorun niteliği taşımaktadır.

Türk hukuk sisteminde kira ilişkisi, bir yandan kiracıyı koruma amacı taşırken diğer yandan mülkiyet hakkının özünü zedelemeyecek ölçüde malikin tasarruf yetkisini de güvence altına almak zorundadır. Bu noktada mahkemelerin görevi, taraflar arasındaki dengeyi hakkaniyet ölçüsünde korumaktır.

Tahliye davalarının yıllarca sürmesi, çoğu zaman hem kiracı hem de taşınmaz sahibi açısından telafisi güç ve imkânsız mağduriyetlere yol açmaktadır. Uzayan yargılamalar nedeniyle kimi zaman malik taşınmazını kullanamaz hâle gelmekte, kimi zaman da kiracı belirsizlik içinde yaşamını sürdürmektedir. Hukuk devletinde geciken adaletin, adalet duygusunu zedelediği "geç gelen adâlet, adâlet değildir" sözü ile halk arasında karşılığını bulmaktadır.

Bu nedenle son dönemde yargısal hedef süreler ve makul sürede yargılama ilkesi daha güçlü biçimde gündeme gelmiştir. Adalet Bakanımız Sn. Akın Gürlek tarafından da yapılan açıklamalarda özellikle kira uyuşmazlıklarının sürüncemede bırakılmaması, hedef sürelere uyulması ve vatandaş mağduriyetlerinin azaltılması gerektiği defaat ile vurgulanmıştır. Adalet hizmetinin etkinliği bakımından bu yaklaşım son derece önemlidir. Ancak burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir husus da şudur ki; yargılamaların hızlı sonuçlandırılması amaç ve gayesine ulaşmak, yargılamaları yürüten Hâkimlerin kaldıramayacakları bir iş yükü altında bırakılması sonucunu doğurmamalıdır. Bu konuda gerekli çalışmaların Adalet Bakanlığımız ve Hâkim Savcılar Kurulumuzca titizlikle yapıldığını müşahede etmekteyiz.

I. TAHLİYE DAVALARININ HUKUKİ DAYANAKLARI

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda tahliye sebepleri ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. Bunlardan başlıcaları şunlardır:

İhtiyaç nedeniyle tahliye,

Yeniden inşa ve imar nedeniyle tahliye,

Tahliye taahhüdüne dayalı tahliye,

İki haklı ihtar nedeniyle tahliye,

Kira bedelinin ödenmemesi,

Kiracının veya eşinin aynı ilçe sınırlarında oturabileceği konutunun bulunması,

On yıllık uzama süresinin dolması.

II. MAKUL SÜREDE YARGILAMA İLKESİ VE YARGININ ETKİNLİĞİ

Anayasa'nın 36. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi gereğince herkes makul sürede yargılanma hakkına sahiptir. Bu ilke yalnızca vatandaşlar açısından değil, hukuk düzeninin güvenilirliği bakımından da hayati öneme sahiptir. Özellikle son yıllarda kira uyuşmazlıklarının ciddi ölçüde artmasıyla birlikte Sulh Hukuk Mahkemelerindeki dosya sayılarında dikkat çekici yükseliş ve birikmeler yaşanmıştır. Bu durum sadece bu davaların taraflarını değil tüm yargı teşkilatını doğrudan etkilemekte kiracı ev sahibi gerginlikleri toplumsal hayatı ciddi şekilde zedelemektedir.

Hakimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliği bünyesindeki Yargının Etkinliği Bürosu tarafından "yargıda hedef süre" ve "yargının etkinliğinin artırılması ve davaların makul sürede bitirilmesi" çalışmaları kapsamında;

1-Dava süreçlerinin hızlandırılması,

2-Usul ekonomisine dikkat edilmesi,

3-Vatandaş memnuniyetinin artırılması,

4-Makul sürede yargılamaların icra edilmesi ilkesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda HSK Yargının Etkinliği Bürosu tarafından mahkemelerin iş yükü analizleri, dosya devir oranları, Hâkim başına düşen dosya sayısı ve kararların hangi süre içinde verildiği etkin bir şeklide takip edilerek raporlanmaktadır. Ancak burada önemli olan ve dikkat çekmek istediğimiz husus yalnızca dosya sayısını eritmek değil, aynı zamanda adil ve nitelikli kararlar verilmesini sağlamaktır. Zira aşırı iş yükü altında çalışan bir Hâkimin dosyayı yeterince inceleme imkânı azalabilmekte, gerekçeli karar kalitesi düşebilmekte, duruşmalardaki verimliliği ve dolayısıyla dikkati zayıflayabilmekte en nihayetinde maddi gerçeğe ulaşma gayesi zarar görebilmektedir.

Mecelle madde 17 de "Meşakkat teysiri celbeder" yani zorluklar kolaylığı getirir, darlık vaktinde genişlik(kolaylık) gösterilmesi gerekir. İnsan unsurunun çok önemli olduğu kira tahliye yargılamalarında Hâkimlerin de işlerini kolaylaştıracak yöntem ve uygulamaların önü açılmalıdır.

Uygulamada en fazla karşılaşılan dava türleri; ihtiyaç nedeniyle tahliye, tahliye taahhüdüne dayalı tahliye ve kira bedelinin ödenmemesi sebebiyle açılan tahliye davalarıdır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanun'unun 351. Maddesi gereğince "konut ya da çatılı işyeri niteliğindeki bir taşınmazı iktisap eden kimse dilerse eski malik ile kiracı arasında yapılmış sözleşmeye dayanarak sözleşmenin sonunda bir ay içinde, dilerse edinme günü de dahil olmak üzere edinme tarihinden başlayarak bir ay içinde durumu kiracıya yazılı olarak bildirmek koşuluyla edinme tarihinden itibaren altı ay sonra ihtiyaç nedeniyle tahliye davası açabilir. Yeni malikin, eski malik ile yapılan sözleşmeye dayanarak sözleşme sonunda dava açması halinde, edinme tarihinden itibaren bir ay içinde kiracıya bildirimde bulunması gerekmez. Kiralananı sonradan edinen kişi, onu kendisi, eşi, altsoyu, üstsoyu veya kanun gereği bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler için konut veya işyeri gereksinimi sebebiyle kullanma zorunluluğu varsa, edinme tarihinden başlayarak bir ay içinde durumu kiracıya yazılı olarak bildirmek koşuluyla, kira sözleşmesini altı ay sonra açacağı bir davayla sona erdirebilir. Kiralananı sonradan edinen kişi dilerse gereksinim sebebiyle sözleşmeyi sona erdirme hakkını, sözleşme süresinin bitiminden başlayarak bir ay içinde açacağı dava yoluyla da kullanabilir." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu durumda konut ya da çatılı işyeri niteliğindeki bir taşınmaza ilişkin kira sözleşmesi yapıldıktan sonra mecurun(kiralanan taşınmazın) mülkiyetinin el değiştirmesi halinde yeni malikin ihtiyaç sebebiyle tahliye davası açmak için iki seçeneğinin bulunmakta olup bunlardan biri; edinme tarihinden itibaren bir ay içinde ihtarname tebliğ etmek suretiyle altı ay sonra dava açmak veya Türk Borçlar Kanunu'nun 350. maddesi gereğince kira sözleşmesinin bitiminden itibaren bir ay içinde tahliye davası açmak şeklinde yeni malikin her iki seçeneği ayrı ayrı kullanma imkanı bulunmaktadır.

İhtiyaç iddiasına dayalı davalarda Hâkimin tahliyeye karar verebilmesi için ihtiyacın gerçek, samimi ve zorunlu olduğunun kanıtlanması gerekir. Devamlılık arz etmeyen geçici ihtiyaç tahliye nedeni yapılamayacağı gibi henüz doğmamış veya gerçekleşmesi uzun bir süreye bağlı olan ihtiyaç da tahliye sebebi olarak kabul edilemez. Davanın açıldığı tarihte ihtiyaç sebebinin varlığı yeterli olmayıp, bu ihtiyacın yargılama sırasında da devam etmesi gerekmektedir.

6098 sayılı TBK' nun 350/1 maddesi hükmüne göre kiraya veren kira sözleşmesini; kiralananı kendisi, eşi, altsoyu veya kanun gereği bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler için konut ya da işyeri gereksinimi sebebiyle kullanma zorunluluğu varsa, belirli süreli sözleşmelerde sürenin sonunda, belirsiz süreli sözleşmelerde bu Kanun'un 328. maddesinde fesih bildirimi için öngörülen sürelere uyularak belirlenecek tarihten başlayarak bir ay içinde açılması gerekir. TBK' nun 353. maddesi uyarınca kiraya veren, daha önce veya en geç davanın açılması için öngörülen sürede dava açacağını kiracıya yazılı olarak bildirmişse dava, bildirimi takip eden uzayan bir kira yılı sonuna kadar açılabilir. Dava açma süresi kamu düzenine ilişkin olup, davalı ileri sürmese bile mahkemece kendiliğinden göz önünde bulundurulması gerekir.

Adâlet; yalnızca, önüne gelen bir dosyaya Hâkim tarafından hızlıca karar vermek değil, aynı zamanda tarafları dinlemek, delilleri usulünce toplamak ve değerlendirmek, hukuki güvenliği sağlamak, gerekçeli ve denetlenebilir nitelikte adil kararlar üretebilme sanatıdır.

Tahliye davalarında çoğu zaman tarafların ve dolayısıyla toplumun aile düzeni, ekonomik yaşamı, ticari faaliyeti ve mülkiyet hakkı doğrudan doğruya etkilenmektedir. Bu nedenle Hâkimden beklenen yalnızca teknik değil sosyal yönü de bulunan, içinde insan kokusu ve dokusu olan kararlar üreterek adaleti sağlamasıdır. Ancak günümüzde özellikle büyükşehirlerde bir Hâkimin önüne binlerce dosya bulunabilmekte ve gün içerisinde de onlarca duruşma ve keşif yapılması sonrasında ise maalesef Hâkimin dosya başına ayırabileceği süre giderek azalmaktadır. Sonuç olarak da bazı dosyalar eksik incelenebilmekte, yetersiz gerekçe yazılabilmekte ve İstinaf kaldırma ve Yargıtay bozma oranları artmakta, böylelikle yargılama süreleri uzayabilmektedir.

En fazla karşılaşılan tahliye sebebi olan ihtiyaç nedenine dayalı açılan tahliye davalarının Sn. Bakanımızın açıkladığı üzere süre itibariyle ilk derece mahkemelerinde en fazla 6 ay içerisinde sonuçlandırılması ve itiraz sonrası üst mahkeme olan Bölge Adliye Mahkemelerinde de 6 ay içerinde karar verilmesi halinde, yargıya olan güven artışı ve sosyo-ekonomik yaşama büyük bir katkı sunulmuş olacaktır.

III. TAHLİYE DAVALARININ HIZLANDIRILMASINA YÖNELİK ÖNERİLER

1. Arabuluculuk Sisteminin Etkinleştirilmesi

Kira uyuşmazlıklarında dava şartı arabuluculuk önemli bir reform niteliğindedir. Ancak uygulamada bazı dosyaların yalnızca formalite gereği arabuluculuktan geçtiği görülmektedir.

Tarafların gerçekten uzlaştırılması amacıyla:

-uzman arabulucuların görevlendirilmesi,

-kira hukuku alanında özel eğitim verilmesi,

-dijital müzakere sistemlerinin geliştirilmesi, faydalı olabilir.

2. Uzmanlaşmış Mahkemeler

Özellikle ve öncelikle İstanbul gibi büyükşehirlerimizden başlayarak yalnızca kira uyuşmazlıklarına bakan ihtisas mahkemelerinin oluşturulması, karar kalitesini, isabet oranını ve hızını artırabilir.

3. Dijital Delil Yönetimi ve Yapay Zekâ Desteği

Özellikle: tapu kayıtları, banka kayıtları, kira ödeme dekontları, kira ve tahliye taahhüdü sözleşmeleri, WhatsApp yazışmaları, e-Devlet adres kayıtları, noter belgeleri ve sair deliller dosya başında sistematik biçimde toplanması ile gereksiz duruşmaların azaltması sağlanabilir. Yapay zekâ kullanılarak dilekçelerin tasnifi duruşma hazırlığı ve karar oluşturma süreçleri hızlanabilir.

4. İstinaf ve Temyizde Öncelikli İnceleme ya da Atlamalı Temyiz

Tahliye davalarının ekonomik ve sosyal etkileri nedeniyle belirli koşullarda öncelikli inceleme kapsamına alınması değerlendirilebilir. Ayrıca Yargıtay yolu açık olan dosyalar için İstinaf yolu kapatılıp atlamalı şekilde doğrudan Yargıtay'a dosya gönderilebilir böylece davanın nihayet bulma süresi makul seviyeye getirilebilir.

Sonuç olarak MÜLKİYET HAKKI ile BARINMA HAKKI arasındaki denge sağlanmalı tahliye davalarının yalnızca teknik bir uyuşmazlık olmadığı bilinmelidir. Bu davalar çoğu zaman: bir ailenin barınma kaygısını, bir malikin yıllarca biriktirdiği emeğinin karşılığını alma beklentisini, bir esnafın ticari varlığını sürdürme gayesini, bir öğrencinin yaşam düzenini kurma ve geleceğe huzurlu bir ortamda hazırlanma gayretini de yakından ilgilendirmektedir.

Bu nedenlerle hâkim, yalnızca kanun maddesini uygulayan kişi değil; aynı zamanda sosyal dengeyi gözeten hukuk insanıdır. Hukuk düzeninin amacı, hakkı tutup kaldıran ve hakkın yanında durabilen güçlü bir adalet sistemini kurmak ve yaşatmaktır. ■

GAZETECİ ZEKİ BEY CİNAYETİ

(Duyun'u Umumiye Memuru ve Gazeteci)
(10 Temmuz 1911, İstanbul)

İbrahim ÇİÇEK
İstanbul
Cumhuriyet Savcısı

"Zeki Bey eğer öldürülmeseydi, Cavit Bey'in Yahudi banker Ernest Cassel kanalıyla İstanbul'da kurulmasına yardımcı olduğu ve yönetim kurulunda yer aldığı İngiliz bankası "National Bank of Turkey"in Osmanlı'daki kanunsuz imtiyazlarını belgeleriyle Şehrâh gazetesinde ortaya koyacaktı."

Zeki Bey, 1869'da İstanbul'da doğdu. Sultan II. Abdülhamid'in hünkâr çavuşlarından Kayserili Ahmet Efendi'nin oğludur. Mekteb-i Sultani'yi (Galatasaray Lisesi) ve Mekteb-i Mülkiye'yi birincilikle bitirdi. Fransızca öğretmenliğine atandı. Mercan ve Vefa İdadilerinde ve Mülkiye'de uzun yıllar Fransızca dersi verdi. Bir süre Hariciye Nezareti'nde çalıştıktan sonra mali işlerinden çok iyi anladığı ve Fransızca bildiği için Düyun-u Umumiye (Osmanlı'nın dış borçlarını denetleyen kurum) idaresine geçti. Maliye alımındaki uzmanlığı nedeniyle bu kuruluşta mühimme (önemli işler) müdürlüğüne kadar yükseldi (O dönemde yaşanan bütün yolsuzluklardan haberdardı). Aynı dönemde Fransızca, Arapça ve Farsça bildiği için çeşitli okullarda öğretmenlik ve gazetelerde yazarlık yaptı. 31 Mart Vakası sonrası Divan-ı Harb-i Örfi Mahkemesi'nde yargılandı ve beraat etti.

İttihat ve Terakki Fırkası'nın diktaya yönelmesini sert biçimde eleştiren gazetecilerden biri olan Zeki Bey'in yazıları önceleri Hasan Fehmi'nin başyazarlığını yaptığı Serbestî'de ve Mehmet Murat Bey'in çıkardığı Mîzân'da yayımlandı. Daha sonra Tunuslu Paşazade Mehmet Hayrettin Bey'in çıkardığı Şehrâh (Doğru Yol) gazetesinin başyazarlığını üstlendi. O günlerde, krom madenlerinin işletilmesi için önemli miktarda borç alınmıştı. Bu borçlanmayla ilgili olarak da yolsuzluk yapıldığına dair iddialar vardı. Zeki Bey, Düyun-u Umumiye memuru olmasına rağmen bu konuyla ilgili Maliye Nazırı Cavit Bey'i eleştiren yazılar yazıyordu. Bu yüzden tehdit mektupları almaya başlamıştı. Maliye Nazırı Cavit Bey'in ayrıca Osmanlı Bankası'na alternatif olarak kurulan Türkiye Milli Bankası'na ortak olduğu öne sürülüyordu. Zeki Bey, her iki konudaki yolsuzluk iddialarını belgeleriyle Şehrâh'ta yayımlamaya hazırlanıyordu. Tıpkı daha önce öldürülen Hasan Fehmi ve Ahmet Samim Beyler gibi.

Düyun-u Umumiye'de İngiliz delegesi olan Adam Block, Osmanlı Bankası'na rakip olacak bir bankanın kurulması için girişimde bulunmuş, bunun için de Ernest Cassel adlı bir İngiliz'e yetki vermişti. Osmanlı Ermenilerinden işadamı Kalust Sarkis Gülbenkyan da bu işin içindeydi. Maliye Nazırı Cavit Bey de Türkiye Milli Bankası adı verilen bu bankanın kurulması için devreye girmiş, Londra ve Paris piyasalarındaki bazı Yahudi işadamlarıyla birlikte çalışmıştı. Bu yüzden olaya Siyonizm iddiaları da karışmıştı. Zeki Bey işte bu olaylarla ilgili belgeleri ele geçirmiş, akabinde bir rapor hazırlamıştı. Raporda, Cavit Bey'in bir Yahudi bankasından Türkiye için sağladığı borcun maliyeyi büyük zararlara soktuğu ve ortada birçok yolsuzluğun bulunduğu ileri sürülüyordu. Bu rapor İttihat ve Terakki Genel Merkezi üyelerinin eline geçti.

ملیّت

Zeki Bey gazetedeki köşesinde şunları yazdı: "Kurulmuş olan Milli Türk Bankası'nda, İngiliz Ernest Kasti ayrıcalıklı haklara sahiptir. Bu kişi aslen Yahudi'dir ve bunun ne demek olduğu ortadadır. Düyun-u Umumiye yönetiminde bulunan İngiliz temsilci Mösyö Blok'un yönlendirmesi ile bu banka kurulmuştur. Bu banka, Osmanlı Bankası'na rakip olarak kurulmuştur. Mösyö Blok da Yahudi kökenlidir. Bu kişilerin de öteden beri Osmanlı Bankası'na düşmanlığı vardır. Zamanında Osmanlı Bankası'nın Menafi Sandığı'nın muhabiri olduğu bazı girişimleri bu kişiler tarafından engellenmişti. Bu adamlar ilk günden bu yana Osmanlı Bankası'na düşmandırlar, onun için Milli Türk Bankası'nı kurdular. Mösyö Loran'a rağmen, Cavit Bey'i pay sahibi yaptılar." Yazısını, "Eğer ben komitenin işlediği suçları açıklarsam Cavit Bey bu memlekette kalamaz" diye bitiriyordu.

Zeki Bey'in bu yazıları, İttihat ve Terakki Cemiyeti yönetiminde karışıklıklara sebep oldu. Bunun üzerine cemiyet merkez komitesi, Düyun-u Umumiye'den bir rapor istedi. Kayserili Şaban Efendi aracılığıyla bu rapor cemiyete teslim edildi. Raporda Zeki Bey'in bazı iddialarının doğru çıktığı görüldü. Bu nedenle Mehmet Cavit Bey'in istifası istendi. Nitekim bir süre sonra Cavit Bey görevinden istifa etti.

Bu nedenle Zeki Bey tehdit altındaydı. Hatta Tokatlıyan Otel kafelerinde Zeki Bey'in vurulacağı, hatta Çerkez Ahmet tarafından vurulacağı dillendiriliyordu.

Gazetenin sahibi Hayrettin Paşazade Tahir Bey de bu durum dan fazlasıyla tedirgin durumdaydı. Zeki Bey'den bir süre dinlemesini istedi. Zeki Bey kabul etmeyince Maliye Nazırı Cavit Bey'le görüşmesi için izin istedi, Zeki Bey bunu da reddetti.

10 Temmuz 1911 gecesi Zeki Bey, gündüz saatlerinden itibaren takip altındaydı, arkadaşları Maliye Islahat Komisyonu üyelerin den Abdurrahman Bey, emekli General İsmail Paşa, Meclis-i Kebir-i Maarif üyelerinden Hoca Şakir ve Vergi Kâtibi Sabri Beylerle birlikte Bakırköy'de bir muhallebiciye uğradıklarında kendisini takip edenler de oradaydı. Birer dondurma yedikten sonra Sakızağacı'n da Mihal'in gazinosuna gittiler. Daha sonra oradan ayrılıp Cevizlik Caddesi'ni geçtiler. Zeki Bey ve arkadaşları Huban Sokağı'nın girişinde vedalaştılar. Zeki Bey arkadaşlarından ayrılır ayrılmaz saldırıya uğradı. Başının arkasından vurulmuş, kafasını parçalayan kurşun kaşlarının arasından çıkmıştı. Silah sesini duyan arkadaşları, biri uzun boylu siyah elbiseli, öteki kısa boylu beyaz ceketli iki şahsın İstanbul Caddesi'ne doğru kaçtıklarını görmüştü. Zeki Bey'in kanlar içinde yatan cesedi bir çarşafa sarılarak karakola götürüldü.

Olaya Bakırköy Karakol Komiseri Faik Bey el koydu. Zaptiyeler eşkâlini aldıkları iki şahsı dört saat sonra

II. Meşrutiyet döneminin muhalif gazetecileri
Soldan sağa; Ahmet Samim, Hasan Fehmi ve Zeki beyler, İttihat ve Terakki yönetiminin, gösterdikleri muhafelete tahammülsüzlüğün kurbanı oldular.

Kazlıçeşme civarın da yakaladı. Zanlılardan biri Serez Mebusu Derviş Bey'in kardeşi Mustafa Nâzım, diğeri de Çerkez Ahmet'ti ve silahlarını bir tarlaya atmışlardı. Çerkez Ahmet, Mustafa Nâzım'ın çiftliğinde kâhyaydı ve eğlenmek için İstanbul'a geldiğini söylüyordu.

Çerkez Ahmet geçmişte Selanik, Serez ve İstanbul'da yedi cinayet daha işlemişti. Kimisini kurşunlayarak, kimisini ezerek, kimisini köprüden atarak öldürmüştü. Tetikçi olarak o görevlendirilmişti. Cinayet ekibinde İttihatçıların fedailerinden Teğmen Şeref ve Mümtaz'ın da olduğu iddia edildi.

Zeki Bey'in cenazesi Yedikule ile Silivrikapı arasındaki Seyid Nizam Dergâhı'nda defnedildi. Öldürüldüğünde 45 yaşındaydı.

İddialara göre cinayet "Serez Çetesi" tarafından planlanmıştı ve bu çetenin başında da vaktiyle Serez mutasarrıflığı yapan Şükrü Bey vardı. Cinayete Süvari Yüzbaşısı İzmitli Mümtaz, Yüzbaşı Hacı Ali ve bir teğmenin daha adı karışmıştı. Bir tanığın ifadesine göre Yüzbaşı Mümtaz, Zeki Bey'in cesedinin yanındaydı. Silah sesini duyup gelmiş biri gibi davranmıştı. Mahkeme, yüzbaşının ifa de vermesini bir türlü sağlayamamıştı. Çünkü adresi sürekli değişiyordu. Kâh Halep'te, kâh Selanik'te olduğu, hatta cinayet sırasında Cavit Bey'le Karadeniz seyahatinde bulunduğu söylendi.

Tanıkların ifadelerine dayanarak pek çok İttihatçının ifadesi alındı. Cavit Bey'inse bu sırada bir Karadeniz seyahatinde olduğu için ifadesi alınamadı. Bu gezinin önceden ayarlanmış olduğu bile iddia edildi. Katiller Zeki Bey'i neden öldürdüklerini söylemediler, azmettirenleri de ele vermediler.

Mahkeme başkanına sanıkları serbest bırakması için yapılan baskılar sonuç vermedi. Meşhur İttihatçılardan Tahsin Uzer'in kayınpederi olan Mahkeme Başkanı Hacı Hulusi Bey, "İsterlerse benim işime son verebilirler, ben vicdanımın sadasından başka bir şey diyemem," demişti. Yaklaşık bir yıl süren davada Zeki Bey'in ölümüne sebep olan kurşunun kimin silahından atıldığı belirlenemediği için iki sanık da on beşer yıla mahkûm edildi.

Zeki Bey'in avukatı duruşma sona ererken şunları söyledi: "Bu mahkemede, yalnız merhum Zeki Bey'in katlinden dolayı Serezli Nâzım ile Çerkez Ahmet'in duruşması değil, gerçekte bütün İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin duruşması yapıldı."

Bakırköy'de işlenen bu cinayet, dürüst bir karakol müdürü sayesinde faili meçhul olmamış, Zeki Bey'in katilleri yakalanmış, ama azmettirenler mahkeme önüne çıkarılamamıştı.

Katiller, Babıâli Baskını'ndan sonra I. Dünya Savaşı sırasında çıkarılan afla serbest bırakıldı.

Zeki Bey'in öldürülmesinden sonra Düyun-u Umumiye'deki çekmecesinde kilitli bulunan evraklar da ortadan kayboldu. Zeki Bey eğer öldürülmeseydi, Cavit Bey'in Yahudi banker Ernest Cassel kanalıyla İstanbul'da kurulmasına yardımcı olduğu ve yönetim kurulunda yer aldığı İngiliz bankası "National Bank of Turkey"in Osmanlı'daki kanunsuz imtiyazlarını belgeleriyle Şehrâh gazete sinde ortaya koyacaktı.

Davanın görüldüğü mahkemede, cinayette Maliye Nazırı Cavit Bey'in rolünün olduğu sıkça dile getirildi. Ancak iddialardan bir sonuç çıkmadı.

İttihatçıların işlediği söylenen suçlar meşrutiyetin ilanıyla birlikte artarak devam etti. Cinayetler muhaliflere karşı işlendiği gibi davadan geri dönenlere de uygulandı.

Prof. Tarık Zafer Tunaya'nın naklettiği bilgilere göre Zeki Bey'in öldürülmesine neden olan iddialar şunlardı: "1910 borçlanmasında Cavit Bey, Sir Cassel'in imtiyaz sahibi olduğu Türkiye Milli Bankası ile Londra ve Paris piyasasında Yahudilerle beraber çalışmış ve Osmanlı Bankası'na cephe almıştı. Borçlanma bu banka ile 'Credit Mobilier' bankasından, özel teminat istenmeden alınmıştı. Cassel'in adamı olan Kalust Gülbenkyan adlı bir Ermeni de bu paravan banka işine karışmıştı. Cavit Bey'le İngilizlerin Düyun-ı Umumiye'deki temsilcisi Adam Block arasındaki ilişkilerin yanı sıra avukat Metr Salem ve giderek Siyonizm iddiaları da işin içine karışmıştı. Cavit ve Talat Beylerin istifaları bu nedenle olmuş tu. Bütün bu iddialar Zeki Bey Davası'nda tanıklar tarafından dile getirilmişti."

Abidin Nesimi, "Yılların İçinden" isimli eserinde, sıradan bir memur olduğu için cinayete kurban gitmesi hayretle karşılanan Zeki Bey hakkında şunları yazar: "Zeki Bey Düyun'u Umumiye memurlarındandır. Çeviri işleriyle görevliydi. Bu itibarla Düyun'u Umumiye'deki dalaveraları ayrıntılarına kadar biliyordu. İttihat ve Terakki'ye karşı gazetelerde Düyun'u Umumiye ait çıkan yazılardaki bilgilerin, Zeki Bey yoluyla iletildiği sanılıyordu. Teşkilat-ı Mahsusa tarafından öldürülmesinin nedeninin de bu olduğu tahmin edilmektedir."

Gazetelerde eski Maarif Nazırı Şükrü Bey'in Serez'de mutasarrıfken çete kurduğu, şehrin ileri gelenlerini haraca bağladığı, kendi başına buyruk icraatlarıyla İttihat ve Terakki Genel Merkezi'ni dahi rahatsız ettiği yazıldı. Cumhuriyetin ilanından birkaç ay önce Trabzon valiliğine getirilen Şükrü Bey bilahare Halk Fırkası listesinden İzmit mebusu seçilmişti. İddialara göre, Ahmet Samim'i, Hasan Fehmi'yi, Zeki Bey'i Şükrü Bey'e bağlı tetikçiler öldürmüştü. Tetikçiler

Zeki Bey

cinayetleri işledikten sonra Serez'e dönerek izlerini kaybettiriyordu. Çetenin tetikçileri ilk kez Zeki Bey vakasında ifşa olmuştu. Sarı Efe Edip de Serez'de jandarma kumandanıyken çeteyle ilişki kurmuştu. Abdülkadir Bey ile Albay Baytar Rasim de çetenin üyeleriydi. Bu iddiaları, İzmir Suikastı davasını izleyen Ali Naci Karacan Akşam gazetesinde dile getirmişti.

Çerkez Ahmet, Diyarbakır'da Ermeni tehciri sırasındaki bazı cinayetlerde de rol almış ve hakkındaki şikâyetlerin artmasından ötürü Halep'e kaçmıştı. 1915' te başka cinayetlerden dolayı bir kez daha yakalandı. Ancak Bahriye Nazırı Cemal Paşa'nın talimatıyla serbest bırakıldı. Bir süre sonra Cemal Paşa fikir değiştirince Çerkez Ahmet İstanbul'da yakalanıp Şam'a gönderildi ve "Sonradan pek zararlı olacaktır" denilerek idam edildi.

1908'de Selanik Merkez Kumandanı Nâzım Bey'i vuran Mustafa Necip, 1913'te Harbiye Nazırı Nâzım Paşa'nın öldürüldüğü "Babıâli Baskını"nda çıkan çatışmada vurulmuştu. Sadrazam Kâmil Paşa'nın yaveri Nafiz Bey ölmeden önce silahını ateşleyerek Necip'i öldürmüştü. Gazeteci Hasan Fehmi'yi de Necip'in öldürdüğü söylenmişti. Meşruiyet öncesi ve sonrasında pek çok suikasta iştirak ettikleri yahut bu fiillerin azmettiricileri oldukları ileri sürülen İsmail Canbulat, Sarı Efe Edip, Abdülkadir, Baytar Rasim, Maliye Nazırı Cavit ve Şükrü Beyler 1926'da Atatürk'e suikast davasında idama mahkûm edildi. ■

KAYNAKLAR:

- Alpay Kabacalı, Türkiye'de Siyasal Cinayetler, Altın Kitapları, 1993.
- Halil Demir, Yeraltından İktidara İttihat ve Terakki: Darbeler ve Suikastlar Tarihi, Ozan Yayıncılık, 2005.
- Hıfzı Topuz, Özgürlüğe Kurşun, Remzi Kitabevi, 2007.
- Hıfzı Topuz, 100 Soruda Türk Basın Tarihi, Gerçek Yayınevi, 1973.
- Mustafa Müftüoğlu, Yakın Tarihimizde Siyasi Cinayetler, Yağmur Yayınları, 1997.
- Şükran Pakkan, Neler Yapmadık Şu Vatan İçin, Postiga Yayınları, 2011.
- Turan Akıncı, Suikast, Remzi Kitabevi, 2017.

FOTOĞRAF

Duygu AKKURT
İstanbul Hakimi

Budapeşte, Macaristan

Nice, Fransa

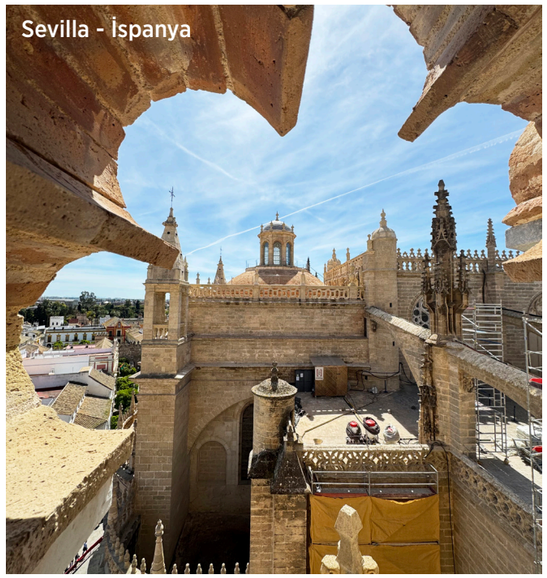

Sevilla - İspanya

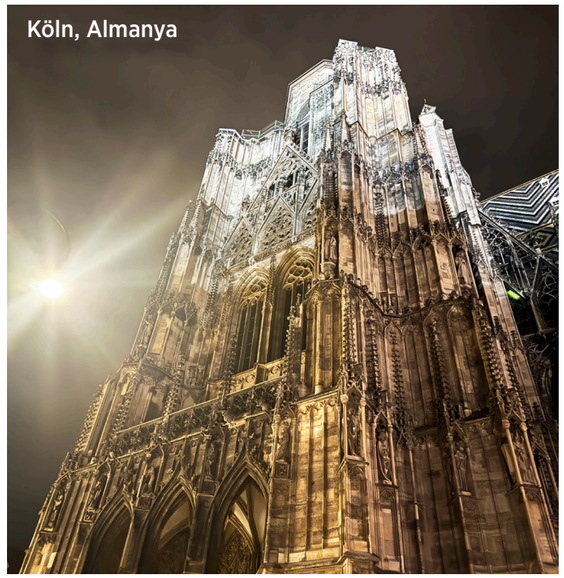

Köln, Almanya

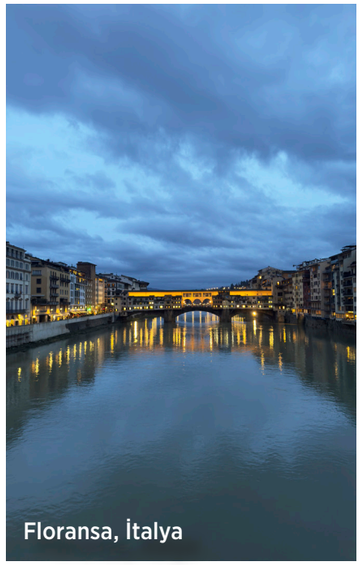

Floransa, İtalya

Barselona - İspanya

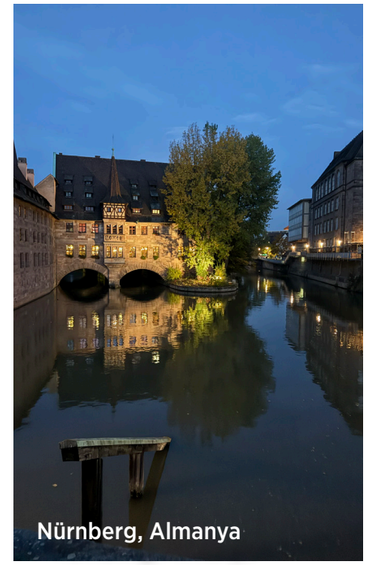

Nürnberg, Almanya

Prag, Çekya

Kopenhag, Danimarka

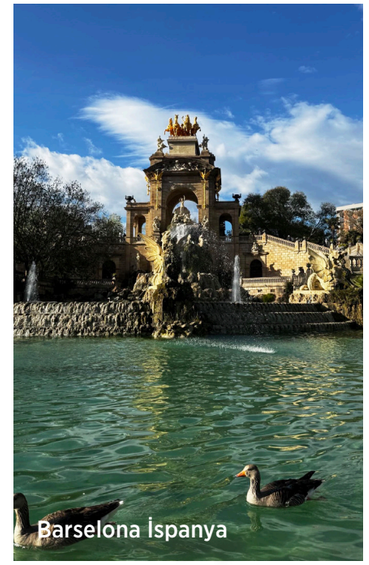

Barselona İspanya

TÜRK HUKUKUNDA KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ

Nuh ŞAHİN
İstanbul Hakim Yardımcısı

Evlat edinme, kan bağına dayanmayan ancak hukuk düzeni tarafından doğal soybağı ile eşdeğer kabul edilen yapay bir soybağı kurma yoludur

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu m. 305-320 arasında düzenlenen evlat edinme, korunmaya muhtaç çocuklara aile ortamı sağlayan yasal bir kurumdur. Bu çalışma, küçüklerin evlat edinilmesi (m. 305-312) odağında; kurumun mahiyeti, aranan şartlar, şahsi ve mali sonuçlar ile ilişkinin kaldırılmasını üç bölümde tetkik etmektedir.

EVLAT EDİNME HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. EVLAT EDİNME KAVRAMI

A. TANIMI

Evlat edinme, kan bağına dayanmayan ancak hukuk düzeni tarafından doğal soybağı ile eşdeğer kabul edilen yapay bir soybağı kurma yoludur (TMK m. 282/3). Bu kurumun asli işlevi, ailesinden mahrum kalmış çocuklara sağlıklı gelişim gösterebilecekleri bir aile ortamı sağlamak ve biyolojik yollarla çocuk sahibi olamayan bireylere ebeveynlik imkânı tanımaktır.

B. TÜRLERİ

1. Etkisi Bakımından: Biyolojik aileyle bağların tamamen koptuğu "tam evlat edinme" ile bağların kısmen sürdüğü "sınırlı (basit) evlat edinme" sistemleri mevcut olup, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) her iki sistemin de unsurlarını barındıran karma bir yapı benimsemiştir.

2. Kişiler Bakımından: Hukukumuzda evlat edinme, küçüklerin ve ergin/kısıtlıların evlat edinilmesi olarak ikiye ayrılır. Temel kural, on sekiz yaşını doldurmamış, evlenmemiş veya ergin kılınmamış küçüklerin evlat edinilmesidir. Ergin ve kısıtlıların evlat edinilmesi ise ancak TMK m. 313'te belirtilen istisnai şartların varlığı hâlinde, çocuğun üstün yararı ilkesi gözetilerek mümkündür.

II. EVLAT EDİNMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Mülga 743 sayılı Kanun döneminde mahkeme onayıyla kurulan, kendine özgü bir "aile hukuku sözleşmesi" olarak nitelendirilen evlat edinme işlemi; 4721 sayılı TMK ile birlikte sözleşmesel niteliğini tamamen yitirmiştir. Günümüzde evlatlık ilişkisi, kanuni şartların sağlanması akabinde yetkili mahkemenin kamu düzeni çerçevesinde vereceği, taraflar arasında daha önce var olmayan yeni bir hukuki durum yaratan "inşai (yenilik doğuran) karar" vasıtasıyla kurulmaktadır.

III. EVLAT EDİNMENİN AMACI, YARARLARI VE SAKINCALARI

Amacı ve Yararları: Uluslararası sözleşmeler (BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme vb.) ve ulusal mevzuatta benimsenen temel ilke "çocuğun üstün yararı"dır. Bu bağlamda asıl amaç ve yarar; kimsesiz veya olumsuz koşullardaki çocukların sağlıklı bir fiziksel ve psikolojik gelişime uygun aile ortamına kavuşturularak topluma kazandırılmasıdır. Ayrıca soyadının devamını sağlama, çocuk sevgisini tatmin etme ve üvey çocuklarla mevcut bağları hukuki bir zemine oturtma gibi ikincil faydaları da bulunmaktadır.

Sakıncaları: Kurumun maddi kazanç, iş gücü sömürüsü, yasa dışı organ ticareti veya ikamet/vergi avantajı sağlama gibi meşru olmayan amaçlarla istismar edilmesi ihtimali en büyük risklerden biridir. Bunun yanı sıra, yasal mirasçıların saklı paylarının ihlal edilmesi amacıyla bu yola başvurulması veya anlık heveslerle kurulan ilişkinin ileride reddedilmesiyle çocukta oluşabilecek ağır travmalar da kurumun hukuki ve psikolojik sakıncaları arasında yer almaktadır.

KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ

I. KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN ŞARTLARI

A. EVLAT EDİNİLEN KÜÇÜK AÇISINDAN

1. Ergin Olmama Küçüklerin evlat edinilmesinde temel koşul, evlat edinilecek kişinin başvuru anında ergin olmamasıdır (TMK m. 305). On sekiz yaşını doldurmamış olsa dahi evlenme veya kazai rüşt (mahkeme kararı) yoluyla erginlik kazananlar bu hükümlere tabi

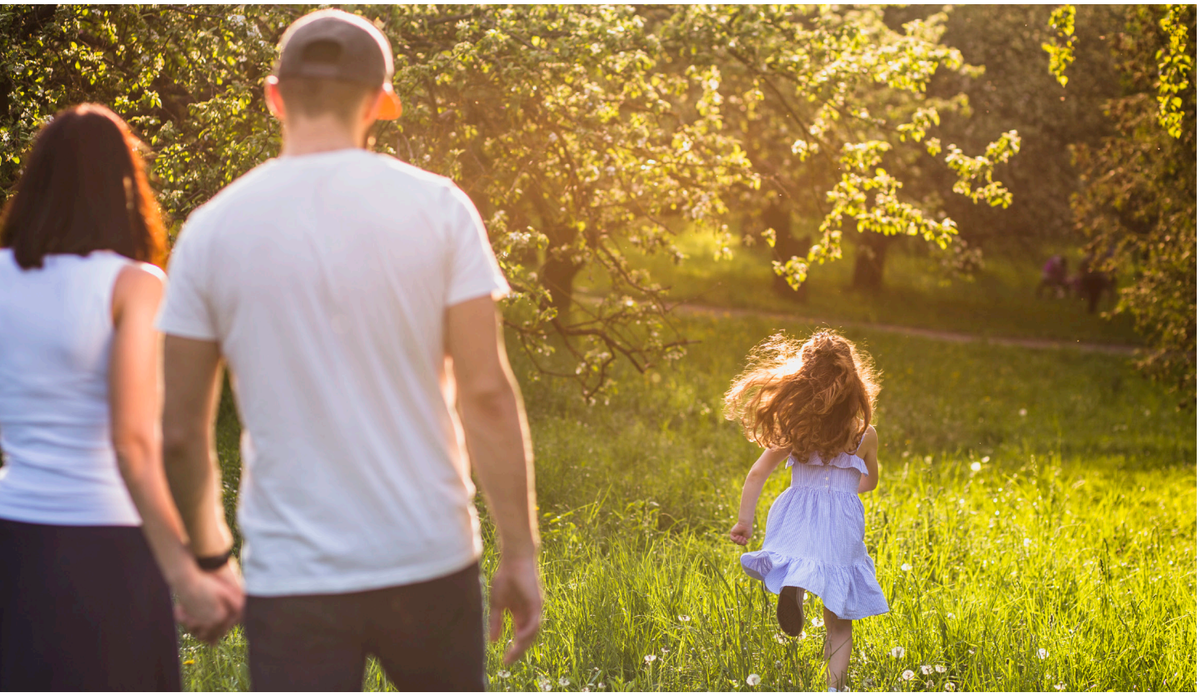

değildir. TMK m. 315/3 uyarınca, başvuru anında küçük olan kişinin süreç içerisinde ergin hale gelmesi, küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin esasların uygulanmasına engel teşkil etmez.

2. Evlat Edinilecek Küçüğün Bakılmış ve Eğitilmiş Olması TMK m. 305/1 gereği küçüğün, evlat edinen tarafından en az bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması zorunludur. Taraflar arasında fiili ve duygusal bağ kurulmasını amaçlayan bu süre asgari nitelikte olup hâkimin süreyi kısaltma yetkisi yoktur. Bu nedenle ceninlerin veya bir yaşını doldurmamış küçüklerin evlat edinilmesi hukuken mümkün değildir. Söz konusu bakım ilişkisi her türlü delille ispatlanabilir. Bir yıllık sürenin tamamlanması evlat edinen için kesin bir evlat edinme yükümlülüğü doğurmaz; ancak haklı bir sebep olmaksızın bu yükümlülükten kaçınılması, küçüğe TMK m. 24 ve TBK m. 49 kapsamında manevi tazminat talep etme hakkı tanıyabilir.

3. Evlat Edinmenin Küçüğün Yararına Olması TMK m. 305/2 uyarınca evlat edinmenin küçüğün "üstün yararına" hizmet etmesi, kurumun olmazsa olmaz temel şartıdır. Diğer tüm yasal koşullar sağlansa dahi bu esasin ihlali, talebin reddini gerektirir. Hâkim, TMK m. 316/2 kapsamında geniş fakat keyfilikten uzak takdir yetkisini kullanarak; tarafların sağlık, ekonomi ve eğitme yeterlilikleri ile küçüğün mevcut ve muhtemel yaşam standartlarını somut olaya göre karşılaştırmalı olarak değerlendirir. Evlat edinenin altsoyu varsa, aile bütünlüğünün ve uyumun tespiti amacıyla onların tutumları da dikkate alınır (TMK m. 316/3). Taraflar arasındaki akrabalık bağı veya evlat edinenin daha önce evlatlık edinmiş olması kararda belirleyici değildir; yegâne ölçüt, küçüğe fiziksel, duygusal ve zihinsel yönden güvenli bir aile ortamının kalıcı olarak sunulabilmesidir.

4. Başkası Tarafından Evlat Edinilmiş Olmaması Kural olarak bir küçük yalnızca bir kişi tarafından evlat edinilebilir. Çifte evlat edinilme yasağının tek istisnası, TMK m. 306/1 uyarınca evli eşlerin küçüğü birlikte evlat edinmesidir. Eşlerin bu işlemi aynı anda yapması zorunlu olmayıp, farklı zamanlarda da gerçekleştirebilirler. Birlikte evlat edinme sonrasında eşlerin boşanması evlatlık ilişkisini etkilemez; mahkeme velayeti uygun gördüğü eşe tevdi eder.

5. Küçüğün Rızası

a. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olan Küçüğün Rızası: Evlat edinme işleminde küçüğün ayırt etme gücüne sahip olması şart olmamakla birlikte, bu güce sahip bir küçük kendi rızası olmadan evlat edinilemez (TMK m. 308/2). Yasal temsilcinin ve biyolojik ebeveynlerin rızası da aranmakla beraber, bu durum küçüğün kendi rızasının geçerliliği için bir ön koşul değildir. Hâkim, küçüğün rızasını almadan önce yaş ve algı kapasitesine uygun bir bilgilendirme yapmalı, rızanın baskı altında verilip verilmediğini denetlemeli ve heyet raporuyla ayırt etme gücünü tespit etmelidir.

b. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmayan Küçüğün Rızasının Aranmaması: Ayırt etme gücü olmayan küçüklerin rıza beyanında bulunması hukuken mümkün olmadığından, bu durumda evlat edinme işlemi veli veya vasinin (ve ilgili vesayet makamlarının) izniyle gerçekleştirilir.

6. Küçüğün Ana Babasının Rızası a. Rızanın Şekli ve İçeriği: TMK m. 309/1 uyarınca, küçüğün evlat edinilmesi ayırt etme gücüne sahip ana ve babanın rızasına tabidir; aksi hâlde evlatlık ilişkisi kaldırılabilir. Kişiye sıkı sıkıya bağlı olan bu hak vekâleten kullanılamaz. Ebeveynlerin ayrı yaşaması veya velayetin tek tarafta olması rıza şartını ortadan kaldırmaz; her iki ebeveynin de doğrudan kendi veya küçüğün oturduğu yer mahkemesine sözlü ya da yazılı beyanda bulunması gerekir. Bu rıza şarta veya süreye bağlanamaz. **b. Rızanın Zamanı:** Rıza beyanı, küçüğün doğumundan itibaren altı hafta geçmeden verilemez (TMK m. 310/1). Verilen rıza, altı hafta içinde aynı usulle gerekçesiz olarak geri alınabilir. Ancak geri almadan sonra tekrar verilen rıza kesinleşir ve bir daha geri alınamaz (TMK m. 310/2-3). İrade sakatlığına dayalı iptal davası hakkı saklıdır. **c. Rızanın Aranmadığı Durumlar ve Mahkeme Kararı:** TMK m. 311 uyarınca, ana/babanın kimliğinin veya yerinin bilinmemesi, ayırt etme gücünden sürekli yoksunluğu veya özen yükümlülüğünü ihlali hâllerinde rıza aranmaz. TMK m. 312 kapsamında, rızanın aranmamasına ilişkin talep evlat edinen veya aracı kurum tarafından ileri sürülür. Bu hususdaki başvuru, evlat edinme davası açısından bekletici mesele yapılır. **d. Rızanın Etkisi:** Rıza beyanının tutanağa geçirilmesiyle biyolojik aile ile olan hukuki bağ kopar, bakım yükümlülüğü ve velayet evlat edinene geçer; ancak TMK m. 323 kapsamında kişisel ilişki kurma talepleri devam edebilir.

7. Vesayet Dairelerinin İzni Vesayet altındaki küçüğün evlat edinilebilmesi için, ayırt etme gücü olsun veya olmasın, yerleşim yerindeki vesayet makamının izni şarttır (TMK m. 308/3, m. 411). Bu izin kararlarına karşı on gün içinde denetim makamına (asliye hukuk mahkemesi) itiraz edilebilir; denetim makamı kararlarına karşı ise genel hükümler uyarınca temyiz yoluna başvurulabilir (TMK m. 461/2).

B. EVLAT EDİNEN BAKIMINDAN

1. Genel Olarak

a. Gerçek Kişi Olma Koşulu: Hısımlık sadece gerçek kişiler arasında kurulabileceğinden, tüzel kişilerin evlat edinmesi mümkün değildir (TMK m. 48).

b. Ehliyetli Olma Koşulu: Evlat edinenin tam ve sağ doğmuş olması (hak ehliyeti) ile ayırt etme gücüne sahip olması (fiil ehliyeti) şarttır (TMK m. 8). Tam ehliyetliler ve yasal danışman atanan sınırlı ehliyetliler (TMK m. 429) tek başlarına işlem yapabilirken; ayırt etme gücüne sahip kısıtlıların (sınırlı ehliyetsiz) evlat edinebilmesi kendi rızalarının yanı sıra vasinin, vesayet makamının ve denetim makamının iznine tabidir (TMK m. 463). Tam ehliyetsizler ve yaş küçüklüğü nedeniyle sınırlı ehliyetsiz olanlar evlat edinemez. Başvurudan sonra ölüm veya ayırt etme gücünün kaybı sürece engel değildir (TMK m. 315/2).

c. Otuz Yaşını Doldurmuş Olma Koşulu: Evlat edinecek kişinin en az otuz yaşını doldurmuş olması gerekmekte olup, kanunda azami bir yaş sınırı öngörülmemiştir (TMK m. 306-307).

d. Yaş Farkı Koşulu: Suistimalleri önlemek ve doğal soybağını taklit etmek amacıyla, evlat edinen ile küçük arasında en az on sekiz yaş fark bulunmalıdır. Evli çiftlerde, küçük olan eşin yaşı esas alınır.

e. Evlat Edinenin Altsoyunun Menfaatlerinin Zedelenmemesi: TMK m. 305/2 ile altsoyun bulunması evlat edinmeye engel olmaktan çıkarılmış; ancak mevcut çocukların maddi/manevi menfaatlerinin hakkaniyete aykırı biçimde zedelenmemesi koşulu getirilmiştir. Hâkim, evlat edinenin çocuklarına ayırdığı zaman, ilgi ve ekonomik kaynakların ne ölçüde etkileneceğini re'sen değerlendirir.

2. Birlikte Evlat Edinme a. Eşlerin Birlikte Evlat Edinme Zorunluluğu: TMK m. 306/1 gereği, birlikte evlat edinme hakkı sadece birbiriyle geçerli evlilik birliği bulunan eşlere tanınmıştır. Evli olmayan çiftlerin veya nişanlıların birlikte evlat edinmesi mümkün değildir. Bir yıllık bakım süresinde evliliğin henüz kurulmamış olması engel teşkil etmez; önemli olan eşlerin bu süreçte bakıma birlikte fiilen katılmış olmasıdır. b. Birlikte Evlat Edinmenin Alternatif Koşulları: TMK m. 306/2 uyarınca eşlerin birlikte evlat edinebilmesi için iki alternatif şarttan birinin sağlanması yeterlidir: Ya evlilik en az beş yıldır sürüyor olmalı ya da her iki eş de otuz yaşını doldurmuş olmalıdır. Beş yıllık sürenin hesabında önceki evlilikler veya kesintili dönemler birleştirilemez.

3. Tek Başına Evlat Edinme

a. Evli Olan Kişinin Tek Başına Evlat Edinmesi (Birlikte Evlat Edinmenin İstisnaları): Kural olarak eşlerin birlikte evlat edinmesi zorunlu olsa da (TMK m. 306/1), TMK m. 307/2 bazı istisnalar getirir.

Diğer Eşin (Üvey) Çocuğunu Evlat Edinme (TMK m. 306/3): Eşin en az iki yıldır evli olması veya otuz yaşını doldurmuş olması şartıyla diğer eşin çocuğu evlat edinilebilir. Bu esneklik, aile bütünleşmesini hızlandırma amacı taşısa da, boşanma halinde ilişkinin devam etmesi ve TMK m. 314/1 gereği öz ebeveynin velayet hakkının tamamen evlat edinene geçerek hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurması gibi riskleri (doktrindeki İsviçre Medeni Kanunu eleştirileri) barındırır.

Zorunlu Hâllerde Tek Başına Evlat Edinme (TMK m. 307/2): Otuz yaşını doldurmuş bir eş; diğer eşin ayırt etme gücünden sürekli yoksun olması (sağlık rapo-

ruyla sabit), iki yılı aşkın süredir nerede olduğunun bilinmemesi veya mahkeme kararıyla (ayrılık kararı, fiili ayrılık değil) iki yıldan uzun süredir ayrı yaşanması hâllerinde, diğer eşin çocuğu dışındaki bir çocuğu tek başına evlat edinebilir.

b. Evli Olmayan Kişinin Tek Başına Evlat Edinmesi: TMK m. 307/1 uyarınca, evli olmayan kişilerin tek başına evlat edinebilmesi için otuz yaşını doldurmuş olmaları ve genel şartları (yaş farkı, ehliyet vb.) taşımaları yeterlidir. Başvuru sonrasında kişinin evlenmesi evlat edinmeye doğrudan engel değildir; ancak hâkim çocuğun üstün yararını somut olaya göre tekrar değerlendirir. Kişinin daha önce çocuk yetiştirme tecrübesinin bulunması yasal bir şart değildir.

II. EVLAT EDİNMENİN ŞEKLE VE USULE İLİŞKİN KOŞULLARI

A. EVLAT EDİNMEYE ARACILIK YAPAN KURULUŞLARA BAŞVURU TMK m. 320/1 uyarınca, küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin aracılık faaliyetleri yalnızca Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen kurumlarca yapılabilir. Yeni bir düzenleme yapılıncaya kadar, mülga 700 sayılı KHK ve mülga SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu) döneminden kalan tüzükler uyarınca; bu hususta resmî aracılık yetkisi, ulusal ve uluslararası (Merkezî Makam sıfatıyla) işlemler bakımından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ilgili genel müdürlük) bünyesindedir. Gerçek veya özel tüzel kişilerin bu faaliyeti meslek veya ticari amaçla yürütmesi hukuken yasaktır.

Bununla birlikte, kanunda her evlat edinme işleminin mutlaka bir aracı kurum vasıtasıyla yürütülmesine dair mutlak bir zorunluluk bulunmamaktadır. Özellikle çocuğun biyolojik ebeveynleriyle bağının tamamen kopmadığı veya onlarla birlikte yaşadığı durumlarda, aracı kuruma başvurulmaksızın da doğrudan hukuki süreç başlatılabilir. Aracı kuruma başvurulması gereken hâllerde; T.C. vatandaşları bulundukları yer İl Müdürlüğüne (veya yurtdışındalarsa ilgili merkeze), eşler ise birlikte yazılı olarak müracaat ederler ve kurumun sosyal çalışmacıları tarafından sürecin hukuki ve sosyal boyutları hakkında bilgilendirilerek taahhütname imzalarlar.

B. MAHKEMEYE BAŞVURU Evlatlık ilişkisi, ancak yetkili ve görevli mahkemenin "inşai (yenilik doğuran)" kararı ile kurulabilir (TMK m. 315/1). Tarafların kendi aralarında yapacakları herhangi bir rıza beyanı veya sözleşme, yargısal bir onay olmaksızın evlatlık bağı doğurmaz.

Başvuru genel usul hükümlerine tabi olup özel bir şekil şartı öngörülmemiştir. Kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğundan başvuru, bizzat (veya bu hususta özel yetkiyi haiz vekâletname ile vekil aracılığıyla) evlat edinmek isteyen kişi ya da eşler tarafından birlikte yapılmalıdır. Mirasçıların vefat eden kişi adına süreci başlatması mümkün değildir.

Başvuru sahipleri, karar verilinceye kadar taleplerini geri çekebilirler. Ancak başvurunun yapılmasının ardından evlat edinmek isteyen kişinin ölmesi veya ayırt etme gücünü kaybetmesi hâlinde mirasçılar bu başvuruyu geri alamaz; aksine, TMK m. 315/2 uyarınca, diğer kanuni şartlar mevcutsa sürecin devamını sağlayarak kararın verilmesini talep edebilirler. Eşlerden birinin vefatı hâlinde, sağ kalan eş yalnızca kendi talebini geri çekebilir veya şartları taşıyorsa tek başına evlat edinme prosedürüne geçilebilir. Ayrıca, başvuru yapıldıktan sonra küçüğün ergin hâle gelmesi, küçüklerin evlat edinilmesine dair hükümlerin (TMK m. 315/3 gereği) uygulanmasına engel teşkil etmez.

C. ARAŞTIRMA, DİNLEME VE GÖRÜŞ ALMA TMK m. 316/1 uyarınca evlat edinme kararı öncesinde üç aşamalı bir sürecin işletilmesi zorunludur: Esaslı koşulların kapsamlı araştırması, tarafların bizzat dinlenmesi ve gerektiğinde uzman (pedagog, psikolog vb.) görüşüne başvurulması. Hâkimin dinleme yükümlülüğü, küçüğün ayırt etme gücünden ve yaşından bağımsız olarak mutlaktır. TMK m. 316/2 gereği yapılacak araştırmada tarafların sağlığı, ekonomik yeterliliği, saikleri ve aile içi ilişkileri titizlikle incelenir; haysiyetsiz yaşam veya istismar tespiti talebin reddini gerektirir. Şartların varlığı kural olarak karar anında değerlendirilse de, başvurudan sonra ölüm veya ayırt etme gücü kaybı gibi durumlarda (TMK m. 315/2) başvuru anı esas alınır.

D. MAHKEME KARARI Hukuki niteliği itibarıyla "çekişmesiz yargı" işi olan evlat edinme davalarında (kurumdaki küçükler için ilgili Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü davalı gösterilerek husumet yöneltilir) görevli mahkeme Aile Mahkemeleri, bulunmayan yerlerde ise Asliye Hukuk Mahkemeleridir. Süreci hızlandırmak amacıyla yetkili mahkeme, yerleşme kastı aranmaksızın fiilen yaşanan yeri ifade eden evlat edinenin (birlikte evlat edinmede eşlerden birinin) oturma yeri mahkemesi olarak belirlenmiştir (TMK m. 315/1).

Basit yargılama usulünün uygulandığı bu davalarda her türlü delille ispat mümkündür ve duruşmalar kural olarak alenidir. HMK m. 341 gereği, usulüne uygun tebliğden itibaren iki hafta içinde ilgililerce istinaf kanun yoluna başvurulabilir. Çekişmesiz yargı işi olması sebebiyle Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) kararları kesindir (HMK m. 362/1). Cumhuriyet savcıları taraf sıfatını haiz olmadığından kanun yoluna başvuramazlar.

E. NÜFUS KÜTÜĞÜNE KAYIT Küçüğün haklarının korunması amacıyla, kesinleşen evlat edinme kararı on gün içinde ilgili nüfus idaresine bildirilir ve evlatlığın kaydı evlat edinenin aile kütüğüne taşınır (TMK m. 314/5, NHK m. 29). Nüfus kütüğüne yapılan bu tescil işlemi, soybağını kuran değil; mahkeme kararıyla kurulan inşai ilişkiyi sicile işleyen açıklayıcı (bildirici) ve idari bir işlemdir. Kayıt işlemi herhangi bir süre sınırına tabi olmayıp, tarafların vefatından sonra dahi gerçekleştirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİNİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

I. ŞAHSİ SONUÇLARI A. EVLAT EDİNİLEN KÜÇÜK BAKIMINDAN

1. Ad ve Soyadı Kural olarak küçüğün adı değişmemekle birlikte, TMK m. 314/3 evlat edinene çocuğa yeni bir ad verme hakkı tanır; ancak bu durumda ayırt etme gücüne sahip küçüğün rızası gözetilmelidir. Küçük, evlat edinenin (veya birlikte evlat edinen eşlerin ortak) soyadını almakla yükümlüdür. Önceki soyadını kullanmak isteyen çocuk ancak TMK m. 27 kapsamında haklı nedene dayanarak isim değiştirme yoluna başvurabilir. Eşlerden birinin veya bekar bir kişinin tek başına evlat edinmesi hâlinde çocuk yalnızca bu kişinin soyadını alır. Bekar kadının sonradan evlenmesi veya evlat edinenin vefatı çocuğun soyadını etkilemezken, evlatlık ilişkisinin mahkemece kaldırılması hâlinde (aksi yönde karar yoksa) bu soyadını kullanma hakkı sona erer.

2. Ana Baba Adı TMK m. 314/4 uyarınca, küçüklerin nüfus kaydına evlat edinen eşlerin adlarının ana ve baba adı olarak yazılabilmesi için iki şartın birlikte gerçekleşmesi zorunludur: Eşlerin evli olması (birlikte evlat edinme) ve evlat edinilen küçüğün ayırt etme gücünden yoksun bulunması.

3. Hısımlık Evlat edinme işlemiyle taraflar arasında biyolojik değil, hukuki (yapay) nitelikte birinci derece altsoy-üstsoy hısımlığı kendiliğinden kurulur. Ancak bu hısımlık bağı yalnızca tarafları kapsar; evlatlık ile evlat edinenin kan hısımları (örneğin sonradan doğan biyolojik çocukları) arasında veya evlat edinen ile evlatlığın kan hısımları arasında herhangi bir hısımlık doğmaz. Hak kayıplarının önlenmesi ve aile bağlarının takibi amacıyla evlatlığın eski ve yeni nüfus kütükleri arasında gerekli bağlantı sağlanarak karar sicile işlenir (TMK m. 314/5).

B. EVLAT EDİNEN BAKIMINDAN

1. Velayet Hakkı Çocuğun şahsına ve mallarına özen gösterilmesi, temsili ve bakımını kapsayan velayet hakkı, karar verilmesiyle öz ebeveynden (veya vesayet makamından) kendiliğinden evlat edinene geçer. Evlat edinenin ölümü hâlinde velayet doğrudan biyolojik aileye dönmez; hâkim, çocuğun üstün yararını değerlendirerek velayetin iadesine veya vasi atanmasına karar verir.

Kişiye sıkı sıkıya bağlı ve devredilemez nitelikteki bu hak, birlikte evlat edinmede eşler tarafından ortak kullanılır (TMK m. 336). Ölüm hâlinde sağ kalan eşe, boşanmada ise hâkimin uygun bulduğu eşe geçer. Diğer eşin (üvey) çocuğunu evlat edinme durumunda velayet ortak kullanılır.

Velayet hakkının evlat edinene geçmesi, öz ebeveynin (veya YİBGK 18.11.1959 kararı uyarınca büyükanne/büyükbabanın) TMK m. 323 gereği soybağından doğan kişisel ilişki kurma hakkını ortadan kaldırmaz. Ancak bu ilişki çocuğun huzurunu tehlikeye atıyorsa (TMK m. 324) hâkim tarafından reddedilebilir veya kaldırılabilir.

2. Bakım Yükümlülüğü Velayet hakkının bir sonucu olarak küçüğün bakım, barınma, eğitim, tedavi gibi tüm giderlerinin karşılanması yükümlülüğü (emredici bir şekilde ve aksine sözleşme yapılamaksızın) evlat edinene geçer. Evlat edinen bu giderleri küçüğün malvarlığından değil, kendi öz kaynaklarından karşılamak zorundadır. Bu yükümlülük çocuğun ergin olmasına kadar devam etse de, eğitim hayatı sürüyorsa TMK m. 328 uyarınca eğitim bitene kadar (beklenebilecek ölçüde) devam eder.

3. Evlenme Yasağı TMK m. 129/3 uyarınca evlat edinen ile evlatlık (ve bunlardan biri ile diğerinin altsoyu veya eşi) arasında kesin evlenme yasağı doğar. Aynı şekilde, bir kişinin birden fazla kişiyi evlat edinmesi durumunda evlatlıklar arasında da altsoy hısımlığı niteliğinde evlenme engeli oluşur. Evlatlığın biyolojik ailesiyle (öz ebeveyni vb.) evlenme yasağı da aynen devam eder. Buna karşın, evlat edinen ile evlatlığın yansoy/üçüncü derece hısımları (amca, hala vb.) arasında evlenme yasağı kanunda düzenlenmemiştir.

Doktrindeki tartışmalar ve TBK m. 27 uyarınca genel ahlak ve kamu düzeni boyutu dikkate alındığında; bu kesin yasağa rağmen evlat edinen ile evlatlığın evlenmesi durumunda evlilik "mutlak butlanla" batıl olur. Butlan kararı verilene kadarki süreçte kurulan ilişkinin

ahlaki ve hukuki vahameti (özellikle evlatlıktan çocuk doğması ihtimali) göz önünde bulundurulduğunda, bu tür bir evlilikle birlikte evlatlık ilişkisinin de geriye etkili olarak geçersiz sayılması gerektiği savunulmaktadır.

II. MALİ SONUÇLARI A. EVLAT EDİNİLEN KÜÇÜK BAKIMINDAN

1. Yardım Nafakası Verme Yükümlülüğü TMK m. 364/1 uyarınca yoksulluğa düşecek yakınlara yönelik yardım nafakası yükümlülüğü, evlat edinmeyle kurulan birinci derece altsoy-üstsoy ilişkisinin doğal bir sonucu olarak evlat edinen ile evlatlık arasında da karşılıklı olarak doğar. Evlatlığın öz ailesiyle hukuki bağı tamamen kopmadığından, ekonomik gücü elverdiği takdirde yoksulluğa düşen öz ana ve babasına karşı da nafaka borcu devam eder. Buna karşın, öz ana ve babanın evlatlığa yönelik nafaka borcu "ikincil" niteliktedir ve ancak evlat edinenin bu yükümlülüğü yerine getirememesi hâlinde devreye girer. Evlat edinme işlemi evlat edinenin kan hısımlarıyla bir bağ kurmadığından, evlatlığın bu kişilerden nafaka talep etme hakkı yoktur. Ayrıca TMK m. 365 uyarınca nafaka talebi mirasçılıktaki sıraya tabidir; dolayısıyla evlatlık, evlat edinenden ancak kendi altsoyu bulunmuyor veya altsoyunun ödeme gücü yoksa nafaka isteyebilir.

2. Evlat Edinilen Küçüğün Mirasçılığı TMK m. 314/2 ve m. 500/1 uyarınca evlatlık ve altsoyu, evlat edinene tıpkı kan hısımı gibi yasal mirasçı olur. Mirasın açıldığı tarihte evlatlık ilişkisinin iptaline yönelik bir davanın derdest olması bu durumu etkilemez; ancak evlat edinenin sağlığında açtığı iptal davası mirasçılarca sürdürülüp karar kesinleşirse mirasçılık sıfatı düşer. Evlat edinme, miras hukuku bakımından tek yönlü sonuçlar doğuran bir ilişkidir: TMK m. 500 gereği evlatlık evlat edinene mirasçı olabilirken, evlat edinen veya hısımları evlatlığa mirasçı olamaz. Ayrıca bu kurum evlatlığın öz ailesiyle olan hısımlık ve miras bağını ortadan kaldırmadığından, evlatlık hem öz ailesinin hem de evlat edinenin yasal mirasçısı olarak "çifte mirasçılık" hakkı kazanır. Fakat bu statü evlat edinenin şahsıyla sınırlıdır, evlatlığın evlat edinenin diğer hısımlarına mirasçı olması hukuken mümkün değildir.

B. EVLAT EDİNEN BAKIMINDAN

1. Evlat Edinenin Küçüğün Mallarına İlişkin Yönetim ve Yararlanma Hakkı Velayet hakkının evlat edinene geçmesiyle birlikte, küçüğün malvarlığının idaresi ve gelirleri üzerindeki tasarruf yetkisi de emredici olarak evlat edinene geçer. Ancak bu yetki sınırsız değildir. TMK m. 355 uyarınca, çocuk mallarının gelirleri öncelikle çocuğun bakım ve eğitimine, hakkaniyete uygun düştüğü ölçüde ise aile ihtiyaçlarına harcanmalı; kalan miktar çocuğun malvarlığına eklenmelidir. Yönetim sona erdiğinde evlat edinen, malları iade konusunda "vekil" gibi sorumludur (TMK m. 363). Yönetim yetkisinin gereği gibi kullanılmayarak çocuğun malvarlığının tehlikeye düşürülmesi hâlinde, hâkim TMK m. 361/1 gereği bu yetkiyi evlat edinenden alarak bir kayyıma devredebilir.

2. Evlat Edinenin Mirasçılığı Evlat edinme kurumunun maddi menfaat sağlamak veya evlatlığın malvarlığını istismar etmek amacıyla kötüye kullanılmasını önlemek için, TMK m. 500/2 uyarınca evlat edinen ve onun hısımları evlatlığa "yasal mirasçı" olamaz. Emredici nitelikteki bu kuralın aksine sözleşme yapılamaz. Bununla birlikte, kanundaki bu kısıtlama yalnızca yasal mirasçılıkla ilgili olup; evlatlığın, kendi özgür iradesiyle yapacağı ölüme bağlı bir tasarrufla evlat edineni "iradi mirasçı" atamasına veya "vasiyet alacaklısı" yapmasına hukuken herhangi bir engel bulunmamaktadır.

III. DİĞER HÜKÜM VE SONUÇLAR

A. YERLEŞİM YERİ Ergin evlatlığın yerleşim yeri kendi iradesiyle (sürekli kalma niyetiyle) belirlenirken (TMK m. 19/1); evlat edinilen küçüğün yerleşim yeri, velayet hakkının intikali sebebiyle evlat edinenin yerleşim yeri kabul edilir. Birlikte evlat edinmede bu yer, eşlerin ortak yerleşim yeri veya velayetin bırakıldığı eşin yerleşim yeridir (TMK m. 21). Erginliğe kadar süren bu kuralın istisnası, küçüğe vasi atanması durumudur; bu hâlde yerleşim yeri vesayet makamının (sulh hukuk mahkemesi) bulunduğu yerdir (TMK m. 21/2).

B. KAYIT VE BELGELERİN GİZLİLİĞİ TMK m. 314/6 uyarınca, evlat edinmeye ilişkin tüm kayıt ve belgeler sürekli bir gizlilik güvencesi altındadır. Bu gizlilik; biyolojik aile, üçüncü kişiler ve tüm resmî/özel kurumları kapsar. Söz konusu kayıtlara dair bilgi paylaşımı kural olarak yasak olup, yalnızca mahkeme kararının varlığı veya evlat edinilen kişinin bizzat yazılı talebi gibi istisnai hâllerde mümkündür.

IV. EVLATLIK İLİŞKİSİNİN KALDIRILMASI

A. SEBEPLERİ

Mülga 743 sayılı Medeni Kanun'da evlat edinme bir "aile hukuku sözleşmesi" olarak görüldüğünden, tarafların anlaşması veya haklı sebeplerle bu ilişkinin sona erdirilmesi mümkündü. Ancak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK), evlat edinmeyi mahkeme kararıyla kurulan inşai bir soybağı ilişkisi olarak kabul etmiş; bu nedenle ilişkinin kaldırılmasını tarafların iradesinden çıkararak yalnızca TMK m. 317 ve devamında düzenlenen "rızanın bulunmaması" ve "diğer noksanlıklar" olmak üzere iki temel sebebe bağlamıştır. Evlenme yasağına aykırılık veya mirasçılıktan çıkarma gibi durumlar artık kaldırma sebebi sayılmamaktadır.

1. Rızanın Bulunmaması TMK m. 308/2 (ayırt etme gücüne sahip küçüğün rızası) ve TMK m. 309/1 (ana ve babanın rızası) uyarınca, rızası kanunen zorunlu olan kişilerden birinin rızası geçerli bir yasal sebep olmaksızın alınmamışsa, bu durum evlatlık ilişkisinin kaldırılması sonucunu doğurur. Ancak kanun koyucu burada "küçüğün üstün yararı" ilkesini devreye sokmuş ve rızası alınmayan kişilerin bu davayı açabilmesini, evlatlık ilişkisinin kaldırılması hâlinde küçüğün menfaatinin "ağır biçimde zedelenmemesi" şartına bağlamıştır. Kişiye sıkı sıkıya bağlı olan bu dava hakkı yalnızca rızası eksik olanlarca kullanılabilir. Doktrinde önemle vurgulandığı üzere; rızanın hiç bulunmaması "kaldırma" sebebi iken, rıza beyanının mevcut olup da irade sakatlığıyla (hata, hile vb.) verilmiş olması "iptal" yaptırımına tabidir. Ayrıca rızanın tutanağa geçirilmesindeki basit usuli hatalar ilişkiyi kaldırmak için yeterli görülmemektedir.

2. Diğer Noksanlıklar Evlat edinme işlemi, rıza eksikliği dışındaki "esasa ilişkin diğer noksanlıklarla" (örneğin taraflar arasında 18 yaş farkının bulunmaması, evlat edinenin 30 yaşını doldurmamış olması, 5 yıllık evlilik süresinin dolmaması veya evlat edinmenin küçüğün yararına olmaması) sakatlanmışsa; Cumhuriyet savcısı veya "her ilgili" (evlatlık, öz ana-baba, miras hakları etkilenen evlat edinenin mirasçıları vb.) ilişkinin kaldırılmasını talep edebilir (TMK m. 318/1). İlişkinin istikrarını korumak amacıyla, karardan önce bu noksanlıkların ortadan kalkmış olması hâlinde kaldırma yoluna gidilemez (TMK m. 318/2). Görevsiz mahkemenin karar vermesi gibi usuli noksanlıklar iptal davasına konu olabilse de, küçüğün menfaatini ağır zedeliyorsa ilişki kaldırılamaz. TMK m. 316/2'deki kapsamlı araştırma yükümlülüğünün ihlali ise usuli değil, esasa ilişkin bir noksanlık kabul edilir.

B. EVLATLIK İLİŞKİSİNİN KALDIRILMASI DAVASI

Bu dava, mevcut hukuki durumu sona erdirdiği için "bozucu yenilik doğuran (inşai)" niteliktedir ve ancak evlat edinme kararının kesinleşmesinden sonra açılabilir. Dava, evlat edinene veya evlat edinilene karşı yöneltilir; küçük davalı konumundaysa temsili için kayyım atanması zorunludur. Görevli ve yetkili mahkeme, evlat edinme kararını vermiş olan mahkemedir. Dava açma süresi TMK m. 319'da "hak düşürücü süre" olarak düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 27.12.2012 tarihli kararıyla maddedeki "her hâlde evlat edinme işleminin üzerinden beş yıl geçmekle" ibaresi iptal edilmiştir. Dolayısıyla güncel durumda dava, kaldırma sebebinin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde açılmalıdır.

C. EVLATLIK İLİŞKİSİNİN KALDIRILMASININ SONUÇLARI

İnşai davalardaki genel kural gereği, hâkimin verdiği kaldırma kararı "ileriye etkili" (geleceğe yönelik) sonuçlar doğurur. Kararın geçmişe yürümemesinin en önemli sonucu, evlat edinenin o güne kadar evlatlık için yaptığı bakım ve eğitim masraflarını geri talep edememesidir (kötü niyetli evlatlığın mirasçılığı gibi istisnalar saklıdır).

Kararın kesinleşmesiyle birlikte taraflar arasındaki tüm hak ve yükümlülükler karşılıklı olarak ve derhal sona erer:

- Yasal mirasçılık sıfatı düşer.
- Evlatlık nedeniyle oluşan kesin evlenme yasağı ortadan kalkar.
- Evlatlık, evlat edinenin soyadını bırakarak önceki soyadına döner (bu durum nüfus idaresine bildirilerek sicile işlenir).
- Velayet hakkı evlat edinenden alınır; ancak kendiliğinden öz ana-babaya dönmez. Hâkim, çocuğun üstün yararını değerlendirerek velayeti ana-babaya verebilir veya çocuğa vasi atanmasına hükmedebilir.

Son olarak, ilişkinin salt mahkeme kararıyla kaldırılmış olması taraflara birbirlerinden manevi tazminat isteme hakkı vermez. Tazminat talep edilebilmesi için, ilişkiyi sona erdiren olayların Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 49 kapsamında bağımsız bir "haksız fiil" teşkil etmesi şartı aranmaktadır. ■

KAYNAKLAR:

Akgül, Şule, Küçüklerin Evlat Edinilmesi Ve Koruyucu Aile Kavramı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2019.

Akıntürk, Turgut\ Ateş, Derya, Türk Medeni Hukuku–Aile Hukuku, Cilt II, 25. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2024.

Akyüz, Emine, Çocuk Hukuku (Çocukların Hakları ve Korunması), 9. Baskı, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2024.

Aydoğdu, Murat, Çağdaş Hukuki Gelişmeler Işığında Evlat Edinme, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2010

Aydos, Oğuz Sadık, Yeni Medeni Kanuna Göre Evlat Edinme, GÜHFD, Cilt IV, Sayı 1-2, Haziran-Aralık 2000 (Baskı Haziran 2003).

Başoğlu, Başak, Soybağının Çocuğunun Soyadına Etkisi, İNÜHFD, Cilt VIII, Sayı 1, Yıl 2017. Baygın, Cem, Soybağı Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010 (Soybağı Hukuku).

Dural, Mustafa\ Öğüz, Tufan\ Gümüş, Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku, Cilt III, Aile Hukuku, 14. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019.

Erbek Odabaşı, Özge, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay Kararları Çerçevesinde Evli Kadının Soyadı, DEÜHFD, Cilt XIX, Sayı 1, Yıl 2017.

Eren, Fikret\ Yücer Aktürk, İpek, Türk Miras Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

Erlüle, Fulya, Boşanmada Birlikte Velayet, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

Helvacı, Serap\ Erlüle, Fulya, Medeni Hukuk, 6. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2019.

Işık, Mehmet, Yeni Türk Medeni Kanun Hükümlerine Göre Evlat Edinme, Adalet Yayınevi, Ankara 2005.

İnan, Ali Naim, Türk Medeni Hukuku (TMK Giriş Hükümleri- Kişiler-Aile-Miras ve Eşya Hukuku), 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.

Kahraman, Süheyla, Türk Milletlerarası Aile Hukukunda Ortak Velayet, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.

Karaca, Gökhan, Türk Hukukunda Küçüklerin Evlat Edinilmesi, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2019.

Kaya, Cengiz, Türk Hukukunda Evlat Edinme, Beta Yayıncılık, İstanbul 2009.

Kılıçoğlu, Ahmet M., Aile Hukuku, 5. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.

Kılıçoğlu, Ahmet M., Miras Hukuku, 8. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018.

Kizir, Mahmut, Türk Hukukunda Evlat Edinme, SÜHFD, Cilt XVII, Sayı 1, Yıl 2009.

Özcan, Didem, Evlat Edinmede Rıza, İÜHFM, Cilt LXXV, Sayı 2, 2017.

Özdemir, Hayrunnisa, Yargıtay Kararları Işığında Türk Medeni Hukukunda Yardım Nafakası, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt IX, Sayı 100, Aralık 2014.

Özen, Burak, Soyadının Soybağı Yoluyla Kazanılması ve Bu Yolla Kazanılan Soyadında Değişiklik Yapılması, MÜHF-HAD, Cilt XVI, Sayı 3-4, İstanbul 2010.

Özmen, İsmail, Açıklamalı İçtihatlı Velayet-Nesep ve Evlat Edinme Davaları, Ankara 1999 (Velayet-Nesep ve Evlat Edinme Davaları).

Özmen, İsmail, Evlat Edinme Davaları, Kartal Yayınevi, Ankara 2004.

Özuğur, Ali İhsan, Açıklamalı, İçtihatlı Velayet, Vesayet, Soybağı ve Evlat Edinme Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2002.

Remzi, Mehmet\ Aydın, Sezer\ Ispartalı, Murat, Medeni Hukuk, 3. Baskı, İkinci Sayfa Yayınları, İstanbul 2013.

Ruhi, Ahmet Cemal, Türk Hukukunda Evlat Edinme ve Evlat Edinme ile İlgili Yabancı Mahkeme Kararlarının Türkiye'de Tanınması, 2.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003.

Saleh, Muhsen, Türk Hukukunda Küçüklerin Evlat Edinilmesi, Ankara, 2009.

Serozan, Rona, Çocuk Hukuku, İkinci Basıdan Tıpkı Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

Şıpka, Şükran, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Evlat Edinmeye İlişkin Hükümlerinin İncelenmesi, İÜHFM, Cilt LVII, Sayı 1-2, 1999.

Türkeri, Ahmet, Türk Hukukunda Evlat Edinmenin Hukuki Sonuçları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

Usta, Sevgi, Velayet Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.

Yalman, Süleyman, Evlat Edinme ve Evlatlığın Miras Hakkı, SÜHFD, Cilt V, Sayı 1- 2, 1996.

Yalman, Süleyman, Evlat Edinmede Rıza, GÜHFD, Cilt VIII, Sayı 1-2, Haziran Aralık 2004.

Yılmaz, Merve, Evli Kadının Soyadı, TAAD, Yıl 3, Sayı 10, Temmuz 2012.

Zapata, Tan Tahsin, Medeni Hukuk, 26. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara 2020.

Zevkliler, Aydın\ Ertaş, Şeref\ Havutçu, Ayşe\ Acabey, M. Beşir\ Gürpınar, Damla, Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk (Temel Bilgiler), 10. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YOLCULUĞUNUZDA STRATEJİK ÇÖZÜM ORTAĞINIZ!

Uluslararası standartlarda karbon ayak izi hesaplama hizmetimizle;

CK Enerji olarak güvenilir analizlerle karbon ayak izinizi hesaplıyor, azaltılmasına yönelik somut adımlar atmanıza destek oluyoruz.

Kurumunuza özel hazırlanan raporlamalar sayesinde maliyetlerinizi optimize ederken, yurt içi ve yurt dışı pazarlarda bir adım öne çıkmanıza katkı sağlıyoruz.

Kurumunuzun karbon ayak izini ölçümlemek; çevresel etkinizi netleştirmenin yanı sıra sürdürülebilirlik stratejilerinizi güçlendirir ve kurumsal itibarınıza değer katar.

Emisyonlarınızı doğru şekilde hesaplamak; risklerinizi yönetmenize, mevzuatlara uyum sağlamanıza ve sürdürülebilirlik hedeflerinize ulaşmanıza katkı sunar.

Sürdürülebilirlik yolculuğunuzda doğru verilerle ilerleyin.

www.ckenerji.com.tr

ckenerji ckenerji ckenerji ckenerji

BAŞKA DÜNYA YOK

CK ENERJİ
"Her an sizinle"

DENEME

6 ŞUBAT ANISINA

Rüveyda YAŞAR
İstanbul Hakimi

Öyle bir feryat var ki göğü de arzı da titretiyor. Çünkü bu efkâr göğe de yere de sığmıyor. Çocuklar ve oyunları lal, her hanede ve her sakinde matem var. Köşe başında yıkık binaların arasında kucağında birkaç ekmekle ağlayan yaşlı bir adam. Koca dünya dar geliyor, keder düşüyor kayıtlara. Hüznün de firakın da tarifi hiç değişmiyor.

Aklıma her nedense İsmet ÖZEL'in şu dizeleri düştü. Gecenin üçüdür en uygun zaman, bahse girerim/düşünün: sabah çok yakın/oysa ışıltı yok ortalıkta/nerdeyse gece bitmiş ama sürmekte karanlık...

Evet, gecenin yarısını geçmiş, uykunun tam ortasında belki de rüyalar âleminde her şeyden habersiz iken ansızın koptu hayatın mihveri. Birden karanlık çöktü, her yer zifiri... Duvarda asılı duran saatte duvar da yok artık.

Bu çok ağır bir hikâye, yerinden kalkmaz taş bir hikâye... Evlerimizi, canlarımızı, çocuklarımızı, anne, baba, eş, dost ve akrabalarımızı kaybettik. Hayat bir yangın gibi içimizde birikiyor. Ellerimiz kayıp, yüreklerimiz hüzün dolu, yüzümüzde acıdan rengârenk çizgiler... Çığlıklar benliğimizi yakıyor. Yitik şehirlerden arta kalan hatıralar ile avunuyoruz. Bir gece de saçlarımız hasada gelmiş pamuk tarlasına dönüştü.

O sabah kuşların zikri düşmedi gözlerimin pervazına. Ağlıyorum yıkık bir köşede. Ruhum kayıp, kalbim acı yüklü, ölüm ile ışık arasında mekik dokuyorum. İçimde kopan çığlıklar zamanı durduruyor. Dakikalar yıl, asır oluyor. Ekmek yok, su yok, ses yok, nefes yok...

Evet, nefesim kesiliyor. Şehrin bütün sokakları zifiri karanlık... Üşüyen ve tir tir titreyen bakışlarımı, sicim sicim dökülen gözyaşlarımı kayıp kentin yağmurlarına, mekânsız zamanın kıyılarına bırakıyorum. Bu kaçıncı dilsiz ceset, bu kaçıncı körpecik evlat, bu kaçıncı melek olmuş hayat?..

Bütün hızıyla dönüyor dünya ve beşik gibi sallanıyor ülkem. Ulaşamıyorum kardeşlerime, dostlarıma ve bulamıyorum onları. Mahşere sürülmüş gibi güvenli yer arayışındayım. Kalbimden nehirler akarken gözlerim kupkuru... Bir zindan burası, kara bir zindan... Enkaz altında kalmış, buz tutmuş duvarların arasında genç ve körpecik bedenler... Ancak onlar tarihin sonsuzluk ülküsünde hep genç ve güzel ölüler olarak duracaklardır. Belki de onlara ölüler bile demeyeceğiz. Çünkü asıl garip ve asıl gurbet diyarı burasıdır. Burada gök yabancı, güzergâh yabancı, bütün sokak ve caddeler çıkmaz, her köşe başı yetim yürek mahallesi...

Öyle bir feryat var ki göğü de arzı da titretiyor. Çünkü bu efkâr göğe de yere de sığmıyor. Çocuklar ve oyunları lal, her hanede ve her sakinde matem var. Köşe başında yıkık binaların arasında kucağında birkaç ekmekle ağlayan yaşlı bir adam. Koca dünya dar geliyor, keder düşüyor kayıtlara. Hüznün de firakın da tarifi hiç değişmiyor.

Şubat alaşımlı, yapışkan hasretler yapışıyor yakamıza. Bu kentte kalmak da çok zor gitmek de. Hüzün kokuyor hava, asuman kapkara. Gidenlerin ardından umut alaşımlı ağıtlar yaktık. Avuçlarımızdaki fırtına nehirleri kül edecek kadar hoyrat... Kızıl bir hüzne çarpıyor başımız.

Yağmur, kar bütün şiddetiyle devam ediyor. Ülkemin acıları ruhuma gömülüyor. Acıdan, kederden şehri terk ediyorum. Sevgiliden iz bırakmayan sokaklar bir yok oluşu andırıyor. Sadece arzımız değil ruhlarımız titreşiyor. Şehirler yangın yeri ve ben mahşerler yaşıyorum mizansız. Bir adım ötede duvar dibinde beyaz yaşmağına gizlenmiş, ağlayan ve ateş saçan gözlerle bir anne, kuzularımı yitirdim Kenan ellerinde ağıtını söylerken ben eriyip yok oldum mum gibi.

Bu gece bütün depremleri avuçlarımda tutuyorum. Çiçeklerin bağrında kopan fırtınalar, yıkılmış binaların şarkısını söyler avare kaldırımlar. Dağlar, taşlar yasını tutarken uzak diyarlarda yitik şehrin insanlarına salalar, ağıtlar okunuyor. Esrik bir çığlıkla çağırsam seni anne, usul usul üstüme ağlar mısın? Biliyorum kalbinin fırtınaları sukutun nabzını tutuşturup harlıyor. Çok dramatik bir öykü bu. Bir babanın eşi ve üç çocuğu ile yitişi, geride körpecik iki çocuğun sahipsiz kalışı... Gözlerin, iki ürkek güvercin ve görüyorum nasıl çırpındığını, nasıl çıldırdığını?

Ölümün büyüleyici tınısı değdi hepimize. Vuruldu yüreklerimiz tam orta yerinden. Ne Ay ne de yıldızlar aydınlatmıyor geceyi. Bütün duvarlarda gölgenin buruk izi, ölüme dokunuyor her hatıra. Dört duvar hiç bu kadar anlamsız kalmamıştı. Dünya gece ile birlikte üstüme kapanıyor. Öyle ki hayatın kıyısında uçurumun kenarındayım. Anne sesi yok, gözlerimin önünde yüzlerce kefenlenmiş beden ve ben yüzleşecek bir ölümü arıyorum. Oysa ölen annenin saçları sarı, gülüşleri beyaz, kelimeleri pembe idi. Bu yüzden mi bilmiyorum her gün biraz daha kar gibi eriyorum. Gecenin seyir defterinde ise rüyalar, neon ışıklar, hüzünler, fırtınalar, haki bozkırlar...

Bir serinlik, bir inşirah istedim. Akabinde toprağa karıştı nasırlı ellerim, kazıdım, kazıdım. Gece sessiz, gece sınırsız, gece hesapsız... Hiç kimseler yok, kar iniyor taze taze. Gece konuşuyor, gece gelecek nesillere hikmetler sunuyor, vahyin ve aklın önderliğinde öğütler veriyor. ■

GÜNCEL YARGI KARARLARINDA UYGUNSUZ DİLEKÇE (HMK M. 32) VE YAPTIRIMI

Doç. Dr. Anıl KÖROĞLU
Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 32. maddesinin ikinci fıkrasına göre, okunamayan veya uygunsuz yahut ilgisiz olan dilekçenin yeniden düzenlenmesi için uygun bir süre verilir ve bu dilekçe dosyada kalır. Verilen süre içinde yeni bir dilekçe düzenlenmezse, tekrar süre verilemez. Uygulamamızda bu maddenin dilekçenin uygunsuz olduğu durumlarda kullanıldığı görülmektedir. Bu yazımızda, mahkemeye sunulan bir dilekçenin uygunsuz olmasına neden olabilecek durumlar, uygunsuz dilekçelere verilebilecek örnekler, uygunsuz dilekçenin yaptırımı konuları güncel yargı kararları kapsamında ele alınmıştır.

I. DİLEKÇENİN UYGUNSUZ OLUP OLMADIĞININ BELİRLENMESİNDE DİKKATE ALINABİLECEK ÖLÇÜTLER

Yargı kararlarından, mahkemeye sunulan dilekçelerin hangi hâllerde uygunsuz sayılabileceğine ilişkin bazı ölçütlerin tespit edilebilmesi mümkündür. Bu kapsamda, özellikle dilekçenin iddia ve savunma sınırlarını aşıp aşmadığına bakılmaktadır. Örneğin, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu;

"Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında öncelikle, davacının 28.11.2017 havale tarihli temyiz dilekçesinde yer verdiği ifadelerin HMK'nın 32. maddesinin ikinci fıkrasına göre uygunsuz nitelikte olup olmadığı hususu ön sorun olarak tartışılmış ve değerlendirilmiştir.

...

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre belirtilen sözlerin, iddia ve savunma sınırlarını aşan, hukuka uygun olmayan ve HMK'nın 32. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca uygunsuz nitelikte ifadeler olduğu sonucuna varılmıştır." şeklinde bir karar vermiştir (20.5.2021, E. 2018/123, K. 2021/590).

İtham ve hakaret içerip eleştiri sınırlarını aşan ve kişilik haklarını zedeleyen dilekçe de uygunsuz dilekçe olarak kabul edilmektedir.

"anılan hükümde geçen 'uygunsuz' kelimesinin kapsamında kalan ifadeleri içerdiği anlaşıldığı gibi, bu ifadelerin bir bölümünün kararı veren heyete yönelik isnat, itham ve hakaret içerdiği, eleştiri sınırlarını aştığı, kişilik haklarını zedelediği de anlaşılmaktadır." şeklinde bir karar vermiştir (Yargıtay 23. Hukuk Dairesi, 29.6.2016, E. 2016/4191, K. 2016/4047).

Öte yandan, mutat ve yerinde olmayan ifadeler, eleştiri düzeyinde kaldığı sürece uygunsuz olarak görülmemektedir. Bu konuda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi,

"Her ne kadar Dairemizin 10.04.2019 tarihli kararı ile davacı asilin 04.07.2017 tarihli karar düzeltme dilekçesinin 6100 sayılı HMK 32. maddesi kapsamında münasebetsiz evrak bulunması sonucu yeniden düzenleyip sunduğu karar düzeltme dilekçesinde Dairemiz ve Dairemiz bazı üyeleri hakkında mutat ve yerinde olmayan ifadeler kullanıldığı önînceleme aşamasında görülmüş ise de, mezkur ifadelerin eleştiri düzeyinde kaldığı takdir ve değerlendirilmekle karar düzeltme isteminin esastan incelenmesine geçilmesi gerekmiştir." şeklinde bir karar vermiştir (1.7.2019, E. 2017/3446, K. 2019/5013)

II. UYGUNSUZ İFADELERE ÖRNEKLER

Mahkemeye sunulan dilekçelerde hâkimlere yönelik şu ifadeler dilekçenin uygunsuz sayılmasına neden olmuş ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 32. maddesi uygulama alanı bulmuştur:

"[...] ve avanesi de evet sen hâkimi reddettin deyip davayı reddedip Türk adaletine madik atmaya çalışmışlardır..." (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 20.5.2021, E. 2018/123, K. 2018/590).

"Bu heyet 29 a kadar saymayı bilmiyor [...] siyah önlüklerini giysinler ilkokul 1. sınıfa marş marş" (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 18.5.2021, E. 2018/446, K. 2018/576).

"sende Allah korkusu yok, bu yüzdende sende adalet olgusu yok [...] sen onu anca kendi şakşakçılarına anlatırsın [...] senin yatacak yerin yok [...] Rezil ediyorsunuz TÜRK HUKUKUNU", (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 18.5.2021, E. 2018/446, K. 2018/576).

"Yargıtay'da bizim köyden olan hakimlerin etkisi olmasa bu karar böyle çıkar mıydı [...] karşı tarafın temyiz aşamasında devreye giren torpilinden başka bir dayanağı yoktur [...] elbetteki karar gerekçesine açık açık torpil gereği böyle yazıldı denilemezdi" (Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 10.11.2022, E. 2022/2959, K. 2022/9009).

"Bu hususu anlamak için çok örnek verilebilecektir ama burada sadece bir örnek her şeyi açıklamaya ve [...] Hukuk Dairesinin artık vicdanları sızlatan ve müvekkillerin aklına her türlü kötü senaryoyu getiren kararlarına örnek olmak için yeterli olacaktır [...] Adaletsizliğin bile artık bir sınırı olmalıdır ama [...] Hukuk Dairesi bu sınırı da aşmıştır [...] Hukuk Dairesini de

arkasına alan davalıların durdurulması gerekmektedir [...] Aslında [...] Hukuk Dairesi de bunu bilmektedir ve fakat davalı tarafın lehine karar vermek için bu hususları da görmezden gelmektedir." (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 7.6.2017, E. 2017/20, K. 2017/1091).

Bir dilekçenin uygunsuz olarak nitelendirilmesi için, bu dilekçede yer alan ifadelerin sadece hâkimlere yönelik olması şart değildir. Karşı tarafa yönelik, "sıfatsız, şahsiyetsiz, soysuz, namus yoksunu, dolandırıcı, portföy çalma, meşrep, ortak sevgili, kan davası" ifadeleri (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi, 6.2.2019, E. 2018/1659, K. 2019/166) ve bilirkişiye yönelik bazı ifadeler de uygunsuz olarak değerlendirilmiştir (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi, 10.1.2019, E. 2018/24, K. 2019/21).

Mahkemeye sunulan dilekçelerde özellikle bir kelimenin veya cümlenin çok önemli olduğu kanaatinde olan tarafların ilgili kelime veya cümleyi büyük harflerle yazdıkları görülmektedir. Bununla birlikte, mahkemeye sunulan bir istinaf dilekçesinin tümünün büyük harflerle ve farklı puntolarda yazılmış olduğu bir olayda, mahkeme bu dilekçeyi uygunsuz bulmuştur.

"Öncelikle belirtilmesi gereken husus, davacı vekilinin istinaf talep dilekçesinin HMK 32. Maddesi düzenlemelerine göre, uygunsuz içerikte olduğudur. Dilekçe içeriğindeki yazı karakter ve boyutlarının keyfi seçildiği, yazım kurallarına uygun olmadığı görülmektedir. Yazı ya da söz olmadan yargılama ve hüküm verme faaliyetinin yerine getirilmesi mümkün değildir. Yargı söz ya da yazı ile başlar, yine söz ya da yazı ile biter. (Aysever L. R. Yargıya Felsefeyle Bakmak. Yapı Kredi Yayınları İstanbul 2016. s. 31 - 32). Bu nedenle yargılamanın tarafları hangi dilde dava açıyor, savunma yapıyor ya da hüküm veriyor ise o dilin kurallarına da uymak zorundadır. Türkçe dil bilgisi kuralları arasında, akademik yazım kurallarında, bir paragrafın ya da bir talep yazısının bütün harflerinin büyük harflerle yazılabileceği, metin içerisinde istenilen her puntoda harfin kullanılabileceği bir durum ya da bu yönde bir kural bulunmamaktadır. Doğru örnek aranmak gerekir ise, Yargıtay ilamlarının belirli bir şekil disiplini içerisinde yazılı olduğu görülecektir. Mahkeme ilamları, akla gelen her biçimde (7 punto, 17 punto, farklı karakter ve renklerde) kaleme alınamayacağı gibi, aynı kural yargılamaya dahil olan tüm taraflar için geçerlidir." (Adana Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi, 24.12.2020, E. 2019/734, K. 2020/1737).

III. UYGUNSUZ DİLEKÇENİN YAPTIRIMI

Uygunsuz ifadeler için dilekçenin sunulması hâlinde nasıl hareket edileceği hususunda, Kanun'da, dilekçenin yeniden düzenlenmesi için muhatabına uygun bir süre verileceği, bu süre içinde yeni bir dilekçe verilmezse tekrar süre verilmeyeceği düzenlenmekle birlikte, süresi içinde düzeltme yapılmamasına ilişkin yaptırım açıkça belirtilmemiştir. Buradaki temel tartışma, uygunsuz ifadelerin yer aldığı dilekçenin yine de bir bütün olarak dikkate alınıp alınmayacağı hususudur.

Uygunsuz dilekçenin yaptırımı somut olaya ve özellikle uygunsuz ifadenin yer aldığı dilekçenin niteliğine göre değişiklik gösterebilir. Bir olayda, temyiz dilekçesinde uygunsuz ifadelerin mevcut olduğu durumda ilgilisine bu dilekçenin yeniden düzenlenmesi için uygun bir süre verilip işlem yapılmak üzere dosyanın mahkemesine geri çevrilmesine karar verilmiştir.

"Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre belirtilen sözlerin, iddia ve savunma sınırlarını aşan, hukuka uygun olmayan ve HMK'nın 32. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca uygunsuz nitelikte ifadeler olduğu sonucuna varılmıştır. Bu itibarla, davacının 28.11.2017 havale tarihli temyiz dilekçesinin anılan düzenleme gereğince yeniden düzenlenmesi için uygun bir süre verilip işlem yapılmak üzere dosyanın mahkemesine geri çevrilmesi gerekmiştir." (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 20.5.2021, E. 2018/123, K. 2021/590).[1]

Yukarıda anılan kararda, temyiz dilekçesinin verilen süreye rağmen sunulmaması durumunda nasıl hareket edileceği konusu hakkında bir açıklama yapılmamıştır. Benzer bir durumda aynı sonuca ulaşılan başka bir kararın (Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 10.11.2022, E. 2022/ 2959, K. 2022/9009) karşı oy görüşünde ise uygunsuzluk sınırını aşan ve hatta saldırgan nitelikte bir dilekçenin kanun yoluna başvuru hakkının kötü niyetle kullanılması anlamına geldiği, bu sebeple yeniden düzenlenmesi için muhatabına süre verilmeden başvurunun reddi gerektiği ifade edilmiştir.

Temyiz dilekçesinin uygunsuz olması durumunda, ilgiliye dilekçenin yeniden düzenlenmesi için uygun bir süre verilip işlem yapılmak üzere dosyanın mahkemesine geri çevrilmesi şeklindeki yaklaşımın istinaf mahkemesinde bu nitelikteki istinaf dilekçeleri için de ortaya çıktığı görülmektedir. Nitekim Adana Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi'nin kararı da (24.12.2020, E. 2019/734, K. 2020/1737) buna işaret etmektedir. Ancak bu kararda dikkati çeken husus, ilk derece mahkemesince verilen sürede uygun şekilde dilekçe verilmediği takdirde istinaf talebinden vazgeçmiş sayılacağı ihtarını içeren bir karar vermesi gerekliliğidir.

"Mahkemece yeniden verilecek hükme karşı söz konusu olması halinde, istinaf talep dilekçelerinin de, HMK 32. Maddesine göre, uygunsuz olmamasına dikkat edilmeli, yukarıda anılan Yargıtay ilamı doğrultusunda, uygunsuz dilekçeler yeniden düzenlenmesi için ilgilisine, verilen sürede uygun şekilde dilekçe verilmediği taktirde istinaf talebinden vazgeçmiş sayılacağı ihtarını içerir muhtıra tebliğiyle iade edilmeli, oluşacak sonuca göre usul işlemlerine devam edilmelidir."

Dava dilekçesinde uygunsuz/ilgisiz ifadelerin yer alması durumunda nasıl hareket edileceği de tartışma konusu olmuştur. Örneğin, kira bedelinin tespiti davasının ıslah edilerek alacak davasına dönüştürülmesi üzerine mahkemece dava dilekçesinin verilmesi için süre verilmiş olmasına rağmen verilen dilekçenin önceki dava dilekçesine benzer olması ve ilgisiz bulunması sebebiyle (HMK m. 119, II hükmü de dikkate alınarak) davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

"Davacı vekili dava dilekçesinde 67 ada 31 parsel de bulunan taşınmazın ½ maliki olduğunu iş yerinde davalının 30.11.2011 tarihinden itibaren kira bedeli ödemeden oturduğunu belirterek, yeni dönem olan 01.01.2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yıllık kira parasının 15.000 TL olarak tesbitini istemiştir. Davacı 30.10.2012 tarihli ıslah dilekçesi ile davasını ıslah ederek kira alacağının tahsilini istemiştir. Davalı vekili ise davalının iddialarının gerçeği yansıtmadığını, taşınmazın müşterek hisseli olduğunu yapılan sözleşmeye göre ödenmesi gereken bedelleri dahi davacının ödemediğini, borçtan kurtulmak için bu davayı açtığını, aralarında kira sözleşmesi bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur. Davacı vekili kira bedelinin tespiti davası açtığı halde yargılama sırasında davasını ıslah ederek alacağın tahsilini istemiştir. Mahkemece davacıya 09.01.2013 tarihli oturumunda ara kararı ile HMK. 119/2 maddesi uyarınca usulüne uygun şekilde dava dilekçesini dosyaya sunması için bir hafta kesin süre verilmesine ve sonuçlarının hatırlatılmasına karar verilmiş, davacı ise süresinde önceki dava dilekçesine benzer dilekçe vermiştir. Davacı verilen kesin süre içerisinde dava dilekçesini düzeltmediğinden HMK. 32/2 ve 119/2 maddeleri gereğince davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığından hükmün bozulması gerekmiştir."(Yargıtay 6. Hukuk Dairesi, 10.3.2014, E. 2013/8909, K. 2014/2709).

1 *Karar düzeltme talebini içeren dilekçe bakımından da aynı sonuç için bkz. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, 10.11.2022, E. 2022/2959, K. 2022/9009).*

Buna karşın, başka bir olayda, karşı tarafa hakaret içeren dava dilekçesinin uygunsuz kabul edilip yeni dilekçe sunulması için verilen sürede aynı durum devam etmesine rağmen, davanın açılmamış sayılmasına değil, bilâkis, mevcut iddia ve deliller yönünden davanın esası hakkında karar verilmiştir. (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi, 6.2.2019, E. 2018/1659, K. 2019/166).

Öte yandan, hâkimin uygunsuz dilekçenin mevcudiyetine rağmen süre vermemiş olmasının hâkimin reddi sebebi olmayacağına karar verilmiştir (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesi, 13.5.2019, E. 2019/702, K. 2019/1353). Kuşkusuz kanun hükmünün yanlış uygulanması hâkimin doğrudan tarafsız olmadığını göstermez. Ancak kategorik olarak bunun her durumda hâkimin tarafsız davranmadığı anlamına gelmeyeceği de söylenmelidir. Örneğin, uygunsuz dilekçe karşı tarafa hakaret veya kötü söz şeklinde ortaya çıkmış ve mahkemece buna sürekli göz yumulmuşsa, hakarete maruz kalan taraf nezdinde hâkimin tarafsız olduğu algısı zedelenebilir ve bu durum hâkimin reddine neden olabilir.

Son olarak, dilekçenin hakaret ve itham içermesi hâlinde bazen "dilekçe örneğinin idari yönden gereği yapılmak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na" ve "cezai yönden gereğinin yapılması için Başsavcılığa suç duyurusunda bulunulmasına" karar verildiği de görülmektedir (Yargıtay 23. Hukuk Dairesi, 29.6.2016, E. 2016/4191, K. 2016/4047; Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 15.11.2012, E. 2012/11759, K. 2012/13019).

SONUÇ

Yargı uygulamamızda, iddia ve savunma sınırlarını aşan, itham ve hakaret içererek kişilik haklarını zedeleyen dilekçelerin uygunsuz dilekçe olduğu kabul edilmektedir. Dilekçede yer alan ifadenin uygunsuz sayılması için bu ifadelerin yöneldiği kişiler bakımından bir sınırlama yoktur. Bu anlamda, uygunsuz ifadelerin sadece hâkimlere yönelik olması şart olmayıp, bu ifadelerin taraflara veya bilirkişi gibi yargılamada görev alan diğer kişilere yönelmesi, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 32. maddesinin uygulanmasına ve muhatabına yeniden bir dilekçe düzenleyip mahkemeye sunması için süre verilmesine neden olabilir. Maddede yeni dilekçe verilmemesi durumunda ne olacağı açıkça düzenlenmemiştir. Bu hâlde yaptırım somut olaya, kullanılan ifadelere ve bu ifadelerin yer aldığı dilekçenin niteliğine göre değişiklik gösterebilir. ■

Funda Aylin CÖMERT
İstanbul Adliyesi
Memur

ADALETİN GÖLGESİNDE ÇOBAN YILDIZI

Koridorlar uzundur tavanlar yüksek ve serin
Adaletin terazisinde saklıdır en derin
Mürekkebe karışır yorgun sabahların teri
Bir vakur duruş karşılar zamandan daha geri

Ceketler iliklenir mesafeler birer kural
Hiyerarşi içinde sessiz birer nakarat var
Ama bir ışık seçilir en uzak kuytulardan
Sıyrılmış gelir o tüm unvanlardan ve adlardan

Gökyüzü karardığında başlar asıl hikaye
Yıldızlar yol gösterir her biri ayrı gaye
Ama bir tanesi var ki en asil duran
Çoban yıldızıdır o karanlıkta pusulanı kuran

Raflar dolusu hayat tozlu ciltler arasında
İradenin sınavı verilir sessizlik ortasında
Herkese mesafe koyar saygının gölgesinde kalır
Oysa bir yürek vardır o mesafeyi gökyüzü sanır

Bilinir ki vakur olanın yükü omuzlarında dağdır
Sessizlikte yankılanan aslında en gür sadadır
Unvanlar gelip geçer mühürler el değiştirir
Lakin bir çoban yıldızı karanlığı sükûnetle eritir

İSTANBUL; HÜSN-İ HATTIN PAYİTAHTI

Mehmet Fatih DEMİR
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

Hüsn-i hat; güzel yazı demekdir. Aslı Arapça olan harfleri ölçülü , estetik haliyle yazma sanatıdır. Bu yazı ; İslam dinini kabul eden tüm milletler tarafından İslamın ilk devirlerinden itibaren günümüze kadar kullanıldığı ve yüzyıllar içerisinde gelişip güzelleşerek İslam yazısı vasfını kazandığı bir yazı olmuştur.

"Kuran Mekke de nazil oldu, Mısırda Okundu. İstanbul da Yazıldı "şeklinde Güzel veciz bir cümle söylene gelmiştir. Bizim coğrafyamızda da Osmanlı İmparatorluğu döneminde Özellikle İstanbul'un payitaht olduktan sonra hat sanatı en üst düzeye ulaşmış ve Hat Sanatının en güzide ve nadir eserleri verilmiştir.

Türk Hat Sanatıyla; üç kıtaya yayılan imparatorlukta yaşayan tüm İslam kavimlerinden hattatlar eliyle Kuran-ı kerim, Hadis kitapları ve diğer ilmi eserler meydana getirilmiş olup, hem sanat hem de ilme hizmet ederek bir İslam Sanatı oluşturulmuştur.

İşte bu girizgahtan sonra; Hüsn-i hattın Payitahtlığına dönersek; Tüm o Büyük Selatin Camiler ki Başta Ayasofya'dan Sultan Ahmet'e, Süleymaniye'den Fatih'e, Selim'den Şehzadebaşı'na büyüklü küçüklü o camilerimiz içerisinde ki hat levhaları, avlularındaki o nakış nakış işlenmiş Türbe ve mezar kitabeleriyle , Çeşmeleriyle, Saraylarıyla, Müzeleriyle İstanbul yazının payitahtıdır, adeta yazı cenneti gibidir. Mesela, Ayasofya Camii'ne gelen yerli veya yabancı herkes o imparatorluk kapısından içeri adım attığında muhteşem Hat Levhalarını, Kubbe yazısını görür, etkilenir ve dini, uhrevi bir hava içerisinde mekanı temaşa eder.

İstanbul Hat eğitiminde de Payitahtlığı halen devam etmekte olup, Hat sanatında , çok sayıda eğitim müessesesinde sağlam ve kesintisiz şekilde hat dersleri verilerek yerli ve yabancı hat sanatçıları yetişmektedir.

Türk Kültür yaşamına çok önemli katkıları olan Ünlü tıp tarihçisi ve kültür insanı Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'in "Herkesin bir mesleği olmalı, bir de meşgalesi. O meşgale bütün kültürümüzdür." şeklindeki önemli sözü şahsım adına hat sanatına başlama ve öğrenmede bana yol göstermiştir.

Hat sanatına aşinalığım küçük yaşlarda başlasa da, ilk hat eğitimine Üniversiteyi okuduğum Konya'da başlamıştım. Ancak şehir değişikliği ve mesleki yaşam temposunda yarım kalan bu sanat yolcuğuna Cumhuriyet Savcısı olarak görev yaptığım Konya da Hocam Hattat Abdurrahman Depeler ile tekrar başladım. Burada ki hat eğitimim Yaklaşık 2 yıl devam etti. Akabinde Mesleğimizin cilvesi olan tayin sebebiyle İstanbul'a gelmemizle artık Hat eğitimim Hocam Hattat Mustafa Parıldar nezaretinde kaldığı yerden Sülüs -Nesih, Celi Sülüs yazılarında ve Talik yazı meşki ile devam etmektedir.

Taha suresi 73.ayet; meali "Hayırlı ve sürekli olan Allahtır"

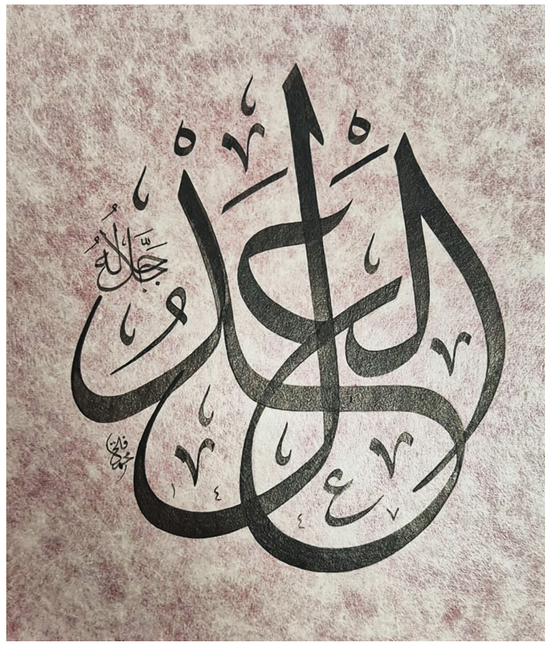

Esmaül hüsnüdan ; El-Adlü

Kasas Suresi 88.ayet mealen " Onun zatından başka herşey yok olacaktır"

Nahl Suresi 98.ayet mealen" Kuran okuyacağın vakit, o kovulmuş şeytandan Allah'a sığın"

Bir Cumhuriyet Savcısı olarak mesleki ve vicdani sorumluluk gerektiren mesleğimizin yanında, Hat sanatı ile ilgilenerek, İstanbul da, Hüsn-i hattın Payitahtında kültür dünyamızı tanımaya çalışıyor, yazmış olduğum birkaç eseri de yazımın ekinde nazarlarınıza sunuyorum. ■

ARKEOLOJİ MÜZESİ

Tuğçe TORUN
İstanbul Adliyesi
Zabıt Katibi

Yüzyıllar önce yaşamış insanların bıraktığı izler, bugün hâlâ bizimle konuşuyor. Bazen bir lahitte, bazen bir seramik parçada, bazen de bir heykelin bakışında... Geçmiş aslında kaybolmuş bir zaman değil; bugünün içinde hâlâ yol gösteren bir hafıza gibi.

Türkiye, zamanın durmadığı bir coğrafyadır; her karış toprağı binlerce yıl öncesine ait izlerle doludur. Her taşında bir tarih her toprağında bir medeniyetin nefesi saklıdır. Binlerce yıl boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapan bu kadim topraklar, yalnızca geçmişin izlerini değil , insanlığın ve tarihin ortak hafızasını da günümüze taşımaktadır. Rüzgarın antik kentlerin arasında dolaştığı, taşların hala eski hayatların izlerini sakladığı bu coğrafyada; savaşlar , inançlar ve göçler birbirine karışarak hikayeye dönüşmüştür. İstanbul Arkeoloji müzesi ise eşsiz koleksiyonuyla geçmişi bugüne taşır; burada her eser yüzyılların içinden gelen bir hatıra olarak bizlere sunulur.

ARKEOLOJİ MÜZESİ

İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Türkiye'nin müze olarak inşa edilen ilk yapılarından biri olarak, geçmişi bugüne taşıyan en güçlü duraklardan biridir. Osmanlı'da "Müze-i Hümayun" adıyla başlayan bu serüven, 1881'de Osman Hamdi Bey'in müdürlüğe atanmasıyla bambaşka bir kimlik kazanır. Onun özellikle Sayda (Sidon) kazılarından getirdiği lahitler, bu müzenin sadece bir koleksiyon değil, adeta bir hafıza mekânı haline gelmesini sağlar. Bu büyük mirası sergilemek için 1891'de, Alexander VALLAURY tarafından tasarlanan müze binası ziyarete açılır.

OSMAN HAMDİ BEY

Birçoğumuzun "Kaplumbağa Terbiyecisi" tablosuyla tanıdığı Osman Hamdi Bey, yalnızca bir ressam değil; Türk müzeciliğinin kurucusu ve modern arkeolojinin öncülerinden biridir. 1842 yılında İstanbul'da doğan Osman Hamdi Bey, Osmanlı'da arkeoloji biliminin temellerini atmıştır. İlk Türk arkeolog olarak kabul edilmektedir.

II. Abdülhamid'in desteğiyle günümüzde Lübnan' da bulunan Sayda (Sidon) kazılarında önemli eserleri ortaya çıkarmış, özellikle İskender Lahdi gibi değerli buluntuları ülkeye kazandırmıştır. Ardından Osman Hamdi Bey, Osmanlı topraklarında yapılan kazılarda çıkarılan eserlerin yurt dışına götürülmesini engellemek için Asar-ı Atika Nizamnamesi'nin hazırlanmasında etkili olmuş ve kültürel mirasın korunmasına yönelik önemli bir sistem oluşturmuştur.

ARKEOLOJİK ESERLER

İSKENDER LAHDİ

Ve geldik en önemli eserlerden biri olan İskender Lahdine , Osman Hamdi Bey tarafından Sayda (Sidon) kazılarında bulunmuştur. Lahit yaklaşık 25 ton ağırlığındadır ve dünyanın en iyi işlenmiş mermer örneklerinden biri olarak kabul edilir. Makedon Kralı Büyük İskender ile Persler arasında geçen İssos Savaşı'nın sahneleri lahit üzerinde betimlenmiştir. Her ne kadar İskender Lahdi denilse de aslında İskender'e ait değildir, Sidon kralı Abdalonymos'a aittir. Üzerinde İskender'in tasvirleri bulunduğu için İskender Lahdi olarak günümüze kadar gelmiştir. Bu lahdi bu kadar önemli yapan şey ise İssos Savaşı'nı anlatmasıdır. Büyük İskender bu savaşta Persleri yenmiş ve bu zaferden sonra "Büyük İskender" lakabını almıştır. Lahdin üzerinde İskender'in tasvir edildiği ve Perslerle olan mücadelesinin gösterildiği sahneler yer alır.

Müzede anlatılan rivayetlere göre İskender'in annesi onun tanrı soyundan, Herakles'in soyundan geldiğini söyler ve hiçbir savaşta yenilmeyeceğine inanmasını sağlar. İskender de kendini bu yüzden tanrı soyundan görür ve Herakles'in hiçbir silah kullanmadan bir aslanı öldürmesine atıfla, savaşlara aslan postuyla çıktığı söylenir. İssos Savaşı günümüzde Hatay civarında gerçekleşmiştir. Bu savaş sonucunda İskender "Büyük İskender" olarak anılmaya başlanmış ve doğu ile batı medeniyetleri ilk kez bu ölçekte karşı karşıya gelmiştir.

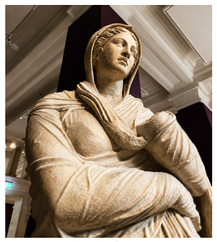

KADIN HEYKELİ

TYKHE HEYKELİ

TROYALILARIN TYRANLILARA KARŞI KANUN YAZITI

İSKENDER LAHDİ

AĞLAYAN KADINLAR

MARCUS AURELİUS

ALTIN TAÇ

KADIN OZAN SAPPHO

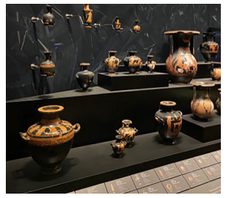

PİŞMİŞ TOPRAK MALZEMELER

AĞLAYAN KADINLAR LAHDİ

Bir diğer önemli eser Ağlayan Kadınlar Lahdi, Helenistik dönemin en dikkat çekici eserlerinden biridir ve en önemlisi İstanbul Arkeoloji Müzesi'nin giriş cephesinin de bu lahidin ön yüzünden esinlenerek yapılmış olmasıdır. Peki kadınlar neden ağlıyor? O dönemki inanışa göre bir insan öldüğünde ne kadar kişi ağlarsa, ölen kişinin o kadar sevildiğine inanılırdı. Bu yüzden cenazelerde, ne kadar çok ağlanırsa o kadar değer verildiği düşünülürdü , bunun için cenazelerde ağlayan kişiler tutulur, ne kadar ağlarlarsa o kadar ücret verilirdi. Bu lahidin Sidon Kralı Straton'a ait olduğu ya da soylu bir kişiye ait olduğu düşünülmektedir. Yine müzede sohbet ettiğim kişilerden elde ettiğim hikâyelere göre de lahit üzerindeki kadın figürlerinin ölen kişinin eşi olduğu, ağlayan tasvirlerin ise kadının yasını ve acısını betimlediği söylenmektedir. Lahidin üzerinde ölen kişinin cenaze merasimi betimlenmiştir.

GÜNDELİK YAŞAM VE MEDENİYET

Müze içerisinde sadece büyük heykeller ve lahitler değil, gündelik yaşamda kullanılan çeşitli eşyalar da bulunmaktadır. Bu eserler genellikle soylu sınıfa ait olup, dönemin yaşam tarzını anlamak açısından önemli ipuçları verir. Pişmiş topraktan yapılmış seramik kaplar, günlük kullanım eşyaları ve çeşitli mutfak araçları bunların başında gelir.

Ayrıca kadınların kullandığı altın taçlar, takılar ve süs eşyaları da dikkat çeker. Bu aksesuarlar, sadece birer süs değil; aynı zamanda dönemin estetik anlayışını ve sosyal statü farklarını da gösterir.

Tüm bu eserler, aradan yüzlerce yıl geçmesine rağmen insanlığın temel ihtiyaçlarının ve yaşam biçiminin çok da değişmediğini hissettirir. Geçmişte kullanılan bu gündelik eşyalar, bugün hâlâ benzer ihtiyaçların farklı biçimlerde devam ettiğini gözler önüne serer.

MARCUS AURELIUS

Müze alanında birçok önemli kişiye ait heykel bulunmaktadır. Bunlardan birisi de "Doğru olmayan bir şeyi yapma, doğru olmayan bir şeyi söyleme" sözüyle dikkat çeken Marcus Aurelius' tur. Günümüzde onu en çok "Kendime Düşünceler" kitabı ile tanıyoruz. Stoacı felsefenin en önemli düşünürlerinden biri olan Marcus Aurelius'un bu eseri aslında kendi kendine aldığı notlardan oluşur. Aynı kitapta okuduğum ve sevdiğim bir sözünü de eklemek isterim : "Kimsenin hâlihazırda sürdürdüğü hayattan başka bir hayatı kaybetmediğini, kaybetmekte olduğu hayattan başka bir hayat yaşamadığını unutma; bu yüzden hayatın en kısası da en uzunu da aynı kapıya çıkar."

SONUÇ

Bu gezide gördüğüm her eser bana şunu düşündürdü: Yüzyıllar önce yaşamış insanların bıraktığı izler, bugün hâlâ bizimle konuşuyor. Bazen bir lahitte, bazen bir seramik parçada, bazen de bir heykelin bakışında... Geçmiş aslında kaybolmuş bir zaman değil; bugünün içinde hâlâ yol gösteren bir hafıza gibi.

Ve belki de en önemlisi, ülkemiz toprakları; bu kadar farklı medeniyete ev sahipliği yapmış, sayısız savaş, kültür ve sanatın iç içe geçtiği bu coğrafya, aslında dünyanın en büyük açık hava müzelerinden biridir. Geçmişi sadece saklayan değil, onu bugüne taşıyan ve yeniden anlamlandıran bir yapı gibi...

Bu yüzden burada gördüğüm her eser, sadece bir tarih parçası değil; bu toprakların ne kadar güçlü bir hafızaya sahip olduğunun da bir kanıtıydı. ■

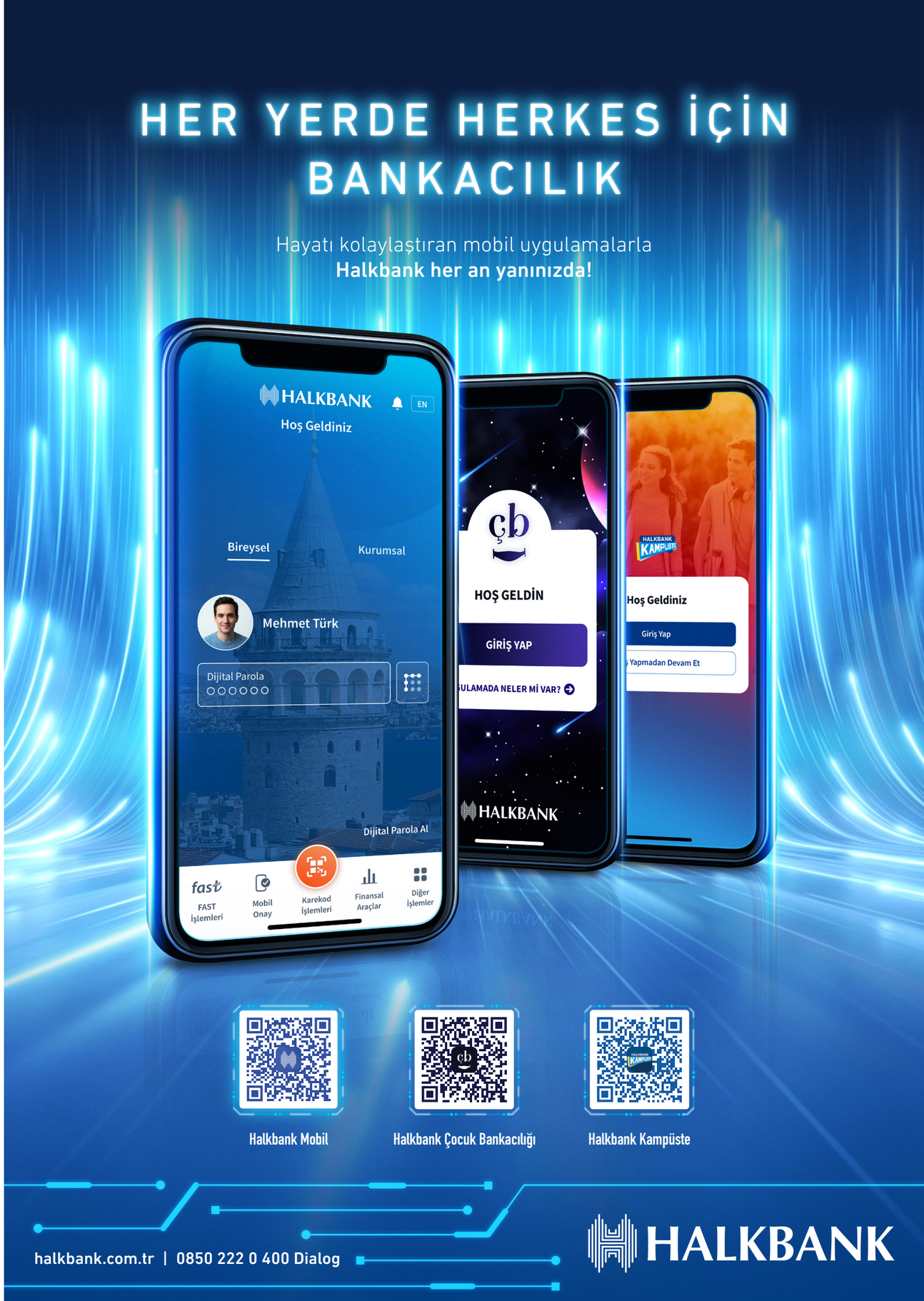

MAKALE

UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE SUÇLARINDA ETKİN PİŞMANLIK

Ayşe Neslihan YAĞIZ
İstanbul Hakim Yardımcısı

Etkin pişmanlık, bir suçun işlenmesinden sonra failin, herhangi bir dış etken bulunmaksızın kendi hür iradesiyle, meydana gelen neticeyi ortadan kaldırmaya yönelik davranışları olarak kabul edilmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda etkin pişmanlık, suçun tamamlanmasından sonra ortaya çıkan ve niteliği gereği belirli suç tipleri bakımından uygulanabilir olan bir kurum olup, fail açısından ya cezai sorumluluğu tamamen ortadan kaldıran ya da cezada indirim yapılmasını zorunlu kılan şahsi bir cezasızlık veya indirim nedeni olarak kabul edilmektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddelere ilişkin suçlara özgü etkin pişmanlık rejimi ise genel hükümlerin dışında bırakılarak, yalnızca 188 ve 191. maddelerde düzenlenen suçlar bakımından uygulanmak üzere, Kanun'un 192. maddesinde dört fıkra hâlinde özel olarak düzenlenmiştir.

Anılan maddenin ilk iki fıkrasında, resmî makamların suçtan henüz haberdar olmadığı bir aşamada fail tarafından yapılan ihbar veya bildirim sonucunda, suçun ortaya çıkarılması ve failin katkısının belirleyici olması hâlinde, hakkında cezaya hükmolunamayacağı kabul edilmiştir. Üçüncü fıkrada ise suçun yetkili merciler tarafından öğrenilmesinden sonra, failin suçun aydınlatılmasına ve diğer failler ya da suç ortaklarının yakalanmasına somut katkı sağlaması durumu, cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi bir neden olarak öngörülmüştür. Maddenin dördüncü ve son fıkrasında ise uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişinin, soruşturma evresine geçilmeden önce resmî makamlara başvurarak tedavi talebinde bulunması, ceza siyaseti bakımından cezasızlık hâli olarak düzenlenmiştir.

I. GİRİŞ

Pişmanlık, Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde; "Yaptığı bir iş ya da davranışının olumsuz sonucunu görerek üzülme, nadim olma" şeklinde tanımlanmıştır.

Öğreti ve uygulamada ise; «Etkin pişmanlık, bir suçun işlenmesinden sonra failin, herhangi bir dış etken bulunmaksızın kendi hür iradesiyle, meydana gelen neticeyi ortadan kaldırmaya yönelik davranışları» olarak kabul edilmektedir.[1]

TCK'nın kabul ettiği suç teorisi uyarınca, suçun kanuni tanımında yer alan unsurların gerçekleşmesiyle, ortaya, cezalandırmayı gerektirir bir haksızlık çıkmakta ve kusurluluğu kaldıran bir sebebin bulunmaması hâlinde, fail hakkında bir ceza ya da güvenlik tedbirine hükmolunmaktadır. Fakat bazı hâllerde, kanun koyucu, failin cezalandırılması için başka birtakım unsurların da bulunması veyahut bulunmamasını aramıştır. Haksızlık ve kusur isnadı dışında kalan bu gibi hususlar, suçun unsurları dışında kalan hâller başlığı altında ele alınmaktadır. Bunlardan, failin cezalandırılması için gerekli olanlara objektif cezalandırılabilme şartları, bulunmaması gerekenlere ise şahsi cezasızlık sebepleri ya da cezayı kaldıran veya azaltan şahsi sebepler denilmektedir. Bu yönüyle etkin pişmanlık, cezayı kaldıran veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebepler arasında yer almaktadır.[2]

İşledikleri suç nedeniyle şahısların cezalandırılmaları kural olmakla birlikte, bir kısım şartların gerçekleşmesi durumunda, kişi hakkında ceza davasının açılmasından, açılmış olan davanın devamından ve sonuçta ceza verilmesinden veya mahkûm olunan cezanın infazından vazgeçilmesi, izlenen suç politikasının bir gereğidir. Bilindiği üzere suç, bir süreç içerisinde işlenmekte olup buna suç yolu ya da iter criminis denilmektedir. Bu süreçte fail, önce belli bir suçu işlemek hususunda karar vermekte, daha sonra bunun icrasına yönelik hazırlıkları yapmakta, son olarak icra hareketlerini gerçekleştirmektedir. Çoğu suç, fiilin icra edilmesiyle tamamlanırken, kanuni tarifte ayrıca bir unsur olarak neticeye yer verilen suçlarda, suçun tamamlanması için fiilin icra edilmesinden başka ayrıca söz konusu neticenin gerçekleşmesi de aranmaktadır. TCK'nın 36'ncı maddesindeki gönüllü vazgeçme düzenlemesi ile failin suç yolundan dönerek, suçun tamamlanmasını veyahut da neticenin gerçekleşmesini önlemesi; etkin pişmanlığa ilişkin düzenlemeler ile de, suç tamamlandıktan sonra hatasının farkına vararak nedamet duyup neden olduğu haksızlığın neticelerini gidermesi için teşvikte bulunulması amaçlanmıştır.[3]

Etkin pişmanlık kavramıyla ilgili bu genel açıklamalardan sonra TCK'nın 192'inci maddesindeki etkin pişmanlık müessesesini irdeleyecek olursak:

"Etkin pişmanlık

Madde 192- (1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarına iştirak etmiş olan kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması halinde, hakkında cezaya hükmolunmaz.

1 *İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler; ayrıca bkz. Mahmut Koca / İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*

2 *Etkin pişmanlık için bkz. Artuk, Mehmet Emin / Gökcen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 585 vd.; Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 643 vd.; Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. bs., Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s. 421 vd.; Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 23. bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 467 vd.;*

3 *Yargıtay Ceza Genel Kurulu 2023/2-314 Esas, 2023/480 Karar sayılı kararından alınmıştır.*

(2) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bu suçlar haber alındıktan sonra gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım eden kişi hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadarı indirilir.

(4) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini isterse, cezaya hükmolunmaz. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/16 md.) Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz."

Çalışmada, öncelikle genel olarak etkin pişmanlık kavramına, bu kavramın özelliklerine yer verilecektir. Daha sonra, uyuşturucu ve uyarıcı maddelere ilişkin suç tipleri yönünden öngörülen ve 192'nci maddede düzenlenen etkin pişmanlık hükümleri incelenecektir. Çalışmanın sonunda ayrıca Yargıtay kararlarına değinilecektir.

II. ETKİN PİŞMANLIK KAVRAMI

Etkin pişmanlık, 5237 sayılı TCK'da bütün suçlarda uygulanabilecek genel bir hüküm olarak değil suç politikasının önemli bir aracı olarak özel suç tipleri bağlamında istisnai bir kurum olarak düzenlenmiştir.[4] Türk hukukunda etkin pişmanlık, "cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını gerektiren bir şahsi sebep" olarak ele alınmaktadır. [5]

TCK.'nun 36 ncı maddesinin gerekçesinde; "suç bütün unsurlarıyla tamamlandıktan sonra örneğin çalınan eşyanın geri verilmesi veya kaçırılan kişinin serbest bırakılması hâllerinde, artık vazgeçme değil, etkin pişmanlık söz konusudur" denilmiştir.

Etkin pişmanlık, suçun tamamlanmasından sonra yani suçun icra hareketleri tamamlandıktan ve sonuç ortaya çıktıktan sonra, özel ceza normunda düzenlenmiş olması şartı ile uygulama alanı bulan ve cezayı azaltan ya da ortadan kaldıran bir şahsi sebeptir.[6] Bu halde suç ortadan kalkmamakta ya da fiil suç olmaktan çıkmamaktadır.[7]

Etkin pişmanlık müessesesine 5237 sayılı TCK'nın genel hükümler kısmında yer verilmemiş olup etkin pişmanlık, ikinci kısımda yer alan bir kısım suçlar açısından düzenlemiştir. Kanun koyucunun belirlemiş olduğu suçlar dışındaki suçlara etkin pişmanlık hükümleri uygulanamaz.[8]

III. UYUŞTURUCU VE UYARICI MADDELERE İLİŞKİN SUÇLARDA ETKİN PİŞMANLIK HÜKÜMLERİ

A. UYUŞTURUCU MADDE TİCARETİNDE, SUÇ RESMİ MAKAMLAR TARAFINDAN HABER ALINMADAN ÖNCE ETKİN PİŞMANLIK (M.192/1)

Türk Ceza Kanunu'nun 192. maddesinde uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarında cezayı ortadan kaldıran ve cezada indirim öngören etkin pişmanlık hükümleri düzenlenmiştir. Etkin pişmanlık hükümleri Türk Ceza Kanunu'nun 188 ve 191. maddelerinde düzenlenen suçlar bakımından uygulanabilir.

Madde başlığı etkin pişmanlık olmakla birlikte suça karışmış kişinin gerçekten pişmanlık duymasının bir önemi bulunmamaktadır. Failin pişmanlık duyarak yetkili makamlara bilgi vermesi ile pişmanlık duymasa dahi ceza indiriminden yararlanmak ya da ceza almamak amacıyla bilgi vermesi arasında Kanun'un uygulanması yönüyle bir fark bulunmamaktadır.[9]

Türk Ceza Kanunu'nun 192. maddesinin 1. fıkrasında yer alan düzenlemeye göre; Kanun'un 188. maddesinde yer alan suçlardan birini işlemiş, bu suçlara iştirak etmiş kişinin yetkili makamlar tarafından haber alınmadan önce, diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin saklandığı ya da imal edildiği yerleri yetkili makamlara haber vermesi, verilen bilginin suç ortaklarının yakalanmasını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini sağlaması hâlinde hakkında cezaya hükmolunmayacaktır.

Anılan düzenleme gereği, kişi resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce kendi suçunu ortaya çıkarmalı ya da diğer suç ortaklarını ve uyuşturucu maddelerin saklandığı, imal edildiği yerleri yetkili makamlara bildirmelidir.

Etkin pişmanlık hükmünün tatbiki açısından kişinin, 188'inci maddede düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçuna iştirak etmiş olması gerekir. [10] Buna göre kişi, bu suçun faili olabileceği gibi, bu suça şerik (azmettiren ya da yardım eden) olarak da katılmış olabilir.[11]

Doktrinde, suçun iştirak halinde işlenmemiş olması durumunda, 192/1 maddesi anlamında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığı, çünkü bu halde, olmayan suç ortaklarının bildirilmesinden söz edilemeyeceği ileri sürülmüştür.[12]

Diğer bir görüşe göre ise,[13] uyuşturucu madde imal ve ticareti suçunun bireysel olarak işlenmesi halinde de fail etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilecektir. Zira TCK'nın 192/1. maddesinin düzenleniş amacının henüz işlendiğinden haberdar olunmayan uyuşturucu madde imal veya ticareti suçlarının ortaya çıkarılmasıdır. Maddenin konuluş amacı ve korunmak istenen hukuki yarar dikkate alındığında metinde yer alan "iştirak etmiş olan kişi" ifadesi"-suça katılan tek birey" olarak da kabul edilmelidir. Böylece iştirak iradesi olmaksızın bireysel olarak uyuşturucu ticareti suçu işledikten sonra failin kendisini ihbar etmesi veya uyuşturucu maddeyi teslim etmesi durumunda TCK'nın 192/1. maddesi uygulanabilecektir.

Yargıtay bireysel olarak işlenen bu suçlarda fail hakkında cezayı ortadan kaldıran etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabileceği görüşündedir. Bu kapsamda Yargıtay, madde metninde yer almamasına rağmen suçu bireysel işleyen failin pişmanlık göste-

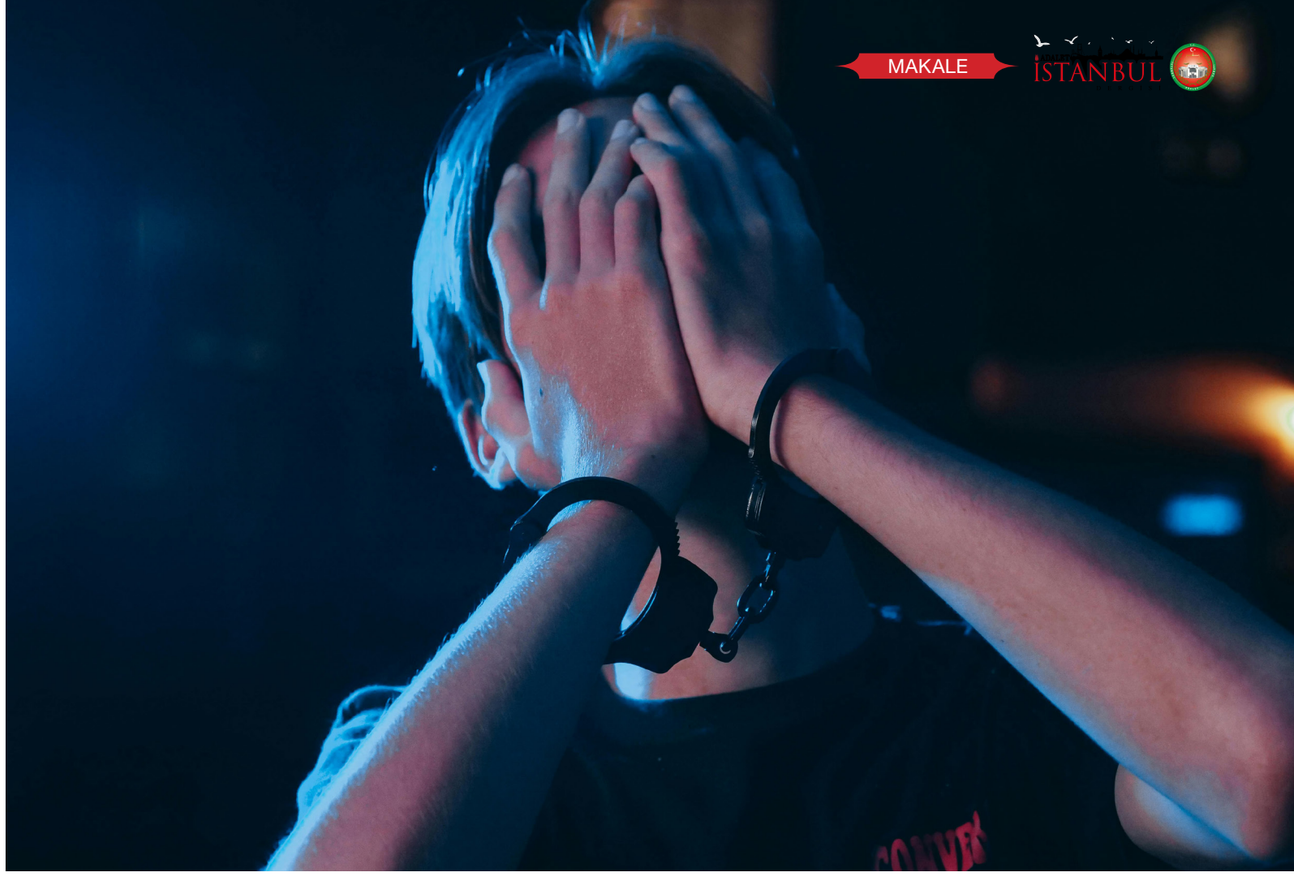

4 *Caner Yenidünya/Zafer İçer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi*

5 *Adalet Komisyonu Raporunda; "etkin pişmanlık, sadece belirli suçlar bakımından, ilgili suçla bağlantılı olarak cezayı kaldıran veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsî sebep olarak düzenlenmiştir" denilmektedir.*

6 *Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökcen/A. Caner Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. Bası, Eylül 2016, s. 576; Veli Özer Özbek, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı, TCK İzmir Şerhi, Seçkin Yayınları, Ankara 2010, s. 458; İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Eylül 2016, s. 439;.*

7 *Fatma Karakaş Doğan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları, İstanbul 2015, s. 234; Erkan Canak, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık, 2. Baskı, İstanbul 2012, s. 15.*

8 *Hakan, Hakeri, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, 20. Baskı, Ankara 2017, s.299;*

9 *Akkaya, s.469.*

10 *Malkoç, İsmail, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara 2013, s.3203.*

11 *Caner Yenidünya/Zafer İçer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi*

12 *Yaşar, Yusuf, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Temini ve Ticareti Suçları, Ankara 2012, s.329; Balcı, Murat, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları, Ankara 2009, s.246.*

13 *Aynı yönde Malkoç, s.3203; Öner, s.164; Akkaya, s.467; Gündel, Ahmet, 5237 Sayılı TCK'da Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Ankara 2009, s.212; Kurt, Şahin-Kurt, Ela, Uygulamada Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları, Ankara 2007, s.70; Özdabakoğlu, Erdinç Hakan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları, İstanbul 2007, s.64; Parlar, Ali-Hatipoğlu, Muzaffer, Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanun Yorumu, C.3, Ankara 2010, s.3060. Caner Yenidünya/Zafer İçer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi*

rip sadece kendisini ihbar etmesi ve elinde bulunan uyuşturucu maddeyi teslim etmesi veya sakladığı yeri bildirmesi durumunda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiği yönünde kararlar vermektedir.[14]

Verilen bilginin de suç ortaklarının yakalanması veya uyuşturucu maddenin ele geçirilmesini sağlaması gerekmektedir.[15] Şayet kişinin verdiği bilgi üzerine yapılan araştırmalarda diğer suç ortakları yakalanamamış ya da uyuşturucu maddeler ele geçirilememiş ise etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır. [16]

14 *"06.08.2008 tarihinde kolluk güçlerine başvuran sanık V'ın, Ş.D.'ın kendisine bir gün önce saklaması için poşet bıraktığını, içinde uyuşturucu madde olabileceğini değerlendirdiğini, sanık Ş.'un olay günü poşeti geri almak istediğini beyan etmesi üzerine kolluk görevlilerince yapılan takipte sanık Ş'un sanık V'dan poşeti aldığı ve suça konu uyuşturucu maddenin ele geçirildiği olayda, hakkında herhangi bir soruşturma ve suç şüphesi bulunmayan sanık V'ın resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce kendi suçunun ortaya çıkmasını sağladığı anlaşılmakla, hakkında uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan 5237 sayılı TCK'nın 192/1. ve 5271 sayılı CMK'nın 223/4. maddeleri gereğince "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, mahkûmiyetine karar verilmesi," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2020/20943 Esas, 2025/11264 Karar sayılı kararı) "Olay günü darp edildiği iddiasıyla kolluk güçlerine başvuran sanığın uyuşturucu madde sattığı için darp edildiğini beyan etmesi üzerine yapılan üst aramasında suça konu uyuşturucu maddelerin ele geçtiği somut olayda, hakkında herhangi bir soruşturma ve suç şüphesi bulunmayan sanığın resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce kendi suçunun ortaya çıkmasını sağladığı anlaşılmakla, hakkında uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan 5237 sayılı TCK'nın 192/1. ve 5271 sayılı CMK'nın 223/4. maddeleri gereğince "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, oluşa göre uygulanma yeri bulunmayan TCK'nın 192/3. maddesi tatbik edilmek suretiyle mahkûmiyetine karar verilmesi" (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2019/5457 Esas, 2025/2551 Karar sayılı kararı), "Kayıp şahıs olarak aranan ve hakkında herhangi bir soruşturma ve suç şüphesi bulunmayan sanık Alina'nın kolluk görevlilerince görülüp idari işlemler için davet edildiği polis merkezinde üzerinde bulunan eşyaların tutanak ile kayda girileceğinin söylenmesi üzerine, üzerinde bulunan kişisel kullanım sınırındaki net 0,02 gram uyuşturucu maddeyi kolluk görevlilerine rızasıyla teslim edip satmak amacıyla bulundurduğunu beyan etmek suretiyle, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce suçunun ortaya çıkmasını sağladığı anlaşılmakla, uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan TCK'nın 192/1 ve CMK'nın 223/4. maddeleri gereğince "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, mahkûmiyetine karar verilmesi," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2020/10635 Esas, 2021/11255 Karar sayılı kararı*

15 *"...sanığın, diğer sanık Ahmet'in çağırması üzerine yönetimindeki araç ile Ahmet'in bulunduğu yere geldiği, Ahmet'in elindeki çuval ve çanta ile sanığın aracına binerek hareket ettikleri, sanığın Ahmet'e ait çuval ve çantadan koku gelmesi nedeniyle esrar olduğunu anladığı ve adını Turan olarak bildiği polis memurunu telefonla arayarak ihbarda bulunması üzerine sanığın yönetimindeki aracın kolluk güçlerince durdurulduğu ve sanık Ahmet'e ait çuval ve çanta içindeki esrarın ele geçirildiği, böylece sanığın kendisi ve diğer sanık Ahmet hakkında hiçbir soruşturma ve delil bulunmadığı aşamada, resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce kolluk güçlerini telefonla arayarak aracında esrar olduğunu söylemek suretiyle suçun ortaya çıkarılmasını, uyuşturucu maddenin ele geçirilmesini ve suç ortağının yakalanmasını sağlaması dikkate alınarak, sanık hakkında etkin pişmanlığı nedeniyle TCK'nın 192. maddesinin 1. fıkrası ile CMK'nın 223. maddesinin 4. fıkrası uyarınca "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerektiği...", (Yargıtay 10.CD., 02.10.2015 tarih, 2015/4227E, 2015/32377K)*

16 *Elmas, s.540-541.*

Örneğin; hakkında suça ilişkin herhangi bir haber alınmayan kişinin, Cumhuriyet savcısına giderek kendisinin uyuşturucu madde sattığını, pişmanlık duyduğu için maddeleri satmaktan vazgeçtiğini beyan ederek suça konu uyuşturucu maddelerin bulunduğu çuvalı teslim etmesi durumunda Türk Ceza Kanunu'nun 192/1. maddesi gereğince hakkında etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilecek ve cezaya hükmolunmayacaktır. Ancak bu durumda dikkat edilmesi gereken bazı durumlar bulunmaktadır. Örneğin konu olayda, kişi hakkında daha önce haber alınıp alınmadığı, suça ilişkin bir soruşturma yürütülüp yürütülmediği, kişi hakkında daha önce yapılan bir ihbar olup olmadığı konularında mutlaka araştırma yapılması gerekecektir. Kişi belki de hakkında ihbarlar geldiğini ve emniyetin kendisini takip ettiğini, hakkında iletişimin kayda alınması tedbiri uygulandığını öğrenerek yetkili makamlar kendisini yakalamadan bilgi vermiş olabilir. Yapılan sorgulamalar ve araştırmalar sonucu, kişi hakkında bilgiyi verdiği ana kadar anılan suçları işlediğine dair alınmış bir haber bulunmaması durumunda, 192/1. maddesi tatbik edilecek ve hakkında cezaya hükmolunmayacaktır. Şayet kişi hakkında daha önceden suça ilişkin bilgi alınmış ve alınan bu bilgilerden sonra kişi yetkili makamlara bildirimde bulunmuş ise 192/1. maddesinin uygulanması mümkün olmamakla birlikte, şartlarının bulunması hâlinde 192/3. maddesinde düzenlenen indirim hâli uygulanabilecektir.

Türk Ceza Kanunu'nun 192/1. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hâli cezayı kaldıran şahsi bir sebeptir. "Kamu davasını açmada takdir yetkisi" başlığı ile düzenlenen Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171/1. maddesinde "Cezayı kaldıran şahsi sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsi cezasızlık sebebinin varlığı hâlinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir." hükmü yer almaktadır. Düzenleme ile Cumhuriyet savcısına etkin pişmanlık hükümlerinin varlığı hâlinde kamu davası açıp açmama konusunda takdir yetkisi verilmiştir. Anılan düzenleme gereği, şartların gerçekleşmesi hâlinde Cumhuriyet savcısı 192/1. maddesi kapsamında etkin pişmanlıkta bulunan kişi hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilecektir.[17]

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173/1. maddesi uyarınca, Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar, iki hafta içerisinde Sulh Ceza Hâkimliğine itiraz kanun yoluna tabidir. Kanunu'nun 173/5. maddesinde yer alan düzenleme gereği, Cumhuriyet savcısı tarafından kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisi kullanıldığı hâllerde bu karara itiraz yolu kapalıdır. Yani Cumhuriyet savcısının 192/1. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık kapsamında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermesi hâlinde bu karara itiraz olunamayacaktır.

17 *Yaşar-Gökcan-Artuç, C.IV, s.5422.Yenidünya, par.23.*

Kişinin uyuşturucu madde bulunan bir ortama arama kararı ile gelen kolluk görevlilerine, üzerinde uyuşturucu madde bulunduğunu beyan ederek teslim etmesi hâlinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Benzeri şekilde, durumundan şüphelenilen ve kaba üst araması ve/veya arama kararı ile üzerinde taşıdığı uyuşturucu madde kolaylıkla bulunabilecek kişinin, üzerinde uyuşturucu madde bulunduğunu beyan ederek teslim etmesi durumunda da etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır.[18]

Uyuşturucu maddenin "saklandığı veya imal edildiği yerlere" ilişkin bildirim, uyuşturucu maddenin bildirim anında bulunduğu veya imal edildiği yer hakkında bilgileri içermelidir. Yine bildirilen bilgilerin, kolluk görevlileri tarafından o yerin bulunmasını sağlayacak düzeyde olması gereklidir. Bunun dışında bahse konu yerin failin kontrolü altında veya yakın-uzak ya da açık-kapalı veyahut özel mülkiyet olmasının bir etkisi yoktur.[19]

B. UYUŞTURUCU MADDENİN KULLANMAK İÇİN TEMİNİNDE, SUÇ RESMİ MAKAMLAR TARAFINDAN HABER ALINMADAN ÖNCE ETKİN PİŞMANLIK (M.192/2)

Türk Ceza Kanunu'nun 192. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenlemeye göre; kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce, bu maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini merciine haber vererek suçluların yakalanmalarını veya uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırırsa, hakkında cezaya hükmolunmayacaktır.

Anılan düzenleme gereği Kanun'un 191. maddesinde yer alan suçu işleyen kişi, resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kimden, nerede ve ne zaman temin ettiğini yetkili makamlara bildirmesi ve verilen bilgi ile suçluların yakalanmasını ya da uyuşturucu maddenin ele geçirilmesini kolaylaştırması hâlinde hakkında cezaya hükmolunmayacaktır.

Kişi tarafından yetkili makamlara bilgi verilmesi yeterli olmayıp verilen bilginin, suçluların ya da uyuştu-

18 *Yargıtay 10. CD 2024/6718 Esas, 2024/23883 Karar*

19 *Elmas, s.540-541.*

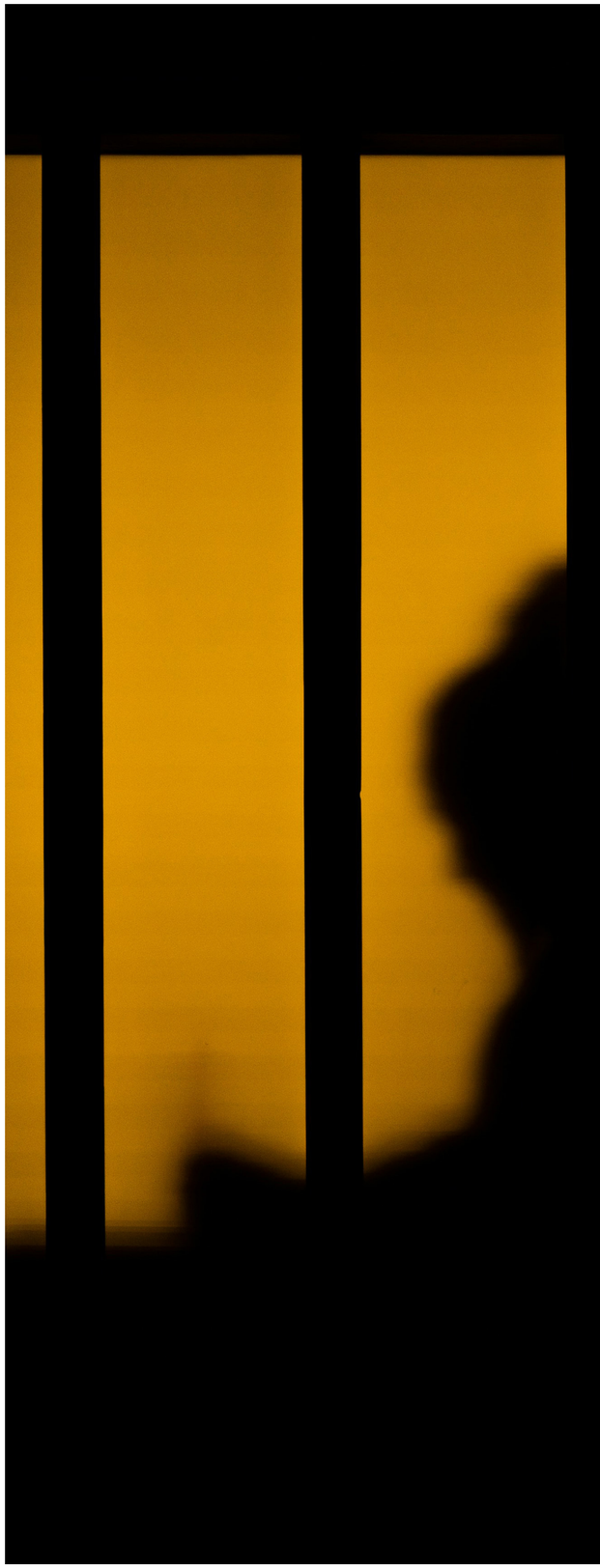

rucu ve uyarıcı maddelerin ele geçirilmesini kolaylaştırması gerekmektedir.[20]

Yukarıda da izah edildiği üzere, mevcut duruma göre uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kolluk kuvveti tarafından kolaylıkla bulunabileceği durumlarda, kişinin üzerinde uyuşturucu madde bulunduğunu beyan ederek uyuşturucu maddeyi teslim etmesi hâlinde 192/2 maddesi kapsamında etkin pişmanlıktan bahsedilemeyecektir.

"Kolluk görevlilerinin şüphe üzerine durdurduğu şahısların arama kararı olmasa da uyuşturucunun miktarı ve bulunduğu yer itibarıyla kaba üst yoklaması ile bulunabileceği anlaşıldığından üst araması yapılacağı sırada üzerinde bulunan uyuşturucu maddeyi teslim eden sanığın eyleminin etkin pişmanlık oluşturmadığı, bu nedenle TCK'nın 192/2. Maddesinin uygulanma koşullarının bulunmadığı anlaşılmakla," (Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 2014/10541 Esas, 2018/5551 Karar, sayılı kararı)

C. UYUŞTURUCU MADDE İMAL VE TİCARETİ İLE KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU MADDE TEMİNİ SUÇLARI HABER ALINDIKTAN SONRA ETKİN PİŞMANLIK (M.192/3)

Türk Ceza Kanunu'nun 192. maddesinin 3. fıkrasında yer alan düzenlemeye göre; Kanun'un 188 ve 191. maddelerindeki suçlardan birini işleyen kişi, yetkili makamlar tarafından haber alındıktan sonra, gönüllü olarak suçun meydana çıkmasına ve fail veya diğer suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım etmesi hâlinde, hakkında verilecek ceza, yardımın niteliğine göre dörtte birden yarısına kadarı indirilecektir.

"Suça konu maddenin arama sırasında sanığın oturmadığı ve yolcu bulunmayan boş bir koltuk altında çanta içerisinde ele geçirilmesinden sonra çantanın sanığa ait olduğunu gösterecek bir belge ve sanık aleyhine beyan bulunmadığı aşamada, ikrarı ile kendi suçunun ortaya çıkmasına yardım eden sanık hakkında, TCK'nın 192/3. Maddesindeki etkin pişmanlık hükmünün uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi," (Yargıtay 20. Ceza Dairesi'nin 2018/521 Esas, 2018/4867 Karar sayılı kararı)

Yukarıdaki Yargıtay kararında da belirtildiği üzere, ele geçen uyuşturucu maddenin sanığa ait olduğuna dair herhangi bir delil bulunmadığı aşamada, kişinin ikrarı ile kendisine ait olduğunu beyanla suçunu ortaya çıkarması durumunda, Kanun'un 192/3. maddesi uyarınca hakkında etkin pişmanlık hükümleri uygulanacak ve cezasından indirim uygulanacaktır. Ancak kişi hakkında uyuşturucu maddelerin kendisine ait olduğuna ve suçu işlediğine dair delillerin bulunması hâlinde ikrarda bulunması, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektirmeyecektir.

Şüphelinin soruşturma aşamasında uyuşturucu madde satarken suçüstü halinde yakalanması ve alınan beyanında uyuşturucu maddelerin devamının bulunduğu yeri söylemesi durumunda hakkında etkin pişmanlık hükümleri uygulanmamalıdır. Çünkü suç haber alınmış ve şüpheli uyuşturucu madde satar iken yakalanmıştır. Beyanıyla uyuşturucuların yakalanmasını sağlaması etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektirmez. Bu durumda şayet beyanıyla ele geçen uyuşturucu maddeler miktar itibari ile alt sınırdan uzaklaştırmayı gerektirecek derecede fazla ise teşdit uygulanmaması isabetli olacaktır. Zira teşdit uygulanmasına sebebiyet verecek uyuşturucu maddeler kendi beyanı ile ortaya çıkarılmıştır. Örneğin şüpheli 0,2 gram eroin maddesini A isimli şahsa satış yaptığı sırada suçüstü yakalanmış üzerinde de satışa hazır halde 10 gram eroin maddesi ele geçmiştir. Şüpheli alınan beyanı ile uyuşturucuların devamının ormanlık alanda gizli olduğunu beyan etmiş ve gizlediği yerde 2500 gram eroin ele geçirilmiştir. Bu örnekte kişi hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 192/3 maddesi uyarınca etkin pişmanlık hükümleri uygulanmayacak ancak yakalattığı 2500 gram ağırlığındaki eroin maddesinin miktar fazlalığı nedeniyle verilecek cezada teşdit uygulaması da yapılmayacaktır.

Uyuşturucu madde ticareti suçundan hakkında soruşturma yürütülen şüphelinin kendisinden ele geçen uyuşturucu maddeleri kimden aldığını beyan ederek bu kişinin yakalanmasını sağlaması hâlinde de 192/3. madde gereği etkin pişmanlık hükümleri uygulanacaktır.[21]

"uyuşturucu nitelikteki tabletleri sattıktan sonra yakalanan sanığın, ele geçirilen hapları diğer sanık Özden'in verdiğini ve Özden'de yine hap bulunduğunu, bu hapların alınabileceğini söyleyerek, görevliler tarafından bu sanık ile diğer sanık Ahmet'in suç konusu diğer haplarla birlikte yakalanmalarına ve uyuşturucu madde ticareti yapma suçlarının ortaya çıkmasına hizmet ve yardım ettiği dikkate alınarak, sanık hakkında TCK'nın 192/3. Maddesinde öngörülen etkin pişmanlık hükmünün uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2009/1359 Esas, 2014/13434 Karar sayılı kararı)

"Sanığın üzerinde ve evinde ele geçirilen uyuşturucu maddeleri diğer sanık Mustafa'dan temin ettiğini söylemesi üzerine Mustafa'nın da olayın içinde olduğunun tespit edilerek hakkında mahkûmiyet kararı verildiği, böylece suç ortağını ortaya çıkaran sanık hakkında TCK'nın 192/3 maddesinde yer alan etkin pişmanlık hükmünün uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi 2014/4468 Esas, 2015/6710 Karar sayılı kararı)

Türk Ceza Kanunu'nun 192/3. maddesi gereğince, kişi hakkında etkin pişmanlık hükmünün uygulanabilmesi için verilen bilgilerin doğru olması, soyut olmaması, işe yarar olması gerekir. Verilen bilgi sonucu kişinin yakalanamaması, etkin pişmanlık kapsamında beyanda bulunan kişinin soyut beyanı dışında bir delilin bulunmaması, bildirilen kişinin tespit edilememesi gibi durumlarda kişi hakkında etkin pişmanlık hükmü uygulanamaz.[22]

Şüpheli, soruşturma aşamasında etkin pişmanlıktan yararlanmak isterse, bildirdiği kişi/kişilerin soruşturmaya dahil edilerek haklarında soruşturma yürütülmelidir. Kişinin, kovuşturma aşamasında etkin pişmanlıkta bulunulması hâlinde, bildirdiği kişi/kişiler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunularak makul bir süre soruşturma sonucu beklenmeli, suç duyurusu sonucu kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiş ise sanık hakkında etkin pişmanlık hükümleri uygulanmamalıdır. Anılan şahıslar hakkında yürütülen soruşturma sonucu dava açılmış ise davaların birleştirilip, tüm deliller birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi uygun olacaktır.

"...istihbari bilgi üzerine Ankara Yolu Bölge Trafik Uygulama Noktasında istihbari bilgide bahsedilen ve sanığın kullanımındaki aracın durdurulması üzerine yapılan arama sonucu suça konu uyuşturucu maddelerin ele geçirildiği olayda; sanığın temyizden sonra 03/12/2020 ve sonraki tarihli dilekçelerinde suça konu uyuşturucu maddeleri ... Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaralı Y.S. isimli kişiye Aksaray ilinde vermek amacı ile İstanbul ilinde H.E. isimli kişiden aldığını belirtmesi karşısında, adı geçenler hakkında bu konuda herhangi bir soruşturma ya da kovuşturma bulunup bulunmadığının araştırılması, yoksa haklarında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunularak dava açıldığı takdirde birleştirme kararı verilmesi suretiyle, sonucuna göre sanık hakkında TCK'nın 192/3. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı hususunda sanığın durumunun yeniden belirlenmesinde zorunluluk bulunması," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2020/20702 Esas, 2022/6021 Karar sayılı kararı)

20 *Caner Yenidünya/Zafer İçer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi*

21 *Caner Yenidünya/Zafer İçer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Aylık Hukuk Dergisi*

22 *"TCK'nın 192/3. maddesinin uygulanabilmesi için, sanığın suç haber alındıktan sonra, gönüllü olarak, suçun meydana çıkmasına ve fail veya suç ortaklarının yakalanmasına hizmet ve yardım etmesi gerektiği; somut olayda, sanık tarafından suçla ilgisi olduğu belirtilen M.R.B. isimli kişinin yakalanamadığı ve sanığın soyut beyanı dışında, suça katıldığına ilişkin bu aşamada delil bulunmadığı; sanığın etkin pişmanlık niteliğinde başkaca bir yardımının da olmadığı gözetilmeden TCK'nın 192. maddesinin 3. fıkrasının uygulanması", (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2010/41773 Esas, 2011/1761 Karar sayılı Kararı)*

"Suç tarihinde, kolluk görevlileri tarafından yapılan kontrolde sanık ve temyiz dışı sanık M...H... 'in bulunduğu araçta yapılan aramada paspas üzerinde ele geçirilen suç konusu uyuşturucu maddenin aleyhinde yeterli delil bulunmadığı aşamada kullanmak için aldıkları yönündeki ikrarı ile suçunun ortaya çıkmasına hizmet ve yardımda bulunduğu anlaşıldığından, sanık hakkında Türk Ceza Kanunun 192 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi," (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2020/17547 Esas, 2023/213 Karar sayılı kararı)

Örneğin; uyuşturucu madde ticareti suçundan hakkında soruşturma yürütülen Ş, uyuşturucu madde satarken yakalanmış ve ikametinde yapılan aramada birçok uyuşturucu madde ele geçmiştir. Şüpheli Ş, alınan ifadesinde uyuşturucu maddelerin bir kısmının arkadaşı A'ya ait olduğunu, bu maddeleri birlikte sattıklarını, A'nın uyuşturucu maddelere müşteri temin ettiğini beyan etmiş, bu kapsamda arkadaşı A da yakalanmıştır. A, üzerine atılı suçlamayı kabul etmemiş, uzun süredir başka ilde olduğunu beyan etmiştir. Yapılan iletişimin tespitine ilişkin tutanakların A'nın beyanını doğrular mahiyette olduğu, Ş'nin soyut beyanı dışında hiçbir delil olmadığı için A hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır.

D. UYUŞTURUCU MADDEYİ KULLANAN KİŞİNİN, KULLANMAK İÇİN UYUŞTURUCU MADDE TEMİNİ SUÇU HABER ALINMADAN ÖNCE TEDAVİ İSTEĞİNDE BULUNMASI (M.192/4)

Türk Ceza Kanunu'nun 192. maddesinin 4. fıkrasında yer alan düzenlemeye göre; uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmî makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini istemesi hâlinde hakkında cezaya hükmolunmayacaktır.

Etkin pişmanlık hükmünün uygulanabilmesi için kişinin bizzat kendisinin resmî makamlara veya sağlık kuruluşuna başvurması gerekmektedir. Ailesinin, gelerek çocuklarının uyuşturucu madde kullandığını ve tedavi olmasını istemeleri durumunda anılan maddenin uygulanması mümkün değildir.[23]

Örneğin; şüpheli hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesinden yürütülen bir soruşturma bulunmadığı aşamada, kolluk kuvvetine giderek, uyuşturucu madde kullandığını beyan ederek tedavi olmak istediğini

23 Özdabakoğlu, s.184.

söyler ve bu şekilde suçunu ortaya çıkarırsa hakkında etkin pişmanlık hükmü uygulanacaktır.

Türk Ceza Kanunu'nun 192/4. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hâli cezayı kaldıran şahsi bir sebeptir. Yukarıda izah edildiği üzere etkin pişmanlık durumunda Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171/1. maddesinde Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilecektir. Kanun, Cumhuriyet Savcısı'na bu durumda takdir hakkı tanınmıştır.

İlk kez Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesindeki suçu işleyen kişi hakkında, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilmektedir. Şayet kişinin ilk eyleminin Türk Ceza Kanunu'nun 192/4. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık kapsamında olması hâlinde nasıl bir yol izlenmelidir. Yukarıda izah edildiği üzere Cumhuriyet savcısı etkin pişmanlık hâlinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilir. Kanun bu durumu Cumhuriyet savcısının takdirine bırakmıştır. Şayet Cumhuriyet savcısı takdir hakkını kamu davası açılmaması yönünde kullanacak olursa kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermeli, takdirini kamu davası açılması yönünde kullanacak olur ise ilk eylem olması hasebiyle kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı vermelidir. Erteleme kararının daha sonra ihlalden ötürü kaldırılarak kamu davası açılması durumunda, mahkemece Türk Ceza Kanunu'nun 192/4. maddesi kapsamında değerlendirme yapılıp şartlarının bulunması hâlinde ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilebilecektir.

Yukarıda açıklandığı üzere, kişinin Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesi kapsamındaki ilk elemi nedeniyle 5 yıl süreyle zorunlu olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilecektir. Bu karar kesinleştikten sonraki eylem ise 191/4-5 maddesi uyarınca ayrı bir suç olmayıp erteleme kararının ihlali niteliğindedir. Dolayısıyla erteleme kararı kesinleştikten sonraki ihlal mahiyetindeki fiil ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu olmadığından bu fiil nedeniyle kişi hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

İncelenen dosyada yargılama konusu olan suç 08/02/2019 tarihli suç olup, bu suça ilişkin erteleme süresi zarfında işlenen 24/04/2019 tarihli ikinci suç TCK'nın 191/5. maddesi uyarınca sadece ihlal nedeni sayılıp ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmamasına yasal engel bulunduğu, bu nedenle Mahkemece sanığın erteleme süresi içerisinde tekrar uyuşturucu madde kullandığının sabit görülmesi hâlinde ilk suça ilişkin olarak dava şartı gerçekleşmiş olacağından bu ilk suça ilişkin olarak bir karar verilmesi gerekirken, ikinci suç bakımından etkin pişmanlık hükümleri uygulanarak TCK'nın 192/2. maddesi uyarınca ceza verilmesine yer olmadığına, karar verilmesinin yasaya aykırı olduğu, (Yargıtay 10. Ceza Dairesi'nin 2020/3683 Esas, 2020/6413 Karar sayılı kararı) ■

KAYNAKLAR:

Türk Ceza Kanunu (5237 Sayılı Kanun), m. 188, 190, 191 ve özellikle m. 192.

Ceza Muhakemesi Kanunu (5271 Sayılı Kanun).

Artuk, Mehmet Emin / Gökcen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.

Elmas, Birsen, Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

Hakeri, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

İçel, Kayıhan / Evik, A. Hakan, İçel Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, Beta Yayınları, İstanbul, 2007.

Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.

Yaşar, Yusuf/ Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçları/3. Baskı, Seçkin Yayıncılık,İstanbul, 2019

Baki, Ensar, "Türk Ceza Kanununda Etkin Pişmanlık"

Günay, Meryem, , "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık",

Yenidünya, Ahmet Caner / İçer, Zafer, "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarında Etkin Pişmanlık", Fasikül Hukuk Dergisi

UYAP bilişim sistemi https://sozluk.uyap.gov.tr https://www.mevzuat.gov.tr

DENEME
İSTANBUL ADLİYESİ DERGİSİ

BOŞLUĞUN HAFIZASI

Gül TÜRKMEN
İstanbul Adliyesi
Memur

Kaybettiğimizi sandığımız pusulayı yeniden elimize aldığımızda, aslında hep orada olduğunu fark ediyoruz.

Belki de yeniden doğmak, unuttuğumuz yere geri dönmekti.

Aidiyet duygusu, içimde yankılanan koca bir boşluktan ibaretti. 55 yıla, sayısını unuttuğum yirmiye yakın ev sığdırmıştım. Fiziksel olarak bir yere yerleşsem de ruhum hep eksik bir şeylerin peşinden gidiyordu. Farkında olmadan, çocukluğumun eksik kalan hikâyesinin izini sürüyordum.

Gittiğim her yerde, farkında olmadan geçmişimin izlerini hayatıma alıyordum; bir eşya, bir koku, bir çiçek, bir ağaç... Bazen tanıdık bir ses, bazen çocukluğuma değen bir rüzgâr.

Ta ki bir gün, onunla yeniden karşılaşana kadar.

Göz göze geliyoruz.

Dallarını bir o yana bir bu yana sallıyor. Sanki dikkatimi çekmek ister gibi...

Her başımı kaldırdığımda çocukluğumun sesini duyar gibi oluyorum.

Ağacın gövdesine bakıyorum.

Oradayım.

Çocukluğum bana el sallıyor.

Küçükken sık sık dut ağacının gövdesine tırmanırdım. Evimizi, bahçemizi kuşbakışı izlerken özgürlüğün kapıları aralanırdı. O an içimdeki kanatların açıldığını hissederdim. Altımda bir minder, minderin altında ise ailemden sakladığım defterim ve o ana eşlik eden kalemim olurdu. İçimde biriken harfler kelimelere, kelimeler usul usul cümlelere, cümleler ise kuşa bürünürdü. Beni kanatlarına alır, diyar diyar gezdirirdi.

Tüm anılarımın sessiz tanığı şimdi burada, yanı başımda. O günleri yad eder gibi dallarını sallayarak beni selamlıyor. Meyvesinin tadı, tam da o anlardaki gibi.

Bu koca mahallede ya da koskoca Ayvalık'ta bu dut ağacının yanı başında bir ev bulmam? Tesadüf olabilir mi?

Sahi kim kimi seçiyor? Benim belleğim mi, yoksa dut ağacının mı?

Onun beni bulması ya da benim onu bulmam tesadüf olabilir mi?

Elif Şafak'ın "Kayıp Ağaçlar Adası" kitabındaki Kostas ile incir ağacı arasındaki ilişki gibi miydi bu yaşadıklarım?

Ayvalık'a hayatıma yön verme duygusuyla gelmiştim. Kendimi bulmaya. Şu an karşımda bakışıyoruz. Seni duyuyor ve hissediyorum dercesine beni anılardan anılara sürüklüyor. Ne çok şeyi yok saymışım.

Öğrendim ki insan, geçmişine dokunmadan Anka kuşu gibi küllerinden yeniden doğamıyormuş.

Bu değişim ve dönüşüm sürecinde, tıpkı kendi türünden olanın kokusunu kilometrelerce öteden alabilen canlılar gibi, ben de başka insanların kederlerinin kokularını takip ederek mi onları buluyorum, yoksa onlar mı beni fark ediyor, bilmiyorum. Ama bir gerçek var ki, birbirimizi dönüştürüyor, yeniden inşa ediyoruz.

Elimizde bir fenerle, ışık ve gölge gibi birbirimize rehberlik ederek o karanlık koridorlarda ilerliyoruz. Her adımda, derinlerde saklanan, unuttuğumuz o çocukla yüzleşiyoruz.

Ve nihayet...

Kaybettiğimizi sandığımız pusulayı yeniden elimize aldığımızda, aslında onun hep orada olduğunu fark ediyoruz.

Belki de yeniden doğmak, unuttuğumuz yere geri dönmekti. ■

MAKALE

KABULE GÖRE BOZMA KARARI

Dr. Öğr. Üyesi Mikail Bora KAPLAN
Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Yargıtay'ın "kabule göre bozma" niteliğindeki açıklamaları, özellikle yargı uygulamasında birliği sağlamak, alt derece mahkemelerine yol göstermek ve ileride doğabilecek benzer uyuşmazlıklarda hatalı uygulamaların önüne geçmek amacını taşır.

I. KABULE GÖRE BOZMA KAVRAMI[1]

Yargıtay'ın temyiz incelemesi sonucunda verdiği bozma kararlarında yer alan ve bozma sonucunu doğuran aslî gerekçeden sonra gelen "kabule göre" veya "kaldı ki" şeklindeki ek değerlendirmeler, hukukî nitelikleri ve bağlayıcılıkları bakımından hem teorik tartışmalara hem de uygulamada çeşitli tereddütlere konu olmaktadır.

Uygulamada "kabule göre bozma" olarak adlandırılan bu tür açıklamalar, Yargıtay'ın bozma kararlarında yer alan ve bozma sonucuna sebep olan temel gerekçelerin dışında kalan, ancak uyuşmazlığın sağlıklı, doğru ve eksiksiz şekilde çözümlenmesi bakımından gerekli veya yararlı görülen değerlendirme ve tespitlerinden ibarettir. Bu açıklamalar, bozma kararında alt derece mahkemesinin kararının hangi gerekçeyle bozulduğu belirtildikten sonra genellikle "kabule göre de" veya "kaldı ki" gibi ifadelerle başlayan cümleler içinde yer alır. Bu çerçevede aslî bozma gerekçesine ek olarak bozma kararında yer alan söz konusu değerlendirme ve tespitlerin hukukî niteliğinin ve dosyayı yeniden ele alacak hâkim bakımından ne ölçüde dikkate alınacağının ortaya konulması gerekmektedir.

II. KABULE GÖRE BOZMANIN HUKUKÎ NİTELİĞİ: BİR BOZMA KARARI MI TAVSİYE Mİ?

Bozma kararında yer alan bu ek ifadeler, kararın bozulmasına sebep olmayan açıklamalar olup bir nevi tavsiye ve eleştiri mahiyetindedir. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da bir kararında "[...] (2) numaralı bendinde gösterilen bozma nedeninin "kabule göre" bozma, daha açık bir ifadeyle tamamen eleştiri niteliğinde bulunduğu anlaşılmaktadır [...]" (YHGK, E. 2011/717 K. 2011/624 T. 12.10.2011) şeklindeki tespitle bu hususu ortaya koymuştur.

Bu yönüyle söz konusu açıklamalar, yabancı hukukta "obiter dictum" olarak adlandırılan ve kararın hüküm sonucunu doğrudan belirlemeyen, talî nitelikteki yargısal değerlendirmelerle benzerlik göstermektedir. Bu tür ifadeler, somut uyuşmazlıkta bozma sonucunu doğuran asıl hukukî gerekçe olan "ratio decidendi" dışında kalmaktadır.

Müstakâr yargı kararlarında "kabule göre bozma" kapsamında yer alan bu açıklamalar, temyiz incelemesine konu kararın doğrudan bozulmasına sebep olmadığı için bozma kararı niteliği taşımadığı ifade edilmektedir:

"[...] Ayrıca, bozma ilamlarında "kabule göre de" veya "kaldı ki" gibi söz dizinleriyle başlayan, bozma sebebine göre inceleme sırası gelmemekle birlikte sadece mahkemenin hükmündeki hatanın varlığına işaret eden, hükmü o yönden eleştiren, mahkemenin aynı hataya düşmemesi için ona bir tavsiye ve yol gösterme amacına yönelik bulunan ifade ve açıklamalar; usul hukuku anlamında, "bozma" niteliği taşımamaktadır [...]" YHGK., E. 2008/278 K. 2008/254 T. 19.03.2008; aynı yönde bkz. YHGK, E. 2025/4 K. 2025/412 T. 02.07.2025.

III. KABULE GÖRE BOZMANIN BAĞLAYICI OLUP OLMADIĞI HUSUSU

Bozmaya uyma kararının bağlayıcı olmasının temel amacı alt derece mahkemesinin bozmaya sebep olan hatayı tekrarlamamasıdır. Hâlbuki "kabule göre bozma" kapsamında yer verilen açıklamalar fikrî zenginliği olan ifadelerden oluşsa bile doğrudan veya dolaylı olarak bozma kararına yol açmamakta, sadece tavsiye niteliği taşımaktadır. Bu sebeple bozma kararı sonrası uyuşmazlık dosyası kendisine gönderilen alt derece mahkemesi, söz konusu açıklamalarla bağlı değildir:

"[...] Yerel Mahkeme kararına yönelik temyiz itirazının esasla ilgili kısmı dışında Dairece, mahkemenin kabulüne göndermede bulunarak kabule göre de başlığı altında yapılan bozma işin esası ile ilgili olmayıp tamamen bir eleştiri ve tavsiye niteliğindedir. O itibarla da bu nitelikteki bozmaya uyulmuş olması halinde, yukarıda açıklanan Yargıtay İnançları Birleştirme Kararı ve o doğrultudaki müteaddit Hukuk Genel Kurulu Kararlarında da vurgulandığı üzere ilgisi yönünden usuli kazanılmış hakkın doğduğunun kabulü mümkün değildir [...]" YHGK, E. 1994/804 K. 1995/167 T. 15.03.1995.

Bozma kararında yer alan bu nitelikteki değerlendirme ve tespitler, bozmanın gerekçesi niteliği taşımadığından, bunlara karşı direnme veya uyma kararı verilemez:

"[...] yerel mahkemece, bozma ilamında, "kabule göre" başlığı altında gösterilen nedenlere karşı da direnildiği belirtilmekte ise de, "kabule göre" başlığı altında yapılan bozma, tamamen eleştiri niteliğinde

1 *Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Mikail Bora Kaplan, Medenî Usûl Hukukunda Bozma Kararının Sonuçları, Ankara 2024.*

olup bozmada işaret edilen bu tür eleştirilere karşı direnilmesi mümkün olmadığından, bu yönün Hukuk Genel Kurulu'nca da incelenmesi olanaklı değildir […]" YHGK, E. 2006/747 K. 2006/750 T. 22.11.2006.

IV. KABULE GÖRE BOZMANIN İŞLEVİ

Bozma kararında yer alan bu nitelikteki değerlendirme ve tespitlerin alt derece mahkemesini bağlayan bir etkisinin olmamasına rağmen, Yargıtay tarafından neden bu tür ifadelerin kullanıldığı sorusu sorulabilir. Kanaatimce "kabule göre bozma", niteliğindeki ifadelerin bağlayıcı etkisi olmamakla birlikte, yargı uygulamasında tamamen göz ardı edilmemesi gerekir.

Yargıtay'ın bozma kararlarında yer verdiği bu açıklamalar, alt derece mahkemelerini yalnızca bozma sebebiyle sınırlı biçimde değil, aynı zamanda uyuşmazlığın diğer yönleri bakımından da uygulamalarını yeniden değerlendirmeye yöneltme amacını taşımaktadır. Tam da bu işlevi sebebiyle bozma kararında yer alan bu tür açıklamaların uygulamaya yön verme ve içtihat oluşumuna katkı sağlama bakımından hukukî önemi bulunmaktadır.

Yargıtay'ın "kabule göre bozma" niteliğindeki açıklamaları, özellikle yargı uygulamasında birliği sağlamak, alt derece mahkemelerine yol göstermek ve ileride doğabilecek benzer uyuşmazlıklarda hatalı uygulamaların önüne geçmek amacını taşır. Bu çerçevede Yargıtay, yalnızca mevcut uyuşmazlığın çözümüne ilişkin zorunlu hukukî değerlendirmelerle yetinmemekte, aynı zamanda yargılamanın ilerleyen aşamalarına ilişkin öngörülerde bulunarak alt derece mahkemesinin dikkat etmesi gereken hususları da ortaya koymaktadır.

"[…] Yargıtay Dairesinin, davanın gereksiz yere uzamasının önüne geçmek amacıyla bozma nedenine ilave olarak temyize konu karardaki diğer yanlışlıklara da işaret etmesi mümkündür ve Yargıtay Dairelerinin bu nitelikte kararları mevcuttur. Ne var ki, bu tür kararlarda hükmün hangi nedenle bozulduğu açıkça belirtildikten sonra kararın taşıdığı diğer hatalar, genellikle "kabule göre de" veya "kaldı ki" gibi söz dizinleriyle başlayan, dolayısıyla gerçek bozma ile çelişmeyen, bozmanın içerik ve kapsamı konusunda yanılgılara neden olmayacak nitelikteki ifadelerle ortaya konulmaktadır […]" YHGK., E. 2025/4 K. 2025/412 T. 02.07.2025.

Örneğin görevsizlik gibi usûlî nedenle bozulan bir kararda Yargıtay, davanın hukukî niteliğinin doğru belirlenmesi, talep sonucunun açıklığa kavuşturulması veya hâkimin davayı aydınlatma ödevi çerçevesinde eksik bırakılan hususların tamamlatılması gerektiğine yönelik değerlendirmelerde bulunarak müteakip yargılamada görevli mahkemeyi yönlendirebilir.

"[…] Mahkemece, davanın niteliği dikkate alınarak davaya Aile Mahkemesi sıfatıyla bakılması gerekirken; bu husus gözden kaçırılarak Asliye Hukuk Mahkemesi sıfatıyla yargılamaya devam edilip yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir. Kabule göre de, dava dilekçesinin içeriği ve yargılama aşamasındaki beyanlardan davacının isteğinin hangi malvarlığına ilişkin olduğu açık değildir. Dava dilekçesinde başka bir dosyadan söz edilmesi üzerine, adı geçen dosyadaki talebin istendiği kabul edilerek bu yönde bir karar verilemez. Bu halde 6100 sayılı HMK'nun 31. maddesinde düzenlenen hakimin davayı aydınlatma görevi kapsamında davacıdan talebi açıklattırılarak sonucuna göre bir karar vermek gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması da doğru olmamıştır […]" Yarg. 8. HD., E. 2015/123 K. 2015/5879 T. 12.03.2015.

Yargıtay'ın bu yaklaşımı, yargılamanın makûl sürede sonuçlandırılması ve usûl ekonomisinin sağlanması bakımından işlevsel bir rol üstlenmektedir.

Bu tür açıklamalar, alt derece mahkemesi bakımından bağlayıcı değildir. Zira bu değerlendirmeler, bozma kararının zorunlu ve belirleyici gerekçeleri arasında yer almamaktadır. Ancak alt derece mahkemesinin bu değerlendirmeleri tamamen göz ardı etmesi yargılamanın etkinliği bakımından istenmeyen sonuçlar doğurabilir. Bu sebeple dosyayı yeniden ele alan mahkeme, Yargıtay'ın kabule göre işaret ettiği hususlardan ayrılmayı tercih ettiğinde bu ayrılığı açık, denetlenebilir ve gerekçeli bir şekilde ortaya koymalıdır. Daha açık bir deyişle "kabule göre bozma" adı altında yapılan değerlendirmelerin gerekçesiz bir şekilde alt derece mahkemesince dikkate alınmaması mümkün olmamalıdır. Aksi hâlde söz konusu değerlendirmelerin ilerleyen aşamada temyiz incelemesine konu edilmesi ve bozma sebebi olarak ileri sürülmesi mümkündür. Bu durum ise yargılamanın gereksiz yere uzamasına, taraflar açısından ek masraf ve zaman kaybına yol açabilir ve nihayetinde usûl ekonomisi ilkesinin zedelenmesine neden olabilir.

SONUÇ

"Kabule göre bozma" olarak adlandırılan açıklamalar, Yargıtay'ın bozma kararlarında aslî bozma gerekçesine ek olarak yer verdiği, ancak doğrudan bozma sonucunu doğurmayan talî nitelikteki değerlendirmeleridir. Bu sebeple söz konusu açıklamalar, bozma niteliği taşımayıp tavsiye mahiyetindedir. Nitekim müstakâr yargı uygulamasında da bu tür ifadelere karşı direnme veya uyma kararı verilemeyeceği kabul edilmektedir.

"Kabule göre bozma" kapsamında ortaya konulan görüşlerin yargı uygulaması bakımından tamamen etkisiz açıklamalar olarak değerlendirilmesi de isabetli değildir. Zira Yargıtay, bu yöntemle yalnızca somut uyuşmazlıktaki bozma sebebini göstermekle yetinmemektedir, aynı zamanda benzer uyuşmazlıklarda ortaya çıkabilecek hatalı uygulamaların önüne geçmeyi, alt derece mahkemelerine yol göstermeyi ve yargılamanın gereksiz yere uzamasını engellemeyi amaçlamaktadır. Bu yönüyle söz konusu açıklamalar, uygulamada içtihat birliğinin sağlanması ve usûl ekonomisinin gerçekleştirilmesi bakımından önemli bir işlev üstlenmektedir.

Alt derece mahkemesi, "kabule göre bozma" kapsamında yer verilen açıklamalarla hukukî anlamda bağlı olmasa da bu değerlendirmeler, herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin göz ardı edilmemelidir. Mahkemenin bu görüşlerden ayrılması hâlinde ayrılık sebeplerini açık, denetlenebilir ve gerekçeli şekilde ortaya koyması gerekir. Aksi hâlde aynı hususların yeniden temyiz incelemesine konu olmasına ve yargılamanın uzamasına sebep olabilir. ■

MAKEDONYA: GEÇMİŞLE BUGÜNÜN KUCAKLAŞTIĞI ÜLKE

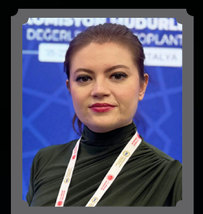

Merve İSTİL
İstanbul Adliyesi
Zabıt Katibi

"Üsküp ki Yıldırım Bayazıd Han diyârıdır
Evlâd-ı Fâtihân'a onun yadigârıdır..."

Taş Köprü

Yahya Kemal'in Kaybolan Şehir şiirinin bu satırları zihnimin derinlerinde yankılanırken, tatlı bir Makedonya ezgisi eşliğinde Makedonya semalarında süzülmek ve coğrafyayı tatlı hülyalarla anımsamak insanı dünyanın tüm hengamesinden sıyırmaya yetiyordu.

Hayat denen bu yol, insanlar için sayısız sürprizlerle doluydu. Bu sefer akademik vesilelerle Makedonya'ya ikinci defa gelmek hayatın bana güzel bir sürpriziydi. İlk olarak soğuk bir Kasım günü Üsküp'e gelmiştim. İlk geldiğimde daha kendimi evimde gibi hissettim. Sokaklarında konuşulan Türkçesi beni aldı sardı, sarmaladı. Balkan soğuğu yüzüme çarptıkça insanların sıcaklığı beni ısıttı. Türkiye'ye döndüğümde ise hala bir parçam Vardar'ın kıyılarında kalmıştı, hissediyordum. Bu defa tatlı bir Eylül akşamında Üsküp'le kavuştuk. Benim kalbimin minik yoncası olacak Üsküp.

Makedonya'nın etnik ve kültürel çeşitliliğini bildiğimden, ilk geldiğimde insanlarla iletişime geçecekken İngilizce'yi tercih ediyordum. Ancak Türkçeye sahip çıkılışı gördükçe bu defaki gelişimde canım Türkçeme sarıldım. Vardar'ın kıyısında oturdum, ben Vardar'ı dinledim, Vardar beni dinledi.

Üsküp milli kimlik inşa sürecinde yaptırılan devasa denilebilecek seviyede heykelleri ile dikkat çekiyor olsa da, ben Eski Türk Çarşısının sokaklarını arşınlamayı seviyorum. Adeta bir zaman tünelindeymişçesine, hem geçmişte hem şimdide hissettiren o büyülü yer. Asırlardır aynı taşların üzerinde yürüyen ayak sesleri, aynı kapıların önünde yankılanan selamlar, aynı havada asılı kalan kahve kokusu... İnsan buraya adım attığında sadece bir pazara değil, bir zaman yolculuğuna girer.

Dar sokaklardan geçerken eski dükkânların vitrinlerinde gümüş işlemeler, bakır kahve cezveleri, renk renk kumaşlar göz kırpar. Her bir esnafın yüzünde yılların emeği, sesinde Balkanların coşkusu vardır. Bir yanınızda taze pişmiş börek kokusu yükselir, diğer yanınızda demli çayın buğusu camlara vurur. Türkçe, Makedonca, Arnavutça ve daha nice dil birbirine karışır; ama hepsinin ortak bir melodisi vardır: "Biz buradayız."

Kalkandelen Alaca Camii

Türk Çarşısı sadece bir alışveriş yeri değil, ruhu olan bir mekândır. Orada gezerken tarihin, kültürün ve dostluğun bir arada yaşadığını hissedersiniz. Her köşe başında geçmişle bugün sarmaş dolaş olur. Belki de çarşının en güzel yanı budur: İnsanlara sadece eşya değil, bir aidiyet, bir hatıra, bir sıcaklık sunması.

Üsküp'ün sakin ama kendi içinde tempolu hayatında, şehir gürültüsünden uzakta Matka Kanyonu karşılar sizi. Burası, adeta suyun, kayaların ve gökyüzünün sessiz bir senfonisidir. Tekneyle gölde süzülürken, suyun üzerinde güneşin kırdığı ışıklarla dans eden dalgaları izlemek, tam da bu anda insana zamanın durduğunu hissettirir. Kanyonun yamaçlarında saklı manastırlar, eski taş yollar ve ağaçların arasına gizlenmiş patikalar keşfetmeye davet eder. Her adımda doğanın gücü ve sakinliğiyle karşılaşır, insanın kalbi yavaş yavaş bu dinginliğe eşlik eder. Kuşların sesi, suyun hafif çarpışı, rüzgârın ağaç yapraklarında çıkardığı hışırtı... Bunların hepsi kanyona özgü bir melodi oluşturur; dinledikçe ruhunuz hafifler, şehir hayatının ağırlığı yavaş yavaş çözülür.

Rota yavaşça Kalkandelen yani Tetovo'ya dönünce buranın kalbinde yükselen Alaca Camii, sessizce ihtişamıyla sizleri karşılamaktadır. Alaca Camii yalnızca bir ibadet yeri değil, aynı zamanda yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşan bir tarih mirasıdır. 15. Yüzyılda Osmanlı döneminde, Kalkandelen'de yaşayan iki kız kardeşin desteğiyle yaptırılan bu camii, ince işlemeleriyle dikkat çekmektedir. Taş ve ahşabın ustaca birleşimiyle inşa edilen yapı, sadece sağlamlığıyla değil, estetik detaylarıyla da büyüler.

Bu duraktan sonra yol ve araçta çalan müzikler biraz değişmeye başlar. Bilhassa müziklerde İttihat ezgileri hissedilmeye başlanır. İşte tam o sırada dağlı yolların ardından Resne kasabasında Resneli Niyazi Bey'in sarayı yalnız ve vakur bir şekilde sizi beklemektedir. Ziyarete kapalı olsa da, Resneli Niyazi Bey'in sarayı, geçmişin sessiz tanığı gibi durur; taş duvarlarıyla biz-

Kalkandelen Alaca Cami

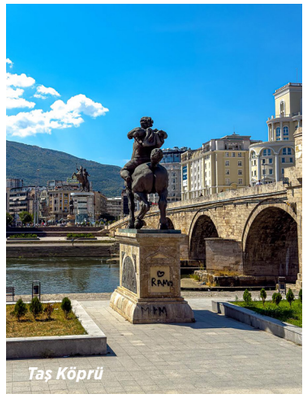
Taş Köprü

Ohrid

lere bir dönemin öyküsünü fısıldar. Sarayın önünde durup etrafı izlerken, kasabanın taş sokakları ve etrafındaki yeşil tepelerle bütünleşen bu yapı, hem görkemli hem de hüzünlü bir yalnızlığı taşır.

Yol daha sonra sizi alır götürür ve kendinizi Manastır Askerî İdadisini seyredururken bulursunuz. Binaya doğru adım attıkça tarifsiz bir heyecan kaplar benliğinizi. Burası yalnızca bir okul değildir. Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlik yıllarında eğitim aldığı, fikirlerinin filizlendiği, disiplin ve çalışkanlığın bir hayat biçimine dönüştüğü bir mekândır. Binanın taş duvarları ve yüksek tavanları hâlâ o yılların izlerini taşır. Binaya doğru adım attıkça, avlusunda dolandıkça Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlik yıllarına tanıklık eden, onun hayallerini ve azmini büyüten bu mekanda adeta genç Mustafa'nın ayak seslerini duyar gibi olursunuz.

Bugün, idadinin bir bölümü müze olarak düzenlenmiş ve Atatürk'e ayrılmış özel bir bölüm bulunmaktadır. Aklınızda oldukça büyük bir yer canlanmasın. Bu bölümde Atatürk'e dair çeşitli fotoğraflar, kişisel eşyalar sergilenmektedir. Müze, sadece bir tarih mekânı değil; ziyaretçisine geçmişle bağ kurma, bir zamanlar burada yürüyen genç bir insanın geleceğe dair hayallerini hissetme imkânı sunar. Koridorlarda ilerlerken, zamanın nasıl bir köprü kurduğunu ve genç bir öğrencinin azmiyle bir milletin kaderinin nasıl şekillendiğini derinden hissedersiniz. Bu müze bana sadece tarihi hatırlatmadı; aynı zamanda büyük hayallerin küçük adımlarla başladığını da hissettirdi. Ve sonra meydana bakarak insan geçmişe dalıyor... "Manastır'ın ortasında var bir havuz, cânım havuz..."

Yol sizi yemyeşil ağaçlı dağ yollarının ardından bambaşka bir dünyaya götürmektedir. Kendisi de adeta bir inci olan Ohrid (Ohri), sokaklarına ilk adımınızı attığınızda gölün serin esintisi yüzünüze çarpar, taş evlerin beyaz duvarları, ahşap cumbalar sizi zamanın ötesine taşımaktadır. Arnavut kaldırımlı dar sokaklarda yürürken, her köşe başında karşınıza çıkan kilise ve manastırlar, buranın bir ruhu olduğunu da fısıldamaktadır. Ohri Gölü kıyısında güneşin akislerini suda izlemek tarifsiz bir histir. Hele ki, Aziz Yuhanna Kilisesinin bulunduğu bölgeden ve Aziz Panteleymon Kilisesinin bulunduğu tepeden Ohri Gölünde günbatımını izlemek, belki de yeryüzündeki en güzel manzaralardan biridir. Su, gökyüzünün bütün renklerini içine çekerken insanın kalbi de o dinginlikte yıkanır. Belki de bu yüzden Ohri, sadece güzelliğiyle değil, huzuruyla da hatırlanmaktadır.

Ohri, yalnızca taş sokakları ve huzuruyla değil, UNESCO'nun gözetimindeki bir miras şehri olarak da dünyaya kapılarını açmaktadır. 1979 yılından beri Ohri Gölü doğanın eşsiz şekliyle koruma altında, 1980'den itibaren de şehir merkezi kültürel zenginlikleriyle bu yapılardan biri olarak UNESCO Dünya Mirası'nın bir parçası.

Makedonya'da yol aldıkça her şehir, her kasaba insana ayrı bir hikâye anlatır. Üsküp'ün Türk Çarşısı'nda yankılanan ayak sesleri, Kalkandelen'in renklerle bezeli Alaca Camii, Resne'de vakur bir şekilde duran Niyazi Bey'in sarayı, Manastır'da genç Mustafa'nın adımlarının izleri ve Ohri'nin göl kıyısındaki huzuru... Hepsi, geçmişle bugünün el ele verdiği bir yolculuğun duraklarıdır. Bu topraklarda dolaşırken yalnızca bir seyahat yapmazsınız; tarihin, kültürün ve insan ruhunun katmanları arasında derin bir yolculuğa çıkarsınız. Belki de Makedonya'nın asıl büyüsü budur: sizi hem geçmişin ağırlığıyla hem de bugünün dinginliğiyle aynı anda kucaklaması. Belki de bu yolculuğun bana öğrettiği en kıymetli şey, mekânların sadece taş ve sudan ibaret olmadığıdır; insanın kalbinde bıraktığı izlerle bir şehri yaşatmaya devam etmesidir. Makedonya da benim kalbimde böyle bir yer oldu. Son olarak Yahya Kemal'in yine aynı şiirinin son satırlarıyla cümlelerimizi tamamlayalım: "Kalbimde bir hayâli kalıp kaybolan şehir!

Ayrılmanın bıraktığı hicran derindedir!

Çok sürse ayrılık, aradan geçse çok sene,

Biz sende olmasak bile, sen bizdesin gene." ■

ŞEHADETİNİN 11. YILINDA ŞEHİT CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ ANILDI

İstanbul Adalet Sarayı'nda görevi başında hain terör örgütü tarafından Şehit edilen Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ, şehadetinin 11. yıl dönümünde Adalet Bakanımız Sayın Akın GÜRLEK'in teşrifleriyle adliyemizde düzenlenen geniş katılımlı ve vakur bir törenle anıldı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'in ev sahipliğinde gerçekleştirilen tören, Yargı Camiasını, Devlet Protokolünü ve Adliye personelini bir araya getirdi. Anma programına; Şehidimizin babası Sayın Hakkı KİRAZ, Adalet Bakanımız Sayın Akın GÜRLEK, İstanbul Valisi Sayın Davut GÜL, HSK Başkanvekili Sayın Fuzuli AYDOĞDU, HSK 1. Daire Başkanı Sayın Turan KULOĞLU, HSK Üyeleri Sayın Prof. Dr. Çetin ARSLAN ve Sayın Hakan YÜKSEL, Adalet Bakan Yardımcıları Sayın Can TUNCAY ve Sayın Sedat AYYILDIZ katıldı. Ayrıca İstanbul Protokolünün saygıdeğer mensupları, İstanbul Adli ve İdari Yargı Başkanları, Cumhuriyet Başsavcıları, Adalet Komisyonu Başkanları, Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hakimler, Cumhuriyet Savcıları, İstanbul 2 No'lu Baro Başkanı, Baroların Yönetim Kurulu Üyeleri, Avukatlar, Adliye personeli ve çok sayıda basın mensubu da törende hazır bulundu.

Adalet Bakanımız Sayın Akın GÜRLEK anma töreninde gerçekleştirdiği konuşmasında :

"Kıymetli Başsavcım, Komisyon Başkanım, Sayın Valim, Değerli Meslektaşlarım, Çok Kıymetli Şehidimizin babası Hakkı Amcam, Adalet Teşkilatımızın değerli mensupları, kıymetli misafirler.

Bugün burada yalnızca bir meslektaşımızı anmak için değil, adaletin onurunu, hukukun vakarını ve devletin sarsılmaz iradesini bir kez daha hatırlatmak için toplanmış bulunmaktayız. Merhum Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ bundan on bir yıl önce görevinin başında adaletin tecellisi için mücadele ederken hain terör saldırısı sonucunda şehit olmuştur.

O gün sıkılan kurşunlar yalnızca Şehidimiz Mehmet Selim KİRAZ'a yönelmemiştir, o kurşunlar Adalete sıkılmıştır, Hukuka sıkılmıştır, Türk Yargısına sıkılmıştır.

Milletimizin vicdanı, demokratik hukuk devletimizin en temel sütunlarından biri olan yargımız hedef alınmıştır. Ancak bilinmelidir ki Adalet Teşkilatı hiçbir zaman korkuya teslim olmamış, hiçbir zaman geri adım atmamıştır.

Çünkü bizler Adaletin yalnızca bir görev değil, aynı zamanda kutsal bir emanet olduğunun farkındayız. Mehmet Selim KİRAZ bu emaneti canı pahasına taşımış, hakikatten, hukuktan ve vicdandan bir an olsun ayrılmamıştır. Onun duruşu bugün de adalet teşkilatımızın ortak vicdanına yansımıştır.

Adalet Teşkilatımızın vicdanı susmaz, Adalet Teşkilatımız eğilmez ve Adalet Teşkilatımız hiçbir tehdide boyun eğmez.

Şunu açıkça ifade etmek isterim: Adları, hedefleri, eylemleri ne olursa olsun bütün terör örgütleri lanetlidir. Merhum Şehidimize kastedenleri, bu alçak eylem emrini verenleri ve terörü bir yöntem olarak benimseyen tüm yapıları şiddetle lanetliyoruz.

Çünkü terör örgütü insanlığa düşmandır. İnsanlığa karşı suç işleyen, kan ve korku üzerinden varlık göstermeye çalışan vahşi yapılardır. Ancak tarih bize şunu açıkça göstermiştir: Terörle hiçbir hedefe ulaşılamamıştır, bundan sonra da ulaşılamayacaktır. Tasavvurlarını kanla inşa etmeye çalışanlar her zaman hüsranla karşılaşmışlardır.

Çağlayan Adliyesi başta olmak üzere Yargı Kurumlarını hedef alan hiçbir saldırı amacına ulaşamayacaktır. Devletimizin adalet eli bu tehditler karşısında asla geri çekilmeyecektir. Devlet vakarını en zor zamanlarda gösterir.

Bizler de bugün Şehidimizin aziz hatırası önünde aynı vakar ve kararlılıkta; bir kez daha ifade ediyoruz. Bu millete diz çöktürmek isteyen yapılar karşısında, asla

geri adım atmayan bir devlet vardır. Kaynağı, türü, hedefi ne olursa olsun teröre karşı mücadelemiz hukuk içinde ve hukukla kalarak, azim ve kararlılıkla terör sona erene kadar devam edecektir.

Çünkü bizler asırlardır bu topraklarda adaletle hükmetmiş bir medeniyetin mirasçılarıyız; ve bu mirası korumak hepimizin ortak sorumluluğudur.

Bu vesileyle başta Şehit Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ olmak üzere adalet yolunda görev yaparken şehadete yürüyen tüm Yargı Mensuplarımızı ve vatan uğruna can veren aziz Şehitlerimizi rahmet, minnet ve duayla anıyorum.

Ruhu şad olsun, makamı ali olsun." dedi.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcımız
Sayın Fatih DÖNMEZ konuşmasında :

"Aziz şehidimizin Babası Sayın Hakkı KİRAZ ve değerli aile fertleri, Sayın Adalet Bakanım, Sayın Valim, Sayın Bakan Yardımcılarım, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkan Vekilim, Daire Başkanım ve değerli Üyelerim, Sayın Adalet Komisyonu Başkanım ve Üyem, İstanbul protokolünün kıymetli mensupları, İstanbul Adli ve İdari Yargı Başkanları, Cumhuriyet Başsavcılarım, Adalet Komisyonu Başkanlarım, Hâkim ve Savcılarım, Sayın İstanbul İki No'lu Baro Başkanım, Baroların Yönetim Kurulu Üyeleri ve Avukatları, Saygıdeğer Adliye personellerimiz ve kıymetli basın mensupları.

Bugün burada, görevini büyük bir onur ve sorumluluk bilinciyle yerine getirirken hain bir saldırı sonucu Şehit edilen Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ'ı, vefatının 11. yıl dönümünde rahmet, minnet ve saygıyla anmak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bugün sadece yas tutmak için değil; bir duruşu tazelemek, bir yemini yinelemek ve bu değerlere olan bağlılığımızı bir kez daha ortaya koymak için buradayız.

Bundan tam 11 yıl önce, 31 Mart 2015 günü İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ, bu binada görevinin başında iken menfur bir terör saldırısında Şehit edilmiştir. Bu hain saldırı yalnızca bir Cumhuriyet Savcımızı değil, doğrudan bağımsız Türk Yargısı ve hukukun üstünlüğünü hedef almıştır. Ancak, hainlerin alçakça saldırısı, ne Şehidimizin onurlu mücadelesini ne de bizim adalete olan inancımızı sarsabilmiştir. Aksine mücadelemizi daha da güçlendirmiştir.

Şehit Savcımız Mehmet Selim KİRAZ, adaletin tecellisi için ömrünü adamış, hukukun üstünlüğüne yürekten inanmış, görevini tarafsızlık ve cesaretle yerine getirmiş örnek bir devlet insanıydı. Mehmet Selim KİRAZ yalnızca bir hukukçu ya da Cumhuriyet Savcısı değil; dürüst, çalışkan, sevgi dolu bir insandı. Cesur duruşu ve tavizsiz adalet anlayışıyla hem meslektaşlarına hem de genç hukukçulara örnek ve yol gösterici oldu. Onun şahsında, adaletin temsilcilerine yönelen her türlü saldırının, aslında milletimizin ortak vicdanına, hukuk düzenimize ve devletimizin temel değerlerine yapılmış bir saldırı olduğunu bir kez daha hatırlıyoruz.

11 yıl önce yaşanan bu menfur olay bizlere adalet yolunun ne kadar kutsal, ancak bir o kadar da fedakârlık gerektiren bir yol olduğunu göstermiştir. Şehidimiz, görev başında, millet adına adalet dağıtırken canını feda etmiş; ardında onurlu bir miras, sarsılmaz bir duruş ve unutulmayacak bir hatıra bırakmıştır.

Bizlere düşen en büyük sorumluluk, onun aziz hatırasını yaşatmak, emaneti olan adalet idealine sahip çıkmak ve hukukun üstünlüğünden asla taviz vermemektir. Her birimiz, görevimizi icra ederken onun cesaretini, kararlılığını ve adalet anlayışını kendimize rehber edinmeliyiz.

Şunu özellikle vurgulamak isterim ki; Adalet Teşkilatı olarak bizler, her türlü tehdit ve saldırı karşısında dimdik durmaya, hukuku savunmaya ve milletimizin bize emanet ettiği görevi layıkıyla yerine getirmeye devam edeceğiz. Terör, ne kadar kalleş, ne kadar karanlık olursa olsun, hukuktan aldığımız güç ve adalete olan sarsılmaz inancımız karşısında diz çökmeye mahkûmdur. Bizler buradayız, her birimiz birer Mehmet Selim KİRAZ olarak bu adliyedeyiz ve adaletten taviz vermeksizin görevimizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Hakkı Amcam ve Saadet Teyzemin ellerinden saygıyla öpüyorum. Yıllar boyunca sergiledikleri vakur duruş karşısında, her seferinde aynı derin saygıyı duyuyoruz. Acıları bizim acımızdır. Mehmet Selim KİRAZ'ın bize emanet ettiği bu kıymetli aileyi hiçbir zaman yalnız bırakmadık, bırakmayacağız.

Bu vesileyle, Şehit Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ başta olmak üzere, vatanı, milleti ve adalet uğruna hayatlarını feda eden tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor; ailelerine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Ruhları şad, mekânları cennet olsun." dedi.

Şehidimizin Babası Sayın Hakkı KİRAZ anma töreninde :

"Sayın Başsavcım buyurduğunuz gibi on bir yıl önce bu günü yine böyle hep beraber ama başka bir şekilde yaşamıştık. Fakat inanın o günden bugüne kadar hiçbir zaman için ruhen ben Selim KİRAZ'I, oğlumu kendimden bir an bile ayrı görmemişim ve evimizde de halen yaşıyor. Yani bizim yanımızda manen yaşıyor. Ama bugün çok farklı bir manzarayla karşılaştık. Allah hepinizden razı olsun. Bakıyorum beraber oldukları arkadaşları burada Sayın Başkanım. Beraber götürdüğümüz çiçeği burnundayken teslim ettiğimiz yine Kurul Başkanımız burada, o gün de beraberlerdi.

Bugün sizleri böyle hep burada görünce inanın artık ben yalnız olmadığımı daha da fazla hissediyorum ve Selim'i her an için yanımda görüyorum. Allah bu millete, bu devlete zeval vermesin.

Rabbim bu millete zarar vermek isteyenlere de fırsat vermesin. Ben hepinizi en kalbi duygularımla selamlıyorum. Hürmetlerimi, muhabbetlerimi sunuyorum.

Bu vesileyle bu vatan uğruna fedai can etmiş bütün Şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Gazilerimize sağlık, irtihal edenlere de rahmet, mahfiret diliyorum, ailelerine de sabrı cemil diliyorum.

Saygıdeğer Protokol mensupları buralara kadar buyuruyorsunuz, bizi onurlandırıyorsunuz. Her birinize tekrar tekrar saygı ve muhabbetlerimi sunuyorum.

Allah hepinizden razı olsun. Sağ olun, var olun. Allah'a emanet olun." dedi.

Makam Odası, Kabristan Ziyareti ve Mevlit Programı Düzenlendi

Atrium alanında gerçekleştirilen hitapların ardından Adalet Bakanımız Sayın Akın GÜRLEK, Şehidimizin babası Sayın Hakkı KİRAZ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve beraberindeki heyet, Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın aziz hatırasının yaşatıldığı makam odasını ziyaret etti. Anma programı, merhum Şehidimizin kabri başında gerçekleştirilen kabristan ziyareti ve ardından İstanbul Adalet Sarayı Mescidinde ruhuna ithafen okutulan mevlit programı ile sona erdi. ■

İstanbul Adliyeleri Çalışanlarına
Anlaşmalı Olarak Hizmet Vermekteyiz

7/24
HİZMETİNİZDEYİZ

0212 314 14 14
www.turkiyehastanesi.com

İFTAR

ADALET BAKANIMIZ SAYIN AKIN GÜRLEK'İN TEŞRİFLERİYLE İFTAR PROGRAMI DÜZENLENDİ

Ramazan ayı dolayısıyla Adalet Bakanı Sayın Akın GÜRLEK'in teşrifleriyle, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'in ev sahipliğinde bir iftar programı düzenlendi. İftar programına Adalet Bakan Yardımcıları Sayın Can TUNCAY, Sayın Burak CEYHAN, Sayın Abdullah AYDOĞDU ve Sayın Sedat AYYILDIZ, Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Daire Başkanı Sayın Turan KULOĞLU, HSK Üyeleri Sayın Prof. Dr. Çetin ARSLAN, Sayın Bülent KÜFÜDÜR, Sayın Cengiz AYDEMİR ve Sayın Havvanur YURTSEVER, HSK Genel Sekreteri Sayın Ahmet UĞUZ, Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın babası Sayın Hakkı KİRAZ ile İstanbul Yargı Teşkilatının değerli Başkanları, Cumhuriyet Başsavcıları, Adalet Komisyonu Başkanları, Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hakimler ve Cumhuriyet Savcıları katıldı.

Programda ilk olarak konuşan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, konuşmasında şu ifadelere yer verdi:

"Sayın Bakanım,
Sayın Bakan Yardımcılarım,
Sayın Vali Yardımcım,
Sayın Hakimler ve Savcılar Kurulu Üyelerim,
Sayın Hakimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterim ve Genel Sekreter Yardımcılarım,
Sayın Cumhuriyet Başsavcılarımız,
Sayın Adalet Komisyonu Başkanlarımız,
Sayın Hakim ve Cumhuriyet Savcılarımız,
Kıymetli Misafirler,

Mübarek Ramazan ayının manevi ikliminde aynı sofranın etrafında bir araya gelmenin huzurunu ve bereketini yaşıyoruz. Bu anlamlı iftar programımıza teşrif ederek bizleri onurlandıran başta Sayın Bakanımız olmak üzere tüm misafirlerimize hoş geldiniz diyor, katılımlarınız için teşekkür ediyorum. Sizlerin katılımları bizler için büyük bir değer ve moral kaynağıdır. Tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış, köklü devlet ve adalet geleneğimizin önemli merkezlerinden biri olan İstanbul'da böyle anlamlı bir buluşmada sizleri ağırlamaktan ayrıca memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek isterim.

İstanbul gibi kadim bir şehrin sorumluluğunu omuzlarımızda taşırken hukukun üstünlüğü ilkesinden asla taviz vermeden tarafsızlık ve bağımsızlık içerisinde görev yapmaya gayret ediyoruz. Her bir Cumhuriyet Savcımız, her bir Hakimimiz, her bir personelimiz insan onurunu temel hak ve özgürlüklere saygılı bir anlayışla milletimize hizmet etmektedir.

Bu mübarek ayın bizlere hatırlattığı en önemli hakikatlerden biri de birlik ve beraberliktir. Farklı düşüncelere, farklı hayatlara sahip olabiliriz. Ancak adalet paydasında buluştuğumuzda güçlü bir toplum oluruz. Bizlere düşen görev hukuka olan güveni daha da pekiştirmek, adalet hizmetlerini daha etkin, daha hızlı ve daha erişilebilir kılmaktır.

Bu vesileyle başta Şehit Cumhuriyet Savcılarımız ve Adalet Teşkilatımızın fedakar mensupları olmak üzere görevini büyük bir özveriyle sürdüren tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Adaletin tecellisi için gösterdikleri gayret her türlü takdirin üzerindedir. Sözlerime son verirken Ramazan ayının ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa barış, huzur ve kardeşlik getirmesini temenni ediyor, yaklaşan Kadir Gecesi ve Ramazan Bayramı'nın hayırlara vesile olmasını diliyorum. İftar soframıza teşrif eden Sayın Bakanımıza ve kıymetli misafirlerimize bir kez daha teşekkür ediyor, hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Hayırlı iftarlar diliyorum." dedi.

Adalet Bakanı Sayın Akın GÜRLEK ise şunları söyledi:

"Sayın HSK Birinci Daire Başkanım,
HSK Üyelerim,
Sayın Vali Yardımcım,
Kıymetli Başsavcım, Komisyon Başkanlarım,
Şehit Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ'ın çok kıymetli babası Hakkı KİRAZ,
Değerli meslektaşlarım, mesai arkadaşlarım,
Adalet teşkilatımızın mensupları,
Sizleri en kalbi duygularımla saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Ramazan ayının rahmetini, bereketini ve kardeş iklimini paylaştığımız bu güzel iftar sofrasında sizlerle bir arada bulunmaktan dolayı büyük memnuniyet duydum; öncelikle bunu ifade etmek istiyorum.

Bugün İstanbul'da benim için ayrı bir anlam taşıyan bir mekanda sizlerle bir aradayım. Bu büyük Adalet Teşkilatının bir mensubu olarak İstanbul Adliyesinde görev yapmış bir meslektaşınızım. Bu koridorda sabahın erken saatlerinden gece yarılarına kadar süren emeğe, dosyaların arkasındaki insan hikayelerine bizzat şahidim.

İstanbul, Avrupa'nın ve Türkiye'nin en büyük adliyelerini bünyesinde bulundurmasının yanında ülkemizin hukuk hafızasının en kuvvetli merkezlerinden biridir. Bu çatı altında verilen her karar milletimizin adalete olan güveninin teminatıdır. Ben de geçmişte İstanbul Adliyesi'nin bir mensubu olarak görev yapmış bir kardeşiniz olarak şunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Sizlerin emeği, vicdanı ve kararlılığı sayesinde bu büyük Adalet Teşkilatı hukuk devletimizin en sağlam temellerinden birini oluşturmaktadır. Adalet Teşkilatı omuzlarında bugünün olduğu kadar tarihin ve geleceğimizin de yükünü taşımaktadır. Bizim için en büyük güç Adalet Teşkilatınızın birikimi, emeği ve vicdanıdır.

Sizlerin özverili çalışmaları sayesinde bu hukuk devleti ilkesini daha da güçlendiren bir yargı sistemini inşallah inşa etmeye devam edeceğiz. Bu vesileyle gece gündüz demeden görev yapan tüm Hakim ve Cumhuriyet Savcılarımıza, adalet personelimize, Yargı Teşkilatımızın her bir mensubuna gönülden teşekkür etmek istiyorum.

Adalet devletin en sağlam dayanağıdır; topluma güven veren ve onu ayakta tutan en temel değeridir. Bizim medeniyetimizin tasavvurunda devletin temeli adalettir. Tarih boyunca kurduğumuz her devletin arkasında hakkaniyet, vicdan ve adalet duygusunun rehberi olmuştur.

Bizim geleneğimizde adalet yalnızca bir yönetim değil, aynı zamanda toplumun düzeninin, huzurun ve birlikte yaşama iradesinin en güçlü teminatıdır. Toplum adalete yalnızca sonuçlarına bakarak güven duymaz. İnsanlar sürecin de adil olduğuna inandıklarında adalet duygusu gerçek anlamını bulur.

Bu nedenle bizim için en önemli meselelerden biri milletimizin adalete olan güveninin her geçen gün artmasını sağlamaktır. Adalet Bakanlığı olarak yürüttüğümüz reformların temel amacı da tam olarak budur. Adaletin gecikmediği, hak arama yollarının güçlendiği, yargıya duyulan güvenin günden güne arttığı bir sistemi inşallah inşa edeceğiz.

Bizim hedefimiz daha hızlı işleyen, daha öngörülebilir ve daha güven veren bir adalet sistemidir. Çünkü geciken adalet yalnızca dava dosyasını değil aynı zamanda toplumun umutlarını da yormaktadır. Bizim görevimiz ise Hakim ve Cumhuriyet Savcısı olarak, Adalet Teşkilatı olarak, adaletin zamanında tecelli ettiği, herkesin hakkına güvenle ulaşabildiği, hukuka güvenin daha da güçlendiği bir sistemi kararlılıkla inşa etmektir.

Bu hedef doğrultusunda Adalet Teşkilatımızın her bir mensubunun emeği ve sorumluluk bilinci en büyük gücümüzdür. Dün, milletimizin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin en güzel ifadesi olan ve tarihimiz açısından büyük bir öneme sahip bir günün yıl dönümünü hep birlikte idrak ettik. 12 Mart 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen İstiklal Marşımız, milletimizin bağımsızlık iradesini ve ruhunu en güçlü şekilde dile getiren bir simge olarak sonsuza dek kalplerimizde yer almıştır.

Mehmet Akif'in dizelerinde hayat bulan o eşsiz ruh, milletimizin zorluklar karşısında dimdik duran vatan sevgisinin ve özgürlük tutkusunun ölümsüz bir nişanesidir. Bugün İstanbul'un kadim sokaklarının, boğazın eşsiz maviliğinin ortasında bu ruhu bir kez daha hissediyor, geçmişten geleceğe uzanan bir köprüde birlik ve beraberliğimizi pekiştiriyoruz. Akif'in dizelerinde sadece bağımsızlık yoktur; aynı zamanda adalet duygusu, haysiyet ve millet iradesi vardır. Çünkü bu millet tarih boyunca hakkı üstün tutan bir medeniyet kurmuştur.

Selçuklu'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan Cumhuriyete uzanan devlet geleneğimizde adalet, devletin her zaman en değerli ilkesi olmuştur; ve bizler bugün aynı sorumluluk bilincini taşıyan birer birey olarak, tarih boyunca adaletin ışığını taşıyan bu kadim şehirde hakkın ve hukukun savunucusu olarak yolumuza devam edeceğiz.

Kıymetli misafirler, adalet güçlü olursa devlet güçlü olur. Adalet güçlü olursa millet güçlü olur. Adalet güçlü olursa gelecek daha da güvenli olur. Bu vesileyle İstiklal Marşı'mızın şairi Mehmet Akif Ersoy'a, adalet mücadelemizin ilham kaynağı olan Şehit Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ'a ve görev sırasında hak ve adalet uğruna şehit olmuş tüm Yargı Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Onların aziz hatıraları ve fedakarlıkları bizlere adaleti koruma ve güçlendirme sorumluluğunu her zaman hatırlatacaktır. Ramazan ayının ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Allah'a emanet olun. Hayırlı akşamlar diliyorum." dedi.

Ramazan ayının maneviyatı yansıtan, birlik ve beraberliğimizi vurgulayan konuşmaların ardından hep beraber yapılan iftar ve sohbetin ardından program sona erdi. ■

VEDA

ADALET BAKAN YARDIMCILIĞINA ATANAN SAYIN CAN TUNCAY, SAYIN BURAK CEYHAN, SAYIN ABDULLAH AYDOĞDU VE SAYIN SEDAT AYYILDIZ'A VEDA TÖRENİ DÜZENLENDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilliği görevini yürütürken Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Adalet Bakan Yardımcılığına atanan Sayın Can TUNCAY ve Sayın Burak CEYHAN ile aynı Kararname ile Adalet Bakan Yardımcılığına atanan Sayın Abdullah AYDOĞDU ve Sayın Sedat AYYILDIZ için Adliyemizde bir veda töreni düzenlendi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ ile İstanbul Yargı Teşkilatının değerli Cumhuriyet Başsavcıları, Adalet Komisyonu Başkanları, Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hakimler ve Cumhuriyet Savcılarının katılımıyla gerçekleştirilen törende, İstanbul Adliyesinde görev yapan Sayın Can TUNCAY ve Sayın Burak CEYHAN'a yürüttükleri çalışmalardan dolayı teşekkür edilerek, atanan tüm Adalet Bakan Yardımcılarına yeni görevlerinde başarılar dilendi ve çiçek takdim edildi. ■

KARŞILAMA

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ GÖREVE BAŞLADI

Hakimler ve Savcılar Kurulu Kararnamesi ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ göreve başladı. Adliyemiz protokol kapısında gerçekleştirilen karşılama törenine İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hakim ve Cumhuriyet Savcıları katıldı. Törende İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ'e çiçek takdim etti. ■

ZİYARET

ADALET BAKAN YARDIMCISI SAYIN CAN TUNCAY'DAN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ'E TEBRİK ZİYARETİ

Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Can TUNCAY, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ'i makamında ziyaret ederek yeni görevinde başarılar diledi. Samimi bir ortamda gerçekleşen görüşmenin ardından Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Can TUNCAY, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ'e hediye takdim etti. ■

ZİYARET

HSK ÜYELERİNDEN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ'E HAYIRLI OLSUN ZİYARETİ

Hakimler ve Savcılar Kurulu Üyeleri Sayın Alişan TİRYAKİ, Sayın Cengiz AYDEMİR ve Sayın Bülent KÜFÜDÜR'den oluşan heyet, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ'e hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.Yapılan samimi sohbet ve çekilen hatıra fotoğrafının ardından heyet adliyemizden ayrıldı. ■

ZİYARET

HSK BİRİNCİ DAİRE BAŞKANI SAYIN TURAN KULOĞLU'NDAN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ'E HAYIRLI OLSUN ZİYARETİ

Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Daire Başkanı Sayın Turan KULOĞLU, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ'e hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. Ziyaret anısına takdim edilen plaketin ardından Sayın Turan KULOĞLU, adliyemizden ayrıldı. ■

ZİYARET

İSTANBUL VALİSİ SAYIN DAVUT GÜL'DEN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ'E TEBRİK ZİYARETİ

İstanbul Valisi Sayın Davut GÜL, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ'i makamında ziyaret ederek yeni görevinde başarılar diledi. Ziyaret kapsamında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, günün anısına İstanbul Valisi Sayın Davut GÜL'e plaket takdim etti. ■

ZİYARET

İSTANBUL ANADOLU ADLİYESİNDEN İSTANBUL ADLİYESİNE ZİYARET

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Mehmet Beşir GÜVEN ile İstanbul Anadolu Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Dr. Mesut BİLEN'den oluşan heyet, İstanbul Adliyesini ziyaret etti. Misafir heyet, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR tarafından karşılandı. Ziyaret kapsamında heyet, Sayın Fatih DÖNMEZ'e yeni görevinde hayırlı olsun dileklerini iletti. Plaket takdimi ve samimi sohbetin ardından heyet, adliyemizden ayrıldı.■

ZİYARET

İSTANBUL BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİNDEN İSTANBUL ADLİYESİNE TEBRİK ZİYARETİ

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı Sayın Hazar Turan ALİM ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başsavcısı Sayın Metin SARIHAN, İstanbul Adliyesini ziyaret etti. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ' e hayırlı olsun ziyaretinde bulunan konuk heyet İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ'e yeni görevinde başarılar dileyerek plaket takdiminde bulundu. .■

ZİYARET

ADLİ TIP KURUMU BAŞKANI SAYIN DR. ÖĞR. ÜYESİ HIZIR ASLIYÜKSEK'TEN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISINA TEBRİK ZİYARETİ

Adli Tıp Kurumu Başkanı Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hızır ASLIYÜKSEK, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Fatih DÖNMEZ'e makamında tebrik ziyaretinde bulundu. Karşılıklı iyi dilek ve temennilerin paylaşıldığı nezaket ziyareti, gerçekleştirilen plaket takdiminin ardından sona erdi..■

ZİYARET

İSTANBUL TİCARET BORSASINDAN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN FATİH DÖNMEZ'E ZİYARET

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ali KOPUZ, Genel Sekreter Sayın İbrahim EROĞLU ve Genel Sekreter Yardımcısı Sayın İsmail ŞEN'den oluşan heyet, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ'i makamında ziyaret etti. ■

ZİYARET

YÜKSEK SEÇİM KURULU BAŞKANI SAYIN AHMET YENER'DEN İSTANBUL ADLİYESİNE ZİYARET

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Sayın Ahmet YENER, İstanbul Adliyesine ziyarette bulundu. Ziyaret kapsamında Sayın Ahmet YENER; İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR tarafından makamda ağırlandı. Karşılıklı iyi niyet temennilerinin iletildiği görüşme, günün anısına plaket takdim edilmesiyle sona erdi. ■

ZİYARET

HSK ÜYESİ PROF. DR. ÇETİN ARSLAN'DAN İSTANBUL ADLİYESİNE ZİYARET

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Üyesi Sayın Prof. Dr. Çetin ARSLAN, İstanbul Adliyesine bir ziyaret gerçekleştirdi. İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, HSK Üyesi Sayın Prof. Dr. Çetin ARSLAN'ı makamında ağırladı.Adli süreçler ve yargısal faaliyetler üzerine fikir alışverişinde bulunulan ziyaret, yapılan görüşmelerin ardından çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi. ■

ZİYARET

BİRİNCİ SINIFA AYRILAN HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARINA PLAKET TAKDİM EDİLDİ

Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından birinci sınıfa ayrılmasına karar verilen Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları için İstanbul Adalet Sarayında plaket töreni düzenlendi. Düzenlenen tören; İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Osman SAĞLAM, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ve İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ'ın katılımlarıyla gerçekleştirildi. Birinci sınıfa ayrılan Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarına tebrik dilekleri iletilerek plaketlerinin takdim edildiği program, günün anısına çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi. ■

VEDA

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCISI OLARAK ATANAN SAYIN AYKUT ÇELİK İÇİN VEDA TÖRENİ DÜZENLENDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken Hakimler ve Savcılar Kurulu Kararnamesi ile Ankara Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Aykut ÇELİK için Adliyemiz Protokol Kapısında veda töreni düzenlendi. Törene İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hakim ve Cumhuriyet Savcıları, basın mensupları ile adliye personeli katıldı. Törende konuşan Sayın Fatih DÖNMEZ, Sayın Aykut ÇELİK'e İstanbul Adliyesindeki görevi süresince yürüttüğü çalışmalardan dolayı teşekkür ederek yeni görevinde başarılar diledi. Plaket ve çiçek takdiminin ardından Sayın Aykut ÇELİK, Adliyemizden Ankara'daki yeni görevine uğurlandı. ■

ZİYARET

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI DOLAYISIYLA ZEKERİYAKÖY İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİ MAKAMDA AĞIRLANDI

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla Zekeriyaköy İlköğretim Okulu öğrencileri ve Öğretmenleri, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından makamda ağırlandı. Öğrencilerle yakından ilgilenen Başsavcımız, çocukların geleceğimizin teminatı olduğunu ifade ederek bayramlarını kutladı. Her yıl sürdürülen gelenek kapsamında makam koltuğunu sembolik olarak öğrencilere devreden Başsavcımız, ardından öğrencilere çeşitli hediyeler takdim etti. ■

VEDA TÖRENİ

HSK YAZ KARARNAMESİ KAPSAMINDA ATAMASI YAPILAN HAKİM VE CUMHURİYET SAVCILARI İÇİN VEDA TÖRENİ DÜZENLENDİ

Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun 2026 yılı Yaz Kararnamesi kapsamında İstanbul Adliyesinde görevliyken yeni görev yerlerine atamaları gerçekleşen Hakim ve Cumhuriyet Savcıları için bir veda töreni düzenlendi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri ile Hakim ve Cumhuriyet Savcılarının katılımıyla düzenlenen törende, atanan Hakim ve Cumhuriyet Savcılarına İstanbul Adliyesindeki görevleri süresince yürüttükleri çalışmalardan dolayı teşekkür edilerek yeni görev yerlerinde başarılar dilendi. Tören kapsamında Hakim ve Cumhuriyet Savcılarına plaketleri takdim edildi. ■

VEDA

MARDİN CUMHURİYET BAŞSAVCISI OLARAK ATANAN SAYIN HAKAN HANAY İÇİN VEDA TÖRENİ DÜZENLENDİ

Hakimler ve Savcılar Kurulunun yayınladığı 2026 Yaz Kararnamesi ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken Mardin Cumhuriyet Başsavcısı olarak atanan Sayın Hakan HANAY için Adliyemiz Protokol Kapısında veda töreni düzenlendi. Törene İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri katıldı. Törende, Sayın Hakan HANAY'a İstanbul Adliyesindeki görevi süresince yürüttüğü çalışmalardan dolayı teşekkür edilerek plaket ve çiçek takdim edildi. ■

UĞURLAMA

HSK GENEL SEKRETER YARDIMCILIĞINA ATANAN SAYIN ÖMER ÖRÜCÜ İÇİN UĞURLAMA PROGRAMI DÜZENLENDİ

İstanbul Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmakta iken Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) Genel Sekreter Yardımcılığı görevine atanan Sayın Ömer ÖRÜCÜ için adliyemizde uğurlama programı gerçekleştirildi. Düzenlenen programda, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından Sayın Ömer ÖRÜCÜ'ye bugüne kadar adliyemize vermiş olduğu hizmetlerden dolayı teşekkür edilerek plaket takdim edildi. Gerçekleştirilen plaket takdiminin ardından Sayın Ömer ÖRÜCÜ; İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR tarafından Adliyemiz A kapısından yeni görevine uğurlandı. ■

VEDA

BAKIRKÖY ADALET KOMİSYONU ÜYELİĞİNE ATANAN SAYIN PINAR ŞAFAK İÇİN VEDA TÖRENİ

İstanbul Ticaret Mahkemesi Başkanı iken Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararnamesi ile Bakırköy Adalet Komisyonu Üyeliğine atanan Sayın Pınar ŞAFAK için İstanbul Adalet Sarayı A Kapısında veda töreni düzenlendi. Gerçekleştirilen törende Sayın Pınar ŞAFAK'a İstanbul Adliyesine yapmış olduğu katkılardan dolayı teşekkür edilerek yeni görevinde başarı dilekleri iletildi. Uğurlama töreni, takdim edilen çiçek ve çekilen hatıra fotoğrafıyla sona erdi. ■

ZİYARET

POLİS HAFTASI DOLAYISIYLA İSTANBUL ADALET SARAYI POLİS MERKEZİ ZİYARET EDİLDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri Sayın Edip ŞAHİNER ve Sayın İbrahim BOZKURT ile birlikte, Polis Haftası dolayısıyla İstanbul Adalet Sarayı Polis Merkezini ziyaret etti. Görevli polis memurlarıyla bir araya gelen Sayın Fatih DÖNMEZ, Türk Polis Teşkilatının 181'inci kuruluş yıl dönümünü kutlayarak adliyemizin güvenliği için gösterdikleri özverili çalışmalardan dolayı kendilerine teşekkür etti. ■

BAYRAMLAŞMA

İSTANBUL ADALET SARAYINDA RAMAZAN BAYRAMI VESİLESİYLE BAYRAMLAŞMA TÖRENİ DÜZENLENDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ve İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ'ın ev sahipliğinde; Ramazan Bayramı vesilesiyle düzenlenen bayramlaşma törenine İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Cumhuriyet Savcıları, Hâkimler ve adliye personeli katılım sağladı. ■

ZİYARET

ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI KATILIMCILARINDAN İSTANBUL ADLİYESİNE ZİYARET

İnsan Hakları Hukuku Uluslararası Eğitim Programı kapsamında ülkemizde bulunan Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti heyetleri, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığını ziyaret etti. Programa konuşmacı olarak katılan ülke temsilcileri, gerçekleştirdikleri ziyarette İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ ile bir araya geldi. Görüşmenin sonunda Sayın Fatih DÖNMEZ, heyet üyelerine günün anısına plaket takdim etti. Çekilen hatıra fotoğrafının ardından heyetler adliyemizden ayrıldı. ■

ZİYARET

PAKİSTAN YARGI HEYETİ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Eğitim faaliyetleri nedeniyle İstanbul'da bulunan Pakistan Yargı Teşkilatı mensuplarından oluşan heyet, İstanbul Adliyesini ziyaret etti. Konuk heyet, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından makamında ağırlandı. ■

ZİYARET

BAKÜ BAŞSAVCI YARDIMCISI SAYIN MOBİL SAFİYEV'DEN İSTANBUL ADLİYESİNE ZİYARET

Bakü Başsavcı Yardımcısı Sayın Mobil SAFİYEV, İstanbul Adliyesine ziyarette bulundu. Gerçekleştirilen ziyaret kapsamında Sayın Mobil SAFİYEV, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından makamda ağırlandı. Karşılıklı iyi niyet temennilerinin iletildiği görüşme, günün anısına plaket takdim edilmesinin ardından sona erdi.■

EĞİTİM

MOĞOLİSTAN HÂKİMLERİNE YÖNELİK ULUSLARARASI EĞİTİM PROGRAMI İSTANBUL HÂKİMEVİNDE DÜZENLENDİ

Türkiye Adalet Akademisi tarafından Moğolistan Hakimlerine yönelik düzenlenen Uluslararası Eğitim Programı, İstanbul Hâkimevinde gerçekleştirildi. Programın açılışına katılan İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Abdurrahman ÜŞENMEZ, bir açılış konuşması gerçekleştirdi. ■

ZİYARET

ÇİN HALK CUMHURİYETİ YARGI HEYETİ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Hakimler ve Savcılar Kurulunun davetlisi olarak ülkemizde bulunan Çin Halk Cumhuriyeti Zhejiang Eyaleti Yüksek Halk Mahkemesi Başkan Yardımcısı Sayın Jiang Weiyu ve beraberindeki beş kişilik heyet, İstanbul Adliyesini ziyaret etti. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından makamda ağırlanan heyet, görüş alışverişi ve karşılıklı hediye takdiminin ardından adliyemizden ayrıldı. ■

ZİYARET

ADALET YÖNETİMİ VE İHTİSAS MAHKEMELERİ ULUSLARARASI EĞİTİM PROGRAMI İSTANBUL HAKİMEVİNDE DÜZENLENDİ

Türkiye Adalet Akademisi tarafından düzenlenen Adalet Yönetimi ve İhtisas Mahkemeleri Uluslararası Eğitim Programı, İstanbul Hakimevinde gerçekleştirildi. İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ ile Azerbaycan Hakimleri ve Türkiye Adalet Akademisi temsilcilerinin katılım sağladığı programın açılışında İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Abdurrahman ÜŞENMEZ, Türkiye Adalet Akademisi Dış İlişkiler ve Enformasyon Dairesi Başkanı Sayın Doç. Dr. Hasan Kadir YILMAZTEKİN ve Azerbaycan Hakim Seçki Komitesi Üyesi Sayın Zahid MAMMADOV birer açılış konuşması yaptı. ■

TOPLANTI

ŞEHİT MEHMET SELİM KİRAZ ANAOKULU MEZUNİYET TÖRENİ DÜZENLENDİ

İstanbul Adalet Sarayı hizmet binası içerisinde bulunan Şehit Mehmet Selim KİRAZ Anaokulu öğrencileri için mezuniyet töreni düzenlendi. Minik öğrenciler, anaokulu önünden başlayan kortejle adliye çevresinde bir bando turu gerçekleştirdi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Emre KARA ile Hakim ve Cumhuriyet Savcıları, adliye personeli ve velilerin katılımıyla Adliyemiz Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ Konferans Salonunda gerçekleştirilen törende, Okul Müdürü Sayın Aygül OCAK ve Şişli İlçe Milli Eğitim Müdürü Sayın Sevgi YÜCEL birer konuşma yaptı. Konuşmaların ardından minik öğrenciler hazırladıkları gösteriyi sergiledi.■

TOPLANTI

İSTANBUL ADALET SARAYINDA İCRA DAİRELERİ MÜDÜRLERİ İLE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

İstanbul Adalet Sarayında icra daireleri müdürleri ile soruşturma ve denetim süreçlerine ilişkin değerlendirme toplantısı; İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ve İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Murat YILDIZ'ın katılımlarıyla gerçekleştirildi. Toplantıda icra dairelerinin işleyişi, soruşturma ve denetim uygulamalarında dikkat edilmesi gereken hususlar ile mevzuat çerçevesinde yürütülen çalışmalar ele alındı. ■

TOPLANTI

ULUSLARARASI TEBLİGAT KONULU TOPLANTI İSTANBUL ADLİYESİNDE DÜZENLENDİ

Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen uluslararası tebligat konulu toplantı, İstanbul Adliyesinde gerçekleştirildi. İstanbul Adliyesinde görevli Hakim ve Cumhuriyet Savcılarının katılım sağladığı toplantıda; uluslararası tebligat süreçleri ile konuya ilişkin mevzuat değerlendirilerek, süreçlerde uygulama birliğinin sağlanması amaçlandı. ■

TOPLANTI

İSTANBUL ADLİYESİNDE "DOLANDIRICILIK SUÇLARI" MESLEK İÇİ EĞİTİM PROGRAMI DÜZENLENDİ

13 Şubat 2026 tarihinde Türkiye Adalet Akademisi tarafından İstanbul Adalet Sarayında "Dolandırıcılık Suçları Meslek İçi Eğitim Programı" gerçekleştirildi. İstanbul Adalet Sarayı Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ Konferans Salonunda düzenlenen programa, Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları katılım sağladı. Eğitim programı kapsamında; dolandırıcılık suçlarına ilişkin güncel mevzuat uygulamaları, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde karşılaşılan hukuki sorunlar ile bu sorunlara yönelik çözüm önerileri ele alındı. Uygulamada birliğin sağlanması ve mesleki bilgi paylaşımının artırılması amacıyla karşılıklı görüş alışverişinde bulunulan program, yapılan genel değerlendirmelerin ardından sona erdi. ■

ZİYARET

MOĞOLİSTAN YARGI HEYETİ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Adalet Akademisinin davetlisi olarak bir eğitim programı kapsamında İstanbul'da bulunan Moğolistan Yargı Teşkilatı mensuplarından oluşan heyet, İstanbul Adliyesini ziyaret etti. İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri Sayın Mehmet Ali KURT ve Sayın Ali ŞAFAK'ın eşlik ettiği heyet, Adliyemiz mahkeme salonları ile Adalet Müzesini gezdi. Gerçekleştirilen toplantılar ve görüş alışverişinin ardından heyet, adliyemizden ayrıldı. ■

ŞEHİT CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ 10. GELENEKSEL FUTBOL TURNUVASI TAMAMLANDI

İstanbul Adliyesi koordinasyonunda düzenlenen ve geleneksel hale gelen Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ 10. Geleneksel Futbol Turnuvası, 4 Kasım 2025 tarihinde başlayıp, Erok Spor Eyüp Tesislerinde yapılan final karşılaşması ile sona erdi.

Açılış Töreni ve İlk Maç

28 takımın katılımıyla gerçekleştirilen turnuvanın açılış maçında Küçükçekmece Adliyesi Personel Futbol Takımı ile İstanbul Anadolu Personel Futbol Takımı karşı karşıya geldi.

Kapanış Programı ve Final Karşılaşması

Turnuvanın kapanış töreni, İstanbul Adliyesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen bir kokteyl programı ile başladı. İstanbul Yargı Çevresinden çok sayıda değerli ismin katıldığı programda, Şehitlerimiz anısına saygı duruşunda bulunuldu ve İstiklal Marşı okundu.

Şampiyon İstanbul Adliyesi Futbol Takımı

Finalde İstanbul Adliyesi Futbol Takımı ile Küçükçekmece Adliyesi Hâkim Savcı Futbol Takımı karşılaştı. Kıran kırana geçen mücadeleyi kazanan İstanbul Adliyesi Futbol Takımı turnuvanın şampiyonu oldu. Şampiyonluk kupası ve madalyaları, Şehidimizin kıymetli babası Sayın Hakkı KİRAZ tarafından takdim edildi.

Turnuvanın ikincisi olan Küçükçekmece Adliyesi Hâkim Savcı Futbol Takımına kupa ve madalyalarını İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR takdim etti.

Üçüncülük derecesini elde eden İstanbul Anadolu Adliyesi Personel Futbol Takımına ödülleri, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Can TUNCAY tarafından verildi.

Centilmenlik Ödülü ve Teşekkür Plaketleri

Turnuvada centilmence mücadelesi ile öne çıkan Bakırköy İş Mahkemeleri Futbol Kulübü, "Centilmen Takım" seçildi. Takıma kupa ve madalyaları İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI tarafından takdim edildi.

Final karşılaşması sonrası organizasyona katkı sağlayan ve desteklerini esirgemeyen isimlere teşekkür plaketi takdim edildi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Burak CEYHAN final maçının hakemi Sayın Emine ÖZ'e ve organizasyona katkılarından dolayı Sayın Arif PELİN'e plaket takdiminde bulundu.

Maneviyatı Yüksek Bir Spor Maratonu

Yaklaşık 3 ay süren ve 28 takımın katılım gösterdiği bu anlamlı turnuva, Adalet Camiasında birlik ve dayanışmayı pekiştirirken, Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın aziz hatırasını da yaşatmaya devam etti.

ADALET AKADEMİ FUTBOL TAKIMI

AĞIR ADAMLAR FK FUTBOL TAKIMI

ANADOLU ADLİYESİ FUTBOL TAKIMI

ANADOLU ADLİYESİ HAKİM SAVCI FUTBOL TAKIMI

ANADOLU ADLİYESİ PERSONEL FUTBOL TAKIMI

ATMACA FK. FUTBOL TAKIMI

BAKIRKÖY ADLİYESİ BİLGİ İŞLEM FUTBOL TAKIMI

BAKIRKÖY ADLİYESİ FUTBOL TAKIMI

BAKIRKÖY ADLİYESİ KARMA FUTBOL TAKIMI

BAKIRKÖY İCRA FUTBOL TAKIMI

BAKIRKÖY İŞ MAHKEMELERİ FK.FUTBOL TAKIMI

BİZİM ÇOCUKLAR FUTBOL TAKIMI

BÖLGE İDMAN YURDU FUTBOL TAKIMI

BÜYÜKÇEKMECE FUTBOL TAKIMI

ÇAĞLAYAN AKADEMİ FUTBOL TAKIMI

ÇAĞLAYAN TEKNİK FK.FUTBOL TAKIMI

FC GAYRİMENKUL FUTBOL TAKIMI

GAZİOSMAN PAŞA FK. FUTBOL TAKIMI

HÜKÜM FK. FUTBOL TAKIMI

İSTANBUL ADLİYESİ FUTBOL TAKIMI

İSTANBUL GÜVENLİK FUTBOL TAKIMI

İSTANBUL HAKİM SAVCI-PERSONEL TAKIMI

KUŞTEPE BULLS FUTBOL TAKIMI

KÜÇÜKÇEKMECE ADLİYESİ HAKİM SAVCI FUTBOL TAKIMI

KÜÇÜKÇEMECE ADLİYESİ PERSONEL FK.FUTBOL TAKIMI

SULH VE CEZA FUTBOL TAKIMI

YENİBOSNA FC. FUTBOL TAKIMI

SAHADAKİ RUH,
ŞİMDİ ÜZERİNDE!
Formayı Keşfet
eshop.tff.org

STAR ALLIANCE

MİSAFİRPERVERLİK: BİR KELİMEDEN ÇOK DAHA FAZLASI

Nefis ikramlar ve misafirperverliğimizle
her uçuşta keyfiniz yerinde.

TURKISH AIRLINES

Ürün ve hizmetler, uçuşun süresine ve uçağın modeline göre değişiklik gösterebilir.